

*Academia de Științe
a Moldovei*

*Institutul Național de
Cercetări Economice*

*Ministerul Economiei
al Republicii Moldova*

TENDINȚE în ECONOMIA MOLDOVEI

Nr. 22 (trim. II) 2016

ISSN 1857-3126

Chișinău

ISSN 1857-3126

ECHIPA TEM:

Alexandru Stratan, Zinovia Toacă, Zaharia Olărescu, Alexandru Ceban, Olga Timofei, Viorica Popa, Tatiana Iațișin, Alexandra Novac, Tatiana Colesnicova.

Echipa **TEM** este recunoscătoare pentru cooperare instituțiilor publice din Republica Moldova: Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor, Banca Națională a Moldovei, Biroul Național de Statistică.

Toate drepturile sunt rezervate. Nici o informație din această publicație nu poate fi retipărită sau reprodusă sub nici o formă fără permisiunea scrisă a INCE.

© Institutul Național de Cercetări Economice al AȘM

Pentru informații adiționale Vă rugăm să ne contactați:

Institutul Național de Cercetări Economice

2064, RM, Chișinău, Str. Ion Creangă, 45

Tel: (+ 373 22) 50-11-00, Fax: (+ 373 22) 74-37-94

e-mail: info@ince.md, web site: www.ince.md

CUPRINS

Principalele evenimente politice, economice și sociale din Republica Moldova	10
Rezumatul ediției	12
Capitolul I. PRODUCȚIA	18
Capitolul II. PREȚURI, RATE DE SCHIMB ȘI POLITICA MONETARĂ	28
Capitolul III. FINANȚE	36
Capitolul IV. SECTORUL EXTERN	52
Capitolul V. MEDIUL DE AFACERI	60
Capitolul VI. SECTORUL SOCIAL	64
Capitolul VII. PROGNOZA PENTRU ANUL 2016	73
ANEXE STATISTICE	77

DATE GENERALE

Denumirea oficială	REPUBLICA MOLDOVA
Capitala	Chișinău
Președinte	Nicolae Timofti
Președintele Parlamentului	Andrian Candu
Prim-ministru	Pavel Filip
Parlamentul Republicii Moldova	101 deputați: Partidul Socialiștilor din Republica Moldova – 24, Partidul Liberal Democrat din Moldova – 10, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova – 7, Partidul Democrat din Moldova – 20, Partidul Liberal – 13, Deputați neafiliați – 27.
Obținerea independenței	27 august 1991
Suprafața	33,8 mii km²
Unități administrative	32 raioane, 5 municipii (Chișinău, Bălți, Bender, Comrat, Tiraspol), UTA Găgăuzia, Unitățile administrativ-teritoriale din stânga Nistrului
Populația stabilită	3555,2 mii locuitori (la începutul anului 2016)
Principalele religii	ortodoxă (93,34%), protestantă (1,98%), creștină de rit vechi (0,15%), catolică (0,14%), etc.
Moneda națională	Leu moldovenesc (cursul mediu de schimb, trimestrul II, 2016 – 1 USD = 19,8 MDL, 1 EUR = 22,4 MDL)

ABREVIERI

ACECL	- Acordul Central European al Comerțului Liber
ACR	- Avantajul Comparativ Relevat
AGCS	- Acordul General asupra Comerțului cu Servicii
AHPCC	- Analiza hazardului și punctul critic de control
AID	- Asociația Internațională pentru Dezvoltare
ALSAC	- Acord de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător
ATP	- Preferințe Comerciale Autonome
APC	- Acordul de Parteneriat și Cooperare
BERD	- Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIM	- Biroul Internațional al Muncii
BMA	- Biroul Migrație și Azil
BNM	- Banca Națională a Moldovei
BPN	- Bugetul Public Național
BNS	- Biroul Național de Statistică
BPA	- Bune practici agricole
BTC	- Bariere Tehnice în Comerț
CBN	- Certificatele Băncii Naționale
CE	- Comisia Europeană
CFA	- Consumul Final al Autorităților Publice
CFP	- Consumul Final al Populației
CNPF	- Comisia Națională a Pieței Financiare
CNT	- Capital Normativ Total
CPE	- Coeficientul Protecției Efective
CSCI	- Clasificatorul Standard de Comerț Internațional
CSI	- Comunitatea Statelor Independente
CT	- Contingent Tarifar
DPI	- Drepturile Proprietății Intelectuale
DST	- Drepturi Speciale de Tragere
EAD	- Echivalent ad-valorem
FMI	- Fondul Monetar Internațional
INCE	- Institutul Național de Cercetări Economice
IHH	- Indicele Herfindahl-Hirschman
IMM	- Întreprinderi Mici și Mijlocii

IPC	- Indicele Prețurilor de Consum
IPP	- Indicele Prețului de Producție
IPPI	- Indicele Prețurilor Producției Industriale
ISD	- Investiții Străine Directe
IVF	- Indicele Volumului Fizic
IVU	- Indicele Valorii Unitare
MAIA	- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
MAIB	- Moldova Agroindbank
MDL	- Leu Moldovenesc
MF	- Ministerul Finanțelor
MSF	- Măsuri sanitare și fitosanitare
NCMF	- Națiunea cea mai Favorizată
NEER	- Rata Nominală Efectivă de Schimb
NPC	- Coeficientul Protecției Nominale
OCEMN	- Organizația Cooperării Economice a Mării Negre
ODIMM	- Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii
OIM	- Organizația Internațională a Migrației
OMC	- Organizația Mondială a Comerțului
OMS	- Organizație de Microfinanțare
ONU	- Organizația Națiunilor Unite
PIB	- Produsul Intern Brut
RC	- Rata de concentrare
REER	- Rata Reală Efectivă de Schimb
SGP	- Sistemul Generalizat de Preferințe
TEM	- Tendințe în Economia Moldovei
TN	- Transnistria
TVA	- Taxa pe Valoare Adăugată
UE	- Uniunea Europeană
USD	- Dolar SUA
UTA	- Unitate teritorial-administrativă
VAB	- Valoare Adăugată Brută
VMS	- Valorile Mobiliare de Stat

TABELE

Tabelul 1.1. Produsul intern brut în semestrul I 2016.....	18
Tabelul 1.2. Activitatea sectorului industrial în ianuarie-iunie 2016.....	21
Tabelul 1.3. Investiții în active materiale pe termen lung pe surse de finanțare în ianuarie-iunie 2016	24
Tabelul 2.2.1. Activitatea BNM pe piața valutară interbancară în perioada ianuarie 2015–august 2016	33
Tabelul 3.1.1. Structura datoriei de stat pe valute la data de 30 iunie 2016, % din total datorie de stat.....	40
Tabelul 3.1.2. Evoluția și structura veniturilor publice ale regiunii din partea stângă a Nistrului în I semestru al anului 2016.....	40
Tabelul 3.2.1. Indicatorii de concentrare a sectorului bancar, %.....	43
Tabelul 3.2.2. Evoluția veniturilor din dobânzi și respectiv a veniturilor din taxe și comisioane, în sectorul bancar.....	47
Tabelul 4.1. Balanța de plăți a Republicii Moldova, mil. USD (date provizorii).....	52
Tabelul 4.2. Exporturile și importurile Republicii Moldova structurate pe grupe de țări, ianuarie-iunie 2016	57
Tabelul 5.1. Indicii de creștere a numărului de întreprinderi înregistrate și radiate în S I 2011-2016 față de perioada similară a anului precedent, %	60
Tabelul 5.2. Dinamica principalilor indicatori ai activității întreprinderilor în perioada 2008-2015	61
Tabelul 5.3. Principalii indicatori ai sectorului IMM în anul 2015	62
Tabelul 5.4. Date privind numărul mediu de salariați în întreprinderile sectorului businessului mic, inclusiv întreprinderile mici și micro (fără persoanele fizice) din partea stângă a Nistrului pe genuri de activitate, în ianuarie-martie 2016	63
Tabelul 6.1. Mișcarea naturală a populației țării pe regiuni de dezvoltare în semestrul I al anului 2016	65
Tabelul 6.2. Tendințele ratelor salariului nominal vs tendințele ratelor salariului real (față de perioada similară a anului precedent), %.....	67
Tabelul 6.3. Minimul de existență în Regiunea din partea stângă a Nistrului în semestrul I al anului 2016	72
Tabelul 7.1. Prognoza actualizată a principalilor indicatori macroeconomici pentru anul 2016.....	75

FIGURI

Figura 1.1. Evoluția PIB în ianuarie-iunie 2009 – 2016, %	18
Figura 1.2. Contribuția componentelor de resurse la formarea PIB în 2016 și la creșterea acestuia față de anul 2015, %	19
Figura 1.3. Contribuția componentelor pe categorii de utilizări la formarea și creșterea PIB în ianuarie-iunie 2016 față de perioada respectivă a a. 2015, %	20
Figura 1.4. Indicii producției industriale în ianuarie-iunie 2009 – 2016, %	20
Figura 1.5. Evoluția volumului producției agricole în ianuarie-iunie 2009-2016, %	22
Figura 1.6. Mărfuri transportate în ianuarie-iunie 2009-2016, mii tone	23
Figura 1.7. Evoluția volumului investițiilor în active materiale pe termen lung în ianuarie-iunie 2009-2016, %	24
Figura 1.8. Numărul turiștilor cazați în structurile de cazare turistică colective în ianuarie-iunie 2009-2016, mii persoane	25
Figura 1.9. Indicii producției industriale în ianuarie-iunie 2009 – 2016, %	26
Figura 1.10. Evoluția volumului investițiilor în mijloace fixe în ianuarie-iunie 2009-2016, %	26
Figura 2.1.1. Ritmul anual de creștere a IPC și a componentelor sale, %	28
Figura 2.1.2. Ritmul anual de creștere al IPC și inflației de bază, %	29
Figura 2.1.3. Ritmul anual de creștere a prețurilor producției industriale și a componentelor sale, %	30
Figura 2.1.4. Evoluția cursului nominal de schimb mediu lunar al MDL comparativ cu USD și EURO	31
Figura 2.1.5. Ritmul anual de creștere a IPC în regiunea din partea stângă a râului Nistru, %	31
Figura 2.2.1. Evoluția ratelor de dobândă la instrumentele de politică monetară ale Băncii Naționale a Moldovei, în perioada 2014-2015	32
Figura 2.2.2. Rata rezervelor obligatorii la BNM, %	33
Figura 2.2.3. Structura masei monetare M3	35
Figura 3.1.1. Evoluția veniturilor și cheltuielile BPN în anul 2016	36
Figura 3.1.2. Structura veniturilor în BPN în I sem. 2012- 2016, mil. MDL, %	37
Figura 3.1.3. Structura veniturilor curente în BPN în I sem., 2012-2016, mil. MDL	37
Figura 3.1.4. Structura cheltuielilor executate din BPN în I sem. 2012-2016, mil. MDL	38
Figura 3.1.5. Deficitul finanțelor publice, mil. MDL	39
Figura 3.1.6. Structura datoriei sectorului public în I sem. 2011-2016, %	39
Figura 3.1.7. Ponderea cheltuielile bugetului regiunii din partea stângă a râului Nistru în I semestru al anului 2016, %	41
Figura 3.2.1. Evoluția calității capitalului bancar	44
Figura 3.2.2. Evoluția capitalului de gradul I	45
Figura 3.2.3. Evoluția principiului I și II de lichiditate pe sector bancar, %	46
Figura 3.2.4. Evoluția rentabilității și profitabilității bancare	46
Figura 3.2.5. Ponderea creditelor neperformante în sectorul bancar, %	47
Figura 3.2.6. Ritmul anual de creștere a creditelor în valută străină și în monedă națională, %	48
Figura 3.2.7. Evoluția marjei bancare*, a ratelor medii ale dobânzii la depozite și la credite în MDL și valută străină, %	49
Figura 3.2.8. Evoluția depozitelor atrase de bănci, mil. MDL	49
Figura 3.2.9. Ritmul anual de creștere a activelor, depozitelor și creditelor bancare, portofoliul de credite acordate de băncile din regiunea Transnistreană, %, mil. rub.	50
Figura 3.2.1.1. Evoluția calității portofoliului de credite în cadrul băncilor aflate sub supraveghere specială, anul 2016	51
Figura 4.1. Transferurile de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice, trimestrial, 2010-2016	53
Figura 4.2. Investițiile străine directe – capital social acumulat la 30.06.2016, pe activități economice	54

Figura 4.3. Structura exporturilor pe grupe de mărfuri, ianuarie-iunie 2014-2016, %	55
Figura 4.4. Evoluția lunară a exporturilor în anul 2016, mil. dolari SUA.....	55
Figura 4.5. Top 5 destinații de export a produselor moldovenești în perioada ianuarie-iunie 2016, mil. dolari SUA.....	56
Figura 4.6. Evoluția lunară a importurilor în anul 2016, mil. dolari SUA.....	56
Figura 4.7. Tendințele ale comerțului exterior în perioada ianuarie-iunie 2010-2016, mil dolari SUA.....	57
Figura 4.8. Evoluția valorii comerțului exterior al regiunii Transnistrene, lunară pentru anii 2015-2016, mil. dolari SUA.....	58
Figura 4.9. Structura geografică a exportului și importului în regiunea Transnistreană, perioada ianuarie-iunie, 2016.....	59
Figura 5.1. Evoluția numărului de întreprinderi înregistrate și radiate în I semestru 2010-2016, unit.....	60
Figura 5.2. Ponderea IMM-urilor în PIB, a. 2008-2014, %	62
Figura 6.1. Mișcarea naturală a populației în semestrul I în anii 2010-2016	64
Figura 6.2. Evoluțiile ratelor de activitate, ocupare și a șomajului populației de 15 ani și peste, în T II anii 2010-2016.....	66
Figura 6.3. Dinamica salariului nominal în sectoarele bugetar și real în perioada ianuarie 2015 - iunie 2016, MDL.....	67
Figura 6.1.1. Salariul mediu nominal lunar pentru țările CSI în anul 2015, Euro.....	68
Figura 6.4. Evoluția veniturilor disponibile ale populației, valoarea nominală și ritmuri de creștere, pe trimestre, T I 2012 – T II 2016.....	68
Figura 6.5. Evoluția cheltuielilor de consum, valoarea nominală și ritmuri de creștere, pe trimestre, T I 2012 – T II 2016	69
Figura 7.1. Evoluția PIB prognozată până la finele anului 2016.....	76

PRINCIPALELE EVENIMENTE POLITICE, ECONOMICE ȘI SOCIALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Primul semestru al anului 2016 a fost marcat de o serie de evenimente importante atât de ordin politic, cât și economic și social.

12 aprilie

Președintele Academiei de Științe a Moldovei, acad. Gheorghe Duca, Consul Onorific al Republicii Elene în Moldova, a avut, la 12 aprilie 2016, o întâlnire cu Georgios Poukamisas, Ambasador, Director al Directoratului A5 din cadrul Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Elene. În cadrul dialogului, părțile au menționat caracterul ascendent al cooperării între cele două state, accentuând, preponderent, situația actuală a relațiilor bilaterale moldo-elene în domeniul științei și inovării. Rezumând principalele realizări pe dimensiunea de interes, președintele AȘM a remarcat dinamica pozitivă a relațiilor bilaterale, fapt ce se explică și prin premisele istorice elocvente. Totodată, a fost menționată necesitatea identificării unor noi oportunități și noi orizonturi de colaborare. În acest sens, a fost pusă în discuție oportunitatea negocierii și semnării unui acord de cooperare bilaterală între Academia de Științe a Moldovei și Academia de Științe din Atena și a Secretariatului din Grecia, responsabil pentru domeniul de inovare în știință și tehnologii, în care vor fi incluse propunerile discutate în cadrul prezentei întâlniri.

14-17 aprilie

Delegația Republicii Moldova a participat la ședințele de primăvară ale Fondului Monetar Internațional și a Grupului Băncii Mondiale organizate la Washington. Discuțiile s-au axat primordial pe progresele activității Fondului Monetar Internațional și a Grupului Băncii Mondiale. În cadrul vizitei au avut loc un șir de întâlniri bilaterale, unde au fost abordate subiecte ce țin de cadrul macroeconomic, aspecte ale politicii monetare și ale celei fiscale, sectorul financiar-bancar și programul de reforme în derulare.

22 aprilie

Comisia Europeană a aprobat extinderea accesului preferențial pe piața Uniunii Europene pentru cerealele prelucrate, în total 24 de poziții, inclusiv alcool etilic nedenaturat cu tărie alcoolică de minimum 80% și până la 80% prevăzute în Acordul de asociere RM-UE.

28 aprilie

Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei a aprobat diminuarea ratei de bază aplicate la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt cu 2,0 puncte procentuale, de la 17,0 până la 15,0 la sută anual. În același context, se diminuează ratele de dobândă la creditele overnight cu 2,0 puncte procentuale, de la 20,0 până la 18,0 la sută anual și la depozitele overnight cu 2,0 puncte procentuale, de la 14,0 până la 12,0 la sută anual. De asemenea, se menține norma rezervelor obligatorii din mijloace atrase în valută liber convertibilă la nivelul de 14,0 la sută din baza de calcul.

23-27 mai

Prim-ministrul Republicii Moldova, Dl Pavel Filip a avut o întâlnire cu echipa de experți a Fondului Monetar Internațional condusă de Dna Ivanna Vladkova-Hollar. În cadrul discuțiilor, Dl Filip a reiterat determinarea Republicii Moldova de a avansa în implementarea reformelor și a

schimba imaginea Republicii Moldova, restabilind încrederea partenerilor de dezvoltare și a cetățenilor. La rândul său, Dna Ivanna Vladkova-Hollar a confirmat determinarea pentru continuitatea dialogului cu privire la politicile economice, menționând că vizita actuală constituie un prim pas spre negocierea unui acord cu privire la un nou program cu FMI. De asemenea, reprezentantul FMI a evidențiat importanța consolidării cadrului de reglementare bancară și a asigurării independenței operaționale a instituțiilor de reglementare bancară.

26 mai

Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei a adoptat diminuarea ratei de bază aplicate la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt cu 2,0 p.p., de la 15,0 până la 13,0 la sută anual; ratele de dobândă se diminuează la creditele overnight cu 2,0 p.p., de la 18,0 până la 16,0 la sută anual și la depozitele overnight cu 2,0 p.p., de la 12,0 până la 10,0 la sută anual. De asemenea, se menține norma rezervelor obligatorii din mijloace atrase în valută liber convertibilă la nivelul de 14,0 la sută din baza de calcul, la fel ca și norma rezervelor obligatorii din mijloace atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă la nivelul de 35,0 la sută din baza de calcul.

10 iunie

Parlamentul Republicii Moldova a adoptat în prima lectură proiectul de lege care prevede excluderea obligativității aplicării ștampilei pentru antreprenori. Conform stipulărilor, nici o întreprindere nu va fi obligată să dețină și să aplice ștampila proprie pe înscrisuri de orice natură. Scopul inițiativei respective este ameliorarea climatului antreprenorial, îmbunătățirea mediului investițional și facilitarea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii.

17 iunie

Parlamentul Republicii Moldova a adoptat în lectură finală proiectul de lege care determină politica bugetar-fiscală pe anul 2016.

23 iunie

Republica Moldova a devenit membru cu drepturi depline la Acordul Organizației Mondiale a Comerțului privind achizițiile publice. Astfel, acordul va facilita integrarea economiei naționale în sistemul mondial de comerț și va contribui la ajustarea politicilor comerciale naționale la parametrii piețelor internaționale de desfacere. În acest context, aderarea Republicii Moldova la Acordul OMC privind achizițiile publice va avea efecte sporite asupra asigurării unui climat investițional transparent și eficient pentru Republica Moldova.

21 iunie

Dl viceprim-ministru, ministrul Economiei, Octavian Calmîc a avut o întrevedere cu ambasadorul Chinei în Republica Moldova, Excelența Sa Dl Zhong Yinghong. În cadrul întrevederii au fost discutate subiecte ce țin de dezvoltarea relațiilor comercial-economice dintre Republica Moldova și Republica Populară Chineză, precum și procesul de realizare a trei proiecte finanțate din grantul nerambursabil de 2,6 mil. EUR oferit de statul chinez. Proiectele se referă la modernizarea sistemelor de control vamal, a sistemului informațional al Ministerului Afacerilor Interne, precum și construcția unui parc fotovoltaic.

29 iunie

Guvernul Republicii Moldova a decis extinderea până la data de 1 octombrie a moratoriului controalelor de stat a agenților economici.

REZUMATUL EDIȚIEI

Producția

Evoluția sectorului real al economiei Republicii Moldova în primul semestru 2016, a fost influențată de un șir de factori atât interni cât și externi, printre care: restricțiile impuse la importul de vinuri și unele produse agricole din Moldova de către autoritățile Federației Ruse, recesiunea din această țară, dar și din Ucraina, la fel și problemele din sectorul bancar, reducerea volumului transferurilor bănești ale persoanelor fizice din străinătate, etc. Ca rezultat, s-a diminuat valoarea majorității absolute a indicatorilor macroeconomici, în comparație cu perioada respectivă a anului precedent.

Produsul intern brut în semestrul I 2016, a însumat 58,5 mild. MDL, majorându-se față de perioada respectivă a anului 2015 cu 1,3% (în prețuri comparabile). Cea mai semnificativă influență asupra creșterii PIB a avut-o valoarea adăugată brută creată în: comerțul cu ridicata și cu amănuntul – cu 0,6 %; informații și comunicații – 0,3 %, agricultură, silvicultură și pescuit; industria extractivă și prelucrătoare; activitățile profesionale, științifice și tehnice; impozitele pe produse – cu câte 0,2 %,

Volumul producției industriale (în prețuri comparabile) în semestrul I 2016, a fost la nivelul perioadei similare a anului 2015. Producția industriei prelucrătoare s-a majorat cu 2,1%, iar producția industriei extractive și a industriei de producție și furnizare de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat s-a diminuat cu respectiv, 20,8% și 6%, acestea din urmă determinând nivelul „nul” de creștere. Ponderea producției livrate pe piața externă a constituit 37% din totalul producției livrate (în ianuarie-iunie 2015-33,6%)

Producția agricolă în toate categoriile de gospodărie, în semestrul I 2016, a înregistrat o creștere de 4,1% (în prețuri comparabile) față de perioada similară a anului trecut. Majorarea producției agricole a fost determinată de creșterea producției vegetale cu 21,5% și a producției animaliere – cu 1,1%, ultima deținând circa 83% din volumul total al producției agricole.

Volumul serviciilor de transport s-a micșorat esențial. Întreprinderile de transport feroviar, auto, fluvial și aerian au transportat în ianuarie-iunie 2016 circa 5,3 mil. tone de mărfuri sau cu 11,9% mai puțin față de volumul transportat în perioada similară a anului 2015. Reducerea volumelor de mărfuri transportate s-au înregistrat la întreprinderile de toate tipurile de transport. Parcursul mărfurilor per ansamblu a fost în reducere cu 6,1% în raport cu perioada respectivă a anului precedent, majorări înregistrându-se doar în transportul auto (+5,4%). S-a micșorat și numărul de pasageri transportați cu transportul public (-1,4%), totodată parcursul pasagerilor s-a majorat cu 1,9%.

Volumul investițiilor în active materiale pe termen lung a însumat 5,45 mild. MDL, marcând o descreștere semnificativă, de 21% (în prețuri comparabile) față de aceeași perioadă a anului 2015, din care, lucrările de construcții-montaj au constituit 2,6 mild. MDL și la fel s-au diminuat cu 17,7%.

Prețuri și rate de schimb

În primul semestru al anului 2016, indicele prețurilor de consum a crescut cu 9,4%, majorându-se cu 2,3 p.p. față de perioada similară a anului precedent. În aceeași perioadă, pentru componentele IPC s-au înregistrat următoarele majorări: produse alimentare – 10,2%, produse nealimentare – 8,5%, servicii – 9,1%.

În trimestrul II, 2016 rata anuală a inflației, a fost de 7,9%, diminuându-se față aceeași perioadă a anului precedent cu 0,1 p.p. Pentru componentele IPC în lunile aprilie-iunie 2016 s-au înregistrat

următoarele majorări: produse alimentare – 8,3%, produse nealimentare – 7,1%, servicii – 7,1%. Reducerea ratei anuale a inflației în această perioadă a fost determinată în special de neutralizarea treptată a influenței pagubelor generate de devalizarea sistemului bancar, cererii interne scăzute, precum și bazei înalte de comparație a indicilor înregistrați în anul 2015.

De la începutul anului inflația de bază și-a schimbat trendul ascendent urmărit de la sfârșitul anului 2013, descrescând treptat și constituind pentru trimestrul II al anului 2016 – 9,6%, cu 1,3 p.p. sub nivelul atins în anul precedent. Din luna mai 2014 ritmurile anuale ale inflației de bază s-au majorat mai rapid decât IPC. Această devansare se datorează scăderii presiunilor din partea prețurilor la produsele alimentare asupra IPC, care nu sunt luate în considerație la calcularea inflației de bază.

În trimestrul II, 2016 creșteri neuniforme au înregistrat și alți indici ai prețurilor, care comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent au avut următoarele evoluții:

- ✓ indicele prețurilor producției industriale a avansat cu 5,2%, față de aceeași perioadă a anului precedent;
- ✓ în sectorul construcțiilor prețurile au scăzut față de nivelul înregistrat în perioada similară a anului precedent cu 0,3 p.p., indicele constituind 7,6%;
- ✓ prețurile producătorilor la produsele agricole au crescut cu 7,6%. La sporirea ritmului anual de creștere a acestei categorii de prețuri, în perioada corespunzătoare, au contribuit, în special, produsele vegetale.
- ✓ prețurile pentru combustibili au scăzut cu 3,4%, ce se datorează în special introducerii corelării acestor prețuri cu cotațiile de la bursele regionale și internaționale.

În trimestrul II al anului 2016 cursul nominal al monedei naționale a fost de 22,4 MDL/EUR și 19,8 MDL/USD, depreciindu-se comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 11,5% față de moneda unică europeană și cu 9,8% față de dolarul SUA.

Politica monetară

În prima jumătate a anului 2016, Banca Națională a Moldovei a întreprins primii pași de relaxare a politicii monetare promovate după un an de înăsprire treptată a acesteia.

În trimestrul II, 2016 ratele de politică monetară s-au redus ușor cu 6 p.p. față de nivelul înregistrat la sfârșitul primului trimestru. La sfârșitul trimestrului II, 2016 rata de bază constituia 13%, rata dobânzii la creditele overnight – 16% și rata dobânzii la depozitele overnight – 10%. În trimestrul III, BNM a scăzut ratele până la un nivel de 10% pentru rata de bază, 13% rata dobânzii la creditele overnight și 7% rata dobânzii la depozitele overnight.

Deciziile de relaxare a condițiilor monetare nu au afectat și rata rezervelor obligatorii. În trimestrul II, 2016 BNM menține rata rezervelor din mijloacele atrase în MDL și în valută neconvertibilă la nivelul de 35%, cu 15 p.p. peste maxima istorică a ratei RMO înregistrată în anul 2008. Rata rezervelor obligatorii de la mijloacele atrase în valute convertibile a rămas și ea neschimbată la nivelul de 14%.

În trimestrul II, 2016 soldul activelor oficiale de rezervă a constituit 1,87 mld. USD, sporind cu 4,8% f.p.s.a.p. Creșterea stocului de active oficiale de rezervă a fost determinată de intervențiile pe piața valutară internă a BNM sub formă de cumpărări de valută, înregistrarea creditelor și granturilor în favoarea Ministerului Finanțelor al RM, veniturile de la gestionarea rezervelor valutare etc.

În trimestrul II al anului 2016, ritmul de creștere a masei monetare în sens larg (M3) revine la valori pozitive după o jumătate de an de tendințe de evoluție negative. Principala contribuție la

creșterea masei monetare au avut-o componentele agregatului monetar M2, în special depozitele la termen în monedă națională.

Finanțele publice

Incertitudinea sectorului financiar-bancar din ultimii ani, lăsă amprentă negativă și în anul bugetar 2016. Astfel, ritmul de creștere al veniturilor s-a plasat sub media înregistrată în anul 2014-2015 și a fost inferior dinamicii cheltuielilor publice în acest an. Totuși, în I semestru 2016, veniturile bugetului public național, în pofida constrângerilor existente au fost în creștere, și în primele opt luni a acestui an, veniturile au avut o ascensiune moderată în jur de 1% f.p.s.a.p. La majorarea încasărilor bugetului public, au contribuit atât veniturile fiscale cât și nefiscale cu 1,19% comparativ cu perioada similară a anului trecut, însumând 28354,7 mil. MDL.

Cheltuielile realizate din BPN în I semestru 2016, au sporit cu ritmuri superioare veniturilor încasărilor (s-a realizat în sumă de 21709,4 mil. MDL, fiind în creștere cu 1,14% f.p.s.a.p.), susținute preponderent de ponderea cheltuielilor socio-culturale (59%). În primele opt luni ale anului 2016, s-a cheltuit mai puțin cu 1,5% față de p.s.a.p. (cheltuielile BPN totalizând 29619,5 mil. MDL). Prin urmare, executarea bugetului public național în primele opt luni ale anului 2016, a rezultat cu un deficit în mărime de 1264,8 mil. MDL, în creștere cu 9% comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Cât privește datoria publică, la finele I semestru 2016, se observă o reducere moderată a ponderii datoriei sectorului public în PIB (1,6 p.p. față de anul 2015). Totuși, riscurile economice din țară au determinat încetinirea granturilor externe cu 71,2% f.p.s.a.p. În primele opt luni ale anului 2016, granturile au crescut până la 236,2 mil. MDL. Astfel, prioritatea esențială a autorităților de guvernare în următoarele luni, este de a găsi surse pentru acoperirea cheltuielilor, prin restabilirea suportului financiar a donatorilor externi.

Sectorul bancar

În pofida cadrului macroeconomic nefavorabil, îndeosebi, prin expunerea la șocurile negative resimțite în ultimii ani, activitatea sectorului bancar autohton se menține în general stabilă în prima jumătate a anului 2016. Trendul ascendent la cei mai importanți indicatori prudențiali ai sectorului bancar: profitabilitate, lichiditate și solvabilitate au continuat să se îmbunătățească în primele luni ale anului 2016, înregistrând niveluri adecvate.

În acest context, în urma analizei elucidăm cele mai importante tendințe în primele opt luni ale anului 2016:

- *Rata medie a dobânzii la credite în valută națională și străină* s-a redus constant în primele opt luni ale anului 2016, ca urmare a reducerii inflației și reducerii treptate a ratei de bază la operațiunile de politică monetară;
- *Profitabilitatea băncilor comerciale* a crescut cu 23,35% în august 2016 față de perioada similară a anului 2015. Această majorare se datorează principalei componente a activității operaționale – veniturile din taxe și comisioane cu 7% față de sfârșitul luni august 2015, cunoscând o dinamică pozitivă;
- *Lichiditatea sectorului bancar* se menține în limitele prudențiale. Ponderea activelor lichide (principiul II al lichidității) înregistrează 46,09%, mai mult cu 32,01 p.p. față de august 2015. Totuși, majoritatea băncilor comerciale înregistrează un coeficient destul de înalt, ceea ce duce la un exces de lichiditate bancară;
- *Media suficienței capitalului ponderat la risc* per sector bancar se menține în continuare la nivel înalt. Astfel, nivelul de capitalizare pentru 11 bănci comerciale din sector, în august 2016, înregistrează valori superioare de 27,35%, (în creștere cu 12,29 p.p. față de august 2015) ceea ce indică condiții de funcționare echitabilă pentru băncile autohtone;

- Îmbunătățirea *calității capitalului bancar*, în urma eliminării celor trei instituții financiare de la finele anului 2015. Revigorarea activului bancar în august 2016, cu 3% față de finele anului 2015. Îmbunătățirea indicatorul activul ponderat la risc, în august 2016, în scădere cu 49,33% f.p.s.a.p. Instituția financiară care deținea cele mai multe active ponderate la risc în luna august 2016, este BC Moldova Agroindbank, în sumă de 10406,38 mil. MDL;
- Ritmul anual de creștere a *creditelor totale acordate* de către bănci a avut o ușoară majorare cu 17,25% f.p.s.a.p. în august 2016, această ascensiune a fost condiționată de creditele acordate în valută străină (55% f.p.s.a.p.).

Totuși, *stabilitatea sectorului bancar* rămâne a fi perturbată în continuare de lipsa transparenței structurii acționarilor și angajarea în tranzacții cu risc sporit, având un efect negativ asupra calității managementul bancar. Acest efect poate fi observat la cele trei bănci comerciale lider din Republica Moldova, care se află sub instituirea supravegherii specială (BC „Moldindconbank” S.A., B.C. „VICTORIABANK” S.A. și BC „MOLDOVA - AGROINDBANK” S.A.). Astfel, în luna august 2016 două bănci comerciale au înregistrat valori ridicate la indicatorul ponderea creditelor neperformante în CNT, în comparație cu ianuarie 2016 (la B.C. „VICTORIABANK” S.A. acestea, au crescut cu 133,09 p.p. devenind 176,11% și la BC „MOLDOVA-AGROINDBANK” S.A. a crescut cu 17,17% constituind 45,17%. La moment se atestă riscuri majore pentru aceste instituții financiare cât și pe întreg sector bancar autohton, ceea ce înseamnă că BNM trebuie să continue consolidarea cadrului de stabilitate financiară, prin prioritizarea obiectivului de menținere a stabilității financiare.

Sectorul extern

Balanța de plăți. În perioada ianuarie-iunie 2016, soldul contului curent al balanței de plăți s-a diminuat, înregistrând un deficit de 186,56 mil. dolari SUA. Deficitul comerțului cu bunuri s-a diminuat cu 2,9%, deoarece reducerea importurilor a fost mai mare decât a exporturilor.

Transferurile de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice efectuate prin băncile din R. Moldova în anul 2015 a înregistrat scăderi semnificative. În prima jumătate a anului curent, au fost transferate mijloace bănești din străinătate mai puține cu 8,4% față de aceeași perioadă a anului trecut (550 milioane dolari în 2015) și au constituit 504 mil. dolari SUA.

Investițiile Străine Directe. Stocul de investiții străine directe în trimestrul II 2016 au înregistrat o creștere ușoară de 0,3%, sau cu 10,86 mil. dolari SUA, comparativ cu finele trimestrului I 2016.

Comerțul exterior cu bunuri. Comerțul exterior cu bunuri al Republicii Moldova în perioada ianuarie-iunie 2016 indică o scădere cu 6,9% sau 203,6 mil. dolari SUA față de perioada similară a anului precedent (în anul 2015 în perioada ianuarie-iunie comerțul exterior cu bunuri a constituit 2978 mil. dolari SUA).

Exporturile de bunuri continuă să scadă. În perioada *ianuarie-iunie* ale anului 2016, exporturile de mărfuri au totalizat o valoare de 905,4 milioane dolari SUA. Exporturile de mărfuri, în perioada *ianuarie-iunie* 2016, au scăzut cu 8,8% (992,6 mil. dolari SUA în 2015), f.p.s.a.p. și au constituit 905,4 mil. dolari SUA.

Importurile de bunuri în perioada ianuarie-iunie 2016, au scăzut cu 5,9% comparativ cu cel înregistrat în perioada corespunzătoare din anul 2015 și au constituit 1 869,0 mil. dolari SUA.

Balanța comercială în perioada ianuarie-iunie 2016 a înregistrat un deficit mai mic față de cel înregistrat în perioada corespunzătoare din anul 2015. Decalajul considerabil în evoluția

exporturilor și importurilor a determinat acumularea a unui deficit al balanței comerciale în valoare de 963,6 mil. dolari SUA.

Tranzacțiile comerciale cu bunuri în perioada ianuarie-iunie 2016 în regiunea Transnistreană au fost în scădere. Valoarea comerțului exterior cu bunuri în perioada dată a constituit 678,8 mil. dolari SUA cu 25,3 % mai puțin față de perioada similară a anului precedent. Atât exporturile cât și importurile au înregistrat o tendință negativă.

Mediul de afaceri

În SI 2016, numărul întreprinderilor înregistrate de Camera Înregistrării de Stat s-a diminuat cu 4,3% f.p.s.a.p., continuând tendința de scădere înregistrată în primul semestru al anilor 2012-2015 (excepție făcând S I 2013, în care a fost înregistrată o creștere nesemnificativă). Astfel, potrivit datelor Camerei Înregistrării de Stat, în SI 2016, în Registrul de stat, au fost trecute 2950 întreprinderi noi.

Un semnal negativ constituie continuarea tendinței de creștere a numărului de întreprinderi radiate. Astfel, în S I 2016, numărul întreprinderilor radiate a constituit 2241 unități sau cu 40,8% în creștere f.p.s.a.p.

La finele anului 2015, BNS avea la evidență 51,2 mii de întreprinderi active, majoritatea cărora aparține sectorului IMM (97,3%).

În perioada 2008-2014 numărul IMM-urilor a marcat o tendință pozitivă constantă (de la 41,1 mii până la 52,3 mii de IMM-uri). Creșterea numărului de companii pe parcursul anilor a avut loc în primul rând, datorită întreprinderilor micro și mici, care au o capacitate mai restrânsă.

Începând cu anul 2015, se remarcă o diminuare semnificativă a numărului de IMM-uri cu 4,8% față de perioada similară a anului precedent, cauzată în primul rând de micșorarea numărului de microîntreprinderi (cu 6%) și a întreprinderilor mici (cu 1,4%).

Tendința de diminuare a numărului de salariați înregistrată în anul 2014, continuă și în anul 2015. Astfel, în anul 2015 față de perioada precedentă sectorul IMM a marcat o descreștere a numărului de salariați cu 3,5%.

Sectorul social

Situația demografică. Semestrul I din anul 2016 este caracterizat de o creștere a sporului natural negativ al populației, care ajunge la cel mai înalt nivel din ultimii patru ani, îndeosebi, datorită reducerii mai semnificative a ratei de mortalitate. În semestrul I al anului 2016, numărul *născuților-vii* total pe țară a constituit 18258 pers., fiind în scădere cu 1,6% în comparație p.s.a.p. Numărul *decedaților* a constituit 20160 pers., mortalitatea generală înregistrând, de asemenea, o micșorare, însă într-o mărime mai mare, 4,3% față de p.s.a.p. Ca urmare a acestor modificări, scăderea naturală a constituit 1902 pers. sau 1,1 pers. la 1000 locuitori, față de 1,4 pers. la 1000 locuitori în semestrul I al anului precedent. Numărul *căsătoriilor* a constituit 8661, micșorându-se cu 9,2% f.p.s.a.p., iar rata nupțialității a constituit 4,9 căsătorii la 1000 locuitori, cu 0,5 p.p. mai mică decât în p.s.a.p. Indicatori mai mici au fost atestați în cazul numărului divorțurilor din țară, care a constituit 5574, fiind în scădere cu 3,4% față de aceeași perioadă a anului trecut. Rata divorțialității a alcătuit 3,2 divorțuri la 1000 locuitori și a rămas la același nivel din perioada dată din 2015.

Piața forței de muncă. Piața forței de muncă în trimestrul II al anului 2016 a fost caracterizată printr-o creștere minoră a populației economic active și a celei ocupate față de trimestrul II al anului precedent. În T. II 2016, numărul persoanelor economic active (1362,9 mii pers.) s-a majorat cu circa 1,8% f.p.s.a.p., în timp ce numărul de șomeri, practic, a rămas la același nivel ca și în T.II din 2015. Numărul populației ocupate a constituit 1307,9 mii pers., mai mult cu 1,9% f.p.s.a.p. Rata șomajului calculată conform metodologiei BIM a înregistrat valoarea de 4,0%, fiind aproape la nivelul p.s.a.p. (4,1%). Numărul șomerilor a ajuns la 55,0 mii pers., fiind doar cu

0,1 mii pers. mai mic decât în p.s.a.p. La 01.07.2016 numărul șomerilor aflați în evidență la ANOFM era de 24919 pers.

Remunerarea muncii. Trendul general cu privire la remunerarea muncii pe parcursul semestrului I al anului 2016 nu a avut o evoluție uniformă. În sectorul bugetar la începutul perioadei salariile au fost mai mari, datorită premiului anual plătit (Hotărârea Guvernului Nr. 180 din 11.03.2013 cu privire la plata premiului anual personalului din unitățile bugetare; ultima modificare – Hotărârea Guvernului Nr. 770 din 23.09.2014), precum și în iunie, datorită începerii plății concediilor corpului didactic. În sectorul real se înregistrează o creștere a câștigurilor salariale în martie și aprilie după scăderea din februarie, iar în luna mai salariile s-au micșorat față de aprilie, chiar dacă s-a aprobat Hotărârea Guvernului Nr. 488 din 20.04.2016 (ultima modificare a Hotărârii Guvernului Nr. 165 din 09.03.2010 cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real), ca în iunie să se majoreze din nou.

Veniturile disponibile ale populației pe o lună în T. II din anul 2016 au alcătuit în mediu pe o persoană 2030,4 MDL, respectiv cu 1,7% mai mult decât în p.s.a.p. Veniturile populației în termeni reali cu ajustarea la indicele prețurilor de consum au înregistrat o descreștere de 5,8%. În funcție de mediul de reședință, se menține aceeași tendință: veniturile populației din mediul urban au fost în medie cu 574,0 MDL sau de 1,3 ori mai mari comparativ cu veniturile populației din mediul rural.

Cheltuielile de consum medii lunare a populației în anul 2016 au constituit în medie pe o persoană 2079,6 MDL în creștere cu 0,2% față de anul 2015. În termeni reali, potrivit indicilor prețurilor de consum, populația a cheltuit în medie cu 7,2% mai puțin comparativ cu perioada anului precedent.

Protecția socială a populației. Conform datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 iulie 2016 a constituit 683,7 mii pers. sau cu 10,4 mii pers. mai mult comparativ cu 1 iulie 2015. Mărimea medie a pensiei lunare a constituit 1278,8 MDL, cu 9,2% mai mult față de perioada precedentă din anul trecut.

Capitolul I

PRODUȚIA¹

Produsul intern brut

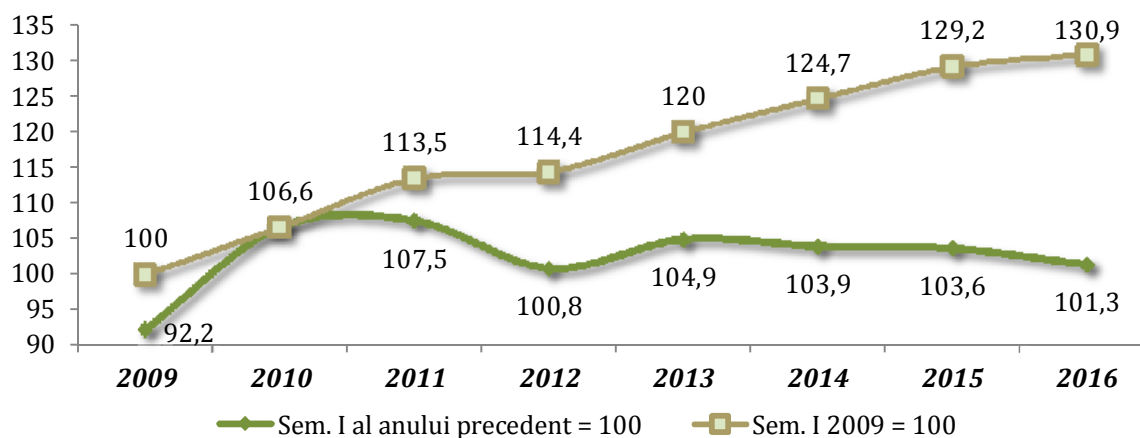
Produsul intern brut (PIB) în semestrul I 2016 a constituit, în valoare nominală, 58 531 mil. MDL, prețuri curente de piață, fiind în creștere – în termeni reali – cu 1,3% față de semestrul I 2015.

Tabelul 1.1. Produsul intern brut în semestrul I 2016

	Trimestru I	Trimestru II	Semestrul I
Milioane lei prețuri curente	27097	31434	58531
În % față de:			
perioada similară a anului trecut	100,8	101,8	101,3
trimestrul precedent	101,7	100,6	-

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică.

Creșterea produsului intern brut înregistrată în I semestru al anului curent este modestă și nu poate fi considerată ca o performanță sezizabilă, luând în calcul că și baza la care se raportează (semestru I 2015) a fost nesemnificativă (3,6%). Astfel, pornind de la anul 2010, pe parcursul a 7 ani ritmul mediu de creștere a PIB abia atinge cifra 4%, iar în ultimii 3 ani fiind și mai joase și consemnând o tendință descrescătoare.

Figura 1.1. Evoluția PIB în ianuarie-iunie 2009 – 2016, %

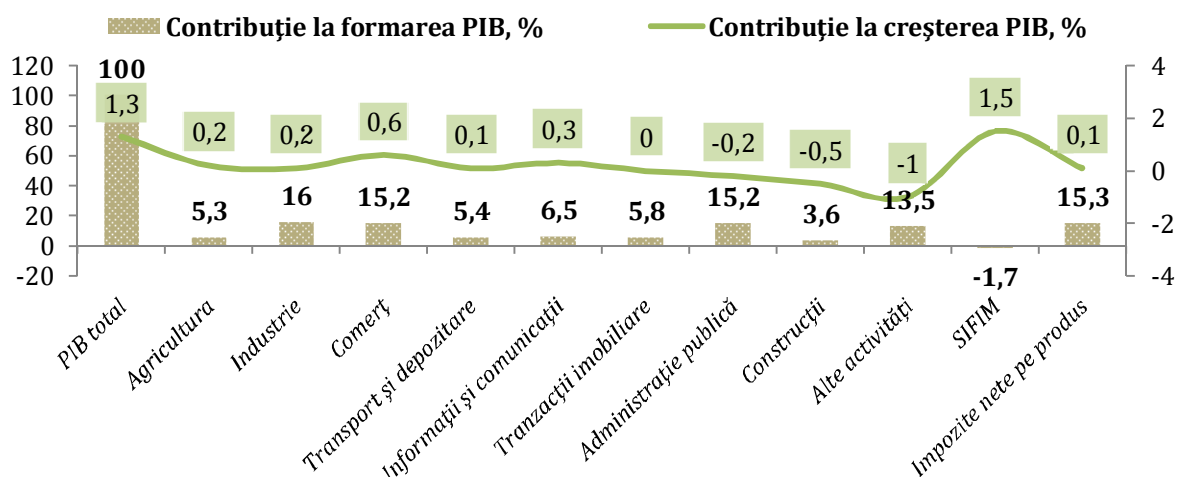
Sursa: Calculele autorului în baza datelor Biroului Național de Statistică.

La creșterea PIB pe *categorii de resurse*, în semestrul I 2016, mai accentuat au contribuit următoarele activități economice:

- *Serviciile intermediarilor financiari indirect măsurate* – cu 1,5%;
- *Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor* – cu 0,6%, având o pondere de 15,2% la formarea PIB și o majorare a VAB cu 3,8%;
- *Informațiile și comunicațiile* – cu 0,3%, având o pondere de 6,5% la formarea PIB și o creștere a VAB cu 5,4%;

¹ Analiza este prezentată fără datele întreprinderilor și organizațiilor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender, pe baza statisticilor oficiale, elaborate de către Biroul Național de Statistică. În unele cazuri, special menționate, sunt prezentate datele disponibile vizând regiunea transnistreană, difuzate de către organul de statistică din regiune.

- *Agricultura, silvicultura și pescuitul; industria extractivă și industria prelucrătoare; activități profesionale, științifice și tehnice* – cu câte 0,2%, având o pondere la formarea PIB de 5,3%, 12,6% și 2,3% și o creștere a VAB cu 4,4%, 1,4% și 10,2%, respectiv;
  - *Impozitele pe produse* – cu 0,2%, cu o pondere de 15,7% și o majorare a volumului cu 1,4%.
- Cele mai negative contribuții asupra indicelui volumului fizic al PIB au avut-o următoarele activități:
- *Construcțiile* (- 0,5%), cu o pondere la formarea PIB de 3,6% și o reducere a VAB cu 11,1%;
  - *„Alte activități”* (-1,0%), cu o pondere de 13,5% la formarea PIB și o diminuare a VAB cu 6,5%.

Figura 1.2. Contribuția componentelor de resurse la formarea PIB în 2016 și la creșterea acestuia față de anul 2015, %

Sursa: Elaborată de autori conform datelor Biroului Național de Statistică.

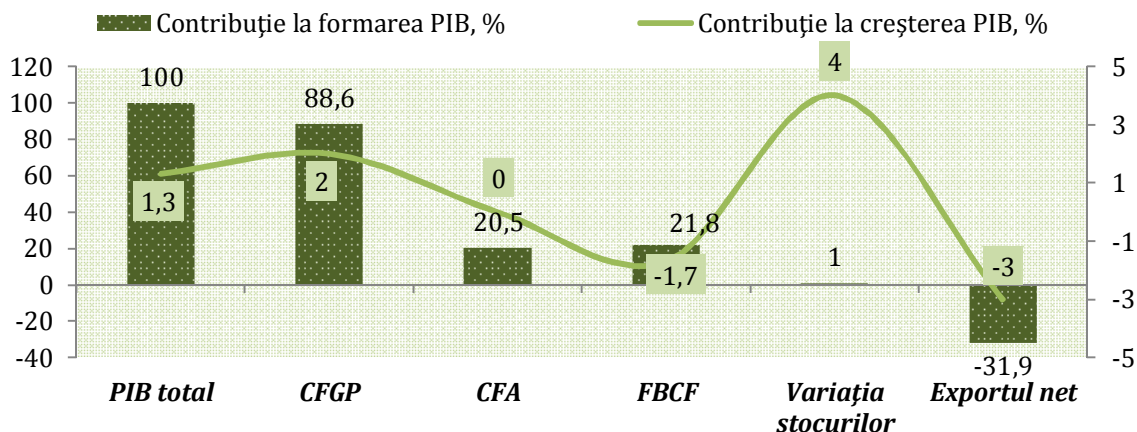
Pe **categoriile de utilizări** creșterea s-a datorat *consumului final al gospodăriilor populației* (CFGF) cu - 2,0%, cu o contribuție la formarea PIB de 88,6% și o majorare a volumului cu 2,2%.

Concomitent contribuții negative la creșterea PIB au avut-o:

- *formarea brută de capital fix (FBCF)* (-1,7%), cu o pondere la formarea PIB de 21,8% și o reducere a volumului cu 6,7;
- *exportul net* (-3,0%), consecință a diminuării cu 1,2% a exporturilor în raport cu majorarea importurilor cu 3,1%.

Majorarea volumului formării brute de capital (FBC) a influențat majorarea PIB cu 2,3%. Creșterea volumului formării brute de capital a fost generată de majorarea stocurilor cu 4% și reducerea formării brută de capital fix cu 1,7%. Activitatea investițională astfel rămâne a fi relativ redusă, formarea brută de capital fix în primul semestru 2015 înregistrând circa 23% din PIB, față de 26-29% în perioadele respective a anilor precedenți.

Comparativ cu semestrul I al anului 2015, a fost marcată creșterea cu ritm moderat a consumului final al gospodăriilor populației și a consumului final al administrației publice, condiționând majorarea contribuției totale a consumului final la formarea PIB, în ianuarie-iunie a.c. până la 109,1%.

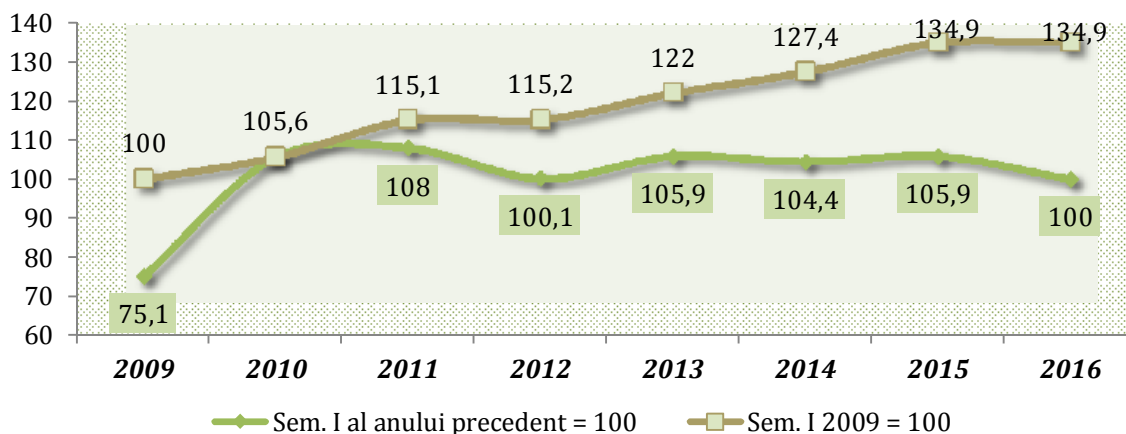

Figura 1.3. Contribuția componentelor pe categorii de utilizări la formarea și creșterea PIB în ianuarie-iunie 2016 față de perioada respectivă a a. 2015, %

Sursa: Elaborată de autori conform datelor Biroului Național de Statistică.

Industria

Volumul producției industriale, în primul semestru 2016, a fost la nivelul perioadei respective a anului precedent (în prețuri comparabile). Producția industriei prelucrătoare a fost în creștere, totodată, s-a înregistrat o diminuare a volumului producției industriei extractive și a producției de furnizare de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat.

Figura 1.4. Indicii producției industriale în ianuarie-iunie 2009 - 2016, %

Sursa: Calculele autorului în baza datelor Biroului Național de Statistică.

Principalii factori care au influențat evoluția producției industriale sunt: recolta joasă din anul 2015, restricțiile impuse la importul de vinuri și unele produse agricole din Moldova de către Federația Rusă, diminuarea cererii interne și externe (cu excepția produselor textile, articolelor de îmbrăcăminte etc.) pentru producția moldovenească, contractarea cererii la producția industriei extractive în legătură cu reducerea volumului construcțiilor.

Industria extractivă a avut o evoluție negativă. Astfel, volumul producției industriei extractive s-a micșorat cu 20,8% față de ianuarie-iunie 2015, contribuind negativ cu 0,3 % asupra indicelui general de producție industrială.

Aportul principal în procesul de fabricare a producției de către întreprinderile industriale revine **industriei prelucrătoare** (85,3%), care a avut o evoluție pozitivă, înregistrând o creștere a volumului producției cu 2,1% comparativ cu ianuarie-iunie 2015, contribuind astfel pozitiv cu 1,1 %, asupra valorii totale a industriei.

O pondere înaltă în volumul producției industriale o deține *industria alimentară* (30,5%), care a înregistrat o descreștere a volumului de producție cu 2,1% față de ianuarie-iunie 2015 și, astfel, a influențat negativ cu 0,6% asupra valorii totale. La diminuarea volumului producției industriei alimentare a contribuit micșorarea volumelor de producție la activitățile: prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne – cu 1,2%, gradul de influență negativă constituind 0,1%. Totodată, s-a majorat volumul de fabricare a produselor de brutărie, făinoase și a produselor lactate – cu câte 3,3%, contribuția pozitivă a acestora la creșterea volumului total al producției fiind de circa 0,4 %.

Fabricarea băuturilor constituie 10,6% din volumul total al producției industriale, care în ianuarie-iunie 2016 s-a redus față de nivelul perioadei similare a anului 2015 cu 2,7% și a contribuit negativ asupra volumului total al producției cu 0,3 %. În perioada de raport, volumul băuturilor alcoolice s-a majorat cu 27,6%, iar fabricarea vinului – cu 2,9%, gradul de influență pozitivă constituind circa 0,9 %.

Totodată, volumul de producție de băuturi răcoritoare nealcoolice, ape minerale și ape îmbuteliate s-a micșorat cu 38,3%, contribuția negativă fiind de circa 1,2%.

Tabelul 1.2. Activitatea sectorului industrial în ianuarie-iunie 2016

	Valoarea producției fabricate		Ponderea în volumul total al producției fabricate	Gradul de influență (+/-) a valorii producției asupra valorii totale, %
	mil. lei (prețuri curente)	în % față de ian.-iun. 2015		
Industrie - total	17674	100,0	100,0	0,0
Industria extractivă	241	79,2	1,4	-0,3
Industria prelucrătoare, din care:	15070	102,1	85,3	1,1
Industria alimentară	5390	97,9	30,5	-0,6
producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne	1290	98,8	7,3	-0,1
fabricarea produselor lactate	1114	103,3	6,3	0,2
fabricarea produselor de brutărie și a produselor făinoase	881	103,3	5,0	0,2
Fabricarea băuturilor	1875	97,3	10,6	-0,3
din care:				
fabricarea vinurilor din struguri	924	102,9	5,2	0,2
Fabricarea produselor textile	1089	134,8	6,2	2,2
Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	990	124,1	5,6	1,3
Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	1382	94,9	7,8	-0,4
Fabricarea echipamentelor electrice	719	82,3	4,1	-0,7
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	2362	94,0	13,4	-0,8

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Printre ramurile principale ale industriei în care se atestă o creștere a volumelor sunt: fabricarea produselor textile – 34,8%, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte – 24,1%, influența acestora asupra valorii totale fiind de respectiv, 2,2 și 1,3%.

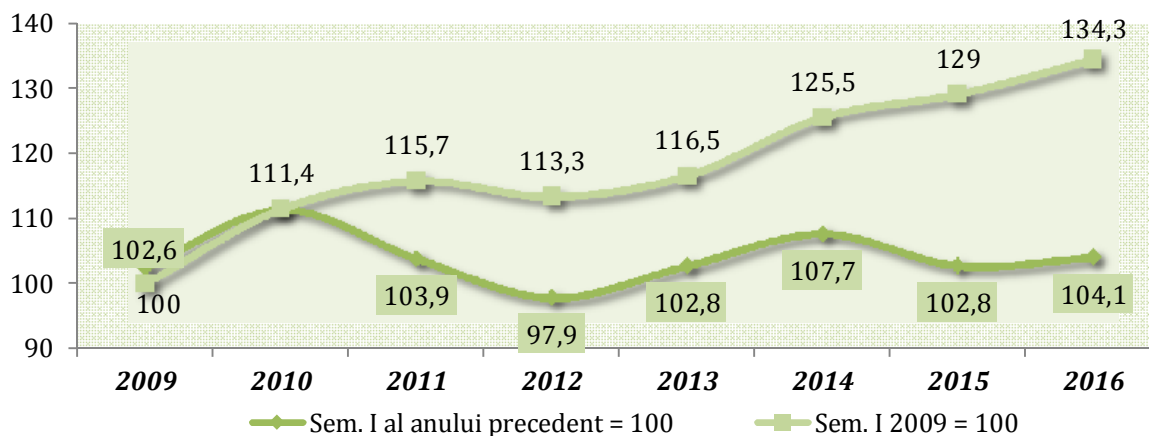
O reducere a volumului pe principalele tipuri de producție se atestă în următoarele ramuri: fabricarea echipamentelor electrice (-17,7%), fabricarea altor produse din minerale nemetalice (-5,1%) gradul de influență negativă al acestora și altora constituind circa 2,1%.

Volumul *producției și furnizării de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat* a scăzut cu 6% față de ianuarie-iunie 2015 și a influențat negativ cu 0,8% asupra volumului total al producției industriale. Această diminuare se datorează, în mare parte,

descreșterii producției, transportului și distribuției energiei electrice cu 4,4% și activității de furnizare de abur și aer condiționat – cu 11,5%.

Agricultura

Producția agricolă în toate categoriile de gospodării în semestrul I 2016, a înregistrat o creștere de 4,1% (în prețuri comparabile) față de perioada respectivă a anului trecut. Majorarea producției agricole a fost determinată de creșterea producției vegetale cu 21,5% și a producției animaliere – cu 1,1%, căreia i-a revenit circa 83% din volumul total al producției agricole.

Figura 1.5. Evoluția volumului producției agricole în ianuarie-iunie 2009-2016, %

Sursa: Calculele autorului în baza datelor Biroului Național de Statistică.

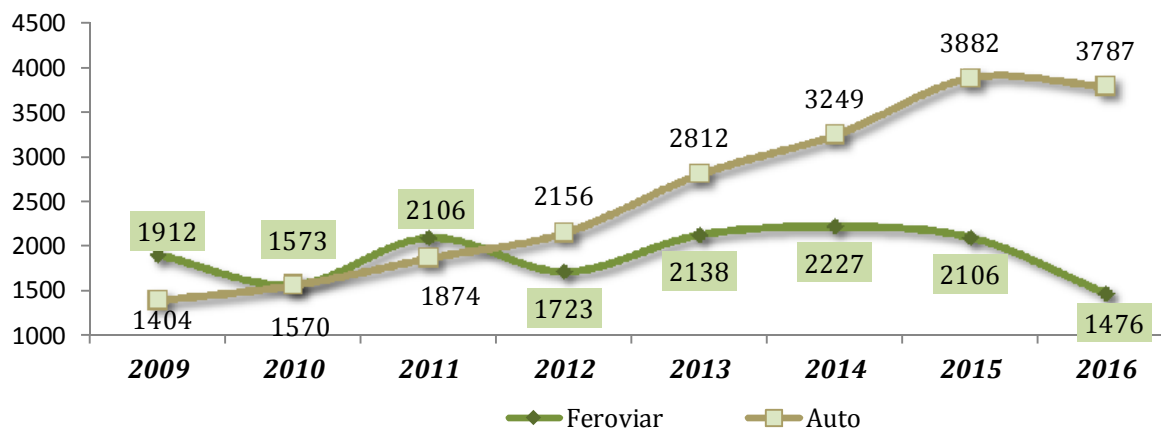
În semestrul I al anului curent, sectorul zootehnic a înregistrat creștere. Astfel, în gospodăriile de toate categoriile, cantitatea de ouă obținută s-a majorat cu 13,3% față de semestrul I 2015 și a constituit 323,4 mil. buc. Totodată, volumul producției (creșterii) vitelor și păsărilor (în masă vie) a constituit 82,4 mii tone, înregistrând o descreștere de 0,3%. De asemenea și volumul de lapte produs de 236,3 mii tone a fost în descreștere cu 0,1% față de perioada similară a anului 2015.

În *întreprinderile agricole* (inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier) care au la balanță animale), în ianuarie-iunie 2016 comparativ cu perioada similară a anului trecut, a fost înregistrată o majorare a volumului de creștere a vitelor și păsărilor (în masă vie) cu 6,5%, inclusiv: bovine – cu 20%, porcine – cu 11%, păsări – cu 3%, iar ovine și caprine – o diminuare cu 15%. Majorarea șeptelului de găini ouătoare cu 23,1% și a productivității acestora cu 9% a contribuit la creșterea producției de ouă cu 40,1%. Volumul producției de lapte s-a diminuat cu 0,9%.

Situația în sectorul zootehnic continuă să fie determinată de situația din *gospodăriile populației*, în care s-a produs cea mai mare parte a producției animaliere (producția laptelui – 95,2%, creșterea vitelor și păsărilor – 59,6%, producția de ouă – 53,9%). Acestea au înregistrat o diminuare a volumului producției (creșterii) vitelor și păsărilor cu 5,3%, a cantității de ouă – cu 2,6% și producției de lapte – cu 0,1%.

Transportul

Volumul mărfurilor transportate de întreprinderile de transport feroviar, auto, fluvial și aerian, în ianuarie-iunie 2016, a constituit 5318,2 mii tone sau cu 12% mai puțin față de ianuarie-iunie 2015, inclusiv transportul feroviar – cu 29,9%, aerian – cu 21,2% și auto – cu 2,4%, respectiv.

Figura 1.6. Mărfuri transportate în ianuarie-iunie 2009-2016, mii tone

Sursa: Elaborată de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică.

Cu mijloace de **transport feroviar** au fost transportate 1476,3 mii tone de mărfuri, ponderea cărora a constituit 27,8% din întregul volum de mărfuri transportate cu toate tipurile de transport, comparativ cu 34,8% în perioada similară a anului 2015.

La transportarea mărfurilor ponderea **transportului auto** este în permanentă creștere și a atins în ianuarie-iunie curent 71,2% din volumul total al mărfurilor transportate ori 3787 mii tone.

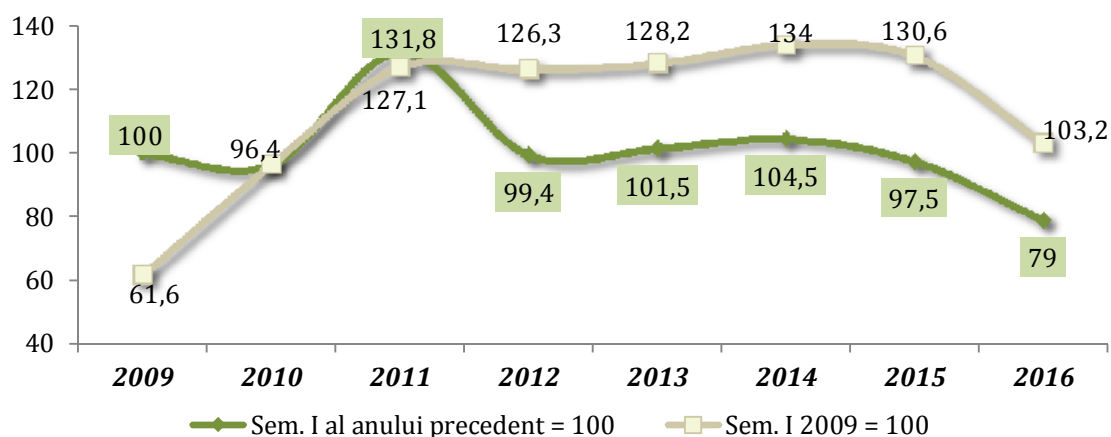
Parcursul mărfurilor pe toate tipurile de transporturi a constituit 1715 mil. tone-km înregistrând o scădere de 6,3%. Transportul feroviar a redus parcursul mărfurilor cu 35,4%, cel aerian – cu 19,6%, pe când transportul auto a înregistrat o creștere de 5,1%.

Ttransportul de pasageri în țară se efectuează în principal cu **transportul auto**. Numărul pasagerilor care s-au folosit de autobuze și microbuze a constituit circa 50,5 mil. pasageri, cu 0,5% mai puțin, dar în creștere cu 6,8% a parcursului pasagerilor față de perioada similară din 2015. Cu mijloacele de **transport feroviar** au fost transportați 1214 mii. pasageri, cu 30,7% mai puțin față de perioada corespunzătoare din anul 2015. Numărul persoanelor care s-au folosit de **transportul aerian** a fost de 448,8 mii pasageri, fiind cu 3,4% mai puțin comparativ cu ianuarie-iunie 2015.

Investițiile în active materiale pe termen lung

În ianuarie-iunie 2016, s-a înregistrat o descreștere de 21% (în prețuri comparabile) a fluxului de **investiții în active materiale pe termen lung**, față de perioada similară a anului 2015, volumul acestora constituind 5449,2 mil. lei (în prețuri curente). Această diminuare a fost determinată de situația economică și politică incertă din țară și regiune, climatul investițional neatractiv pentru investitori, costul ridicat al creditelor comerciale, precum și suspendarea finanțării externe.

Sursele principale de finanțare a activității investiționale rămân a fi mijloacele proprii ale agenților economici și populației, care în ianuarie-iunie 2016 au format 76,3% din totalul investițiilor în active materiale pe termen lung. Acestea însă s-au diminuat cu 5,2% față de perioada similară a anului 2015. Cu mijloace bugetare au fost realizate doar 5,5% din volumul total al investițiilor, înregistrând o descreștere din contul bugetului de stat de 4,3 ori față de ianuarie-iunie 2015 și cu 42,5% – din contul bugetelor administrativ-teritoriale. Mijloacele investitorilor străini au constituit 4,9% din volumul total al investițiilor utilizate și au înregistrat o diminuare cu 40% comparativ cu ianuarie-iunie 2015.

Figura 1.7. Evoluția volumului investițiilor în active materiale pe termen lung în ianuarie-iunie 2009-2016, %

Sursa: Elaborată de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică.

Tabelul 1.3. Investiții în active materiale pe termen lung pe surse de finanțare în ianuarie-iunie 2016

	În prețuri curente, mil. lei	În % față de:		Informativ: ianuarie-iunie 2015 în % față de total
		ian.-iunie 2015	total	
Investiții în active materiale pe termen lung - total	5449,2	79,0	100,0	100,0
din care, finanțate din contul: bugetului de stat	122,8	23,5	2,3	7,6
bugetelor unităților administrativ-teritoriale	176,8	57,5	3,2	4,5
mijloacelor proprii ale agenților economici și populației	4157,1	94,8	76,3	63,6
mijloacelor investitorilor străini	265,7	60,0	4,9	6,4
altor surse	726,8	58,9	13,3	17,9

Sursa: Biroul Național de Statistică.

În I semestru al anului 2016, volumul lucrărilor de construcții realizate în **antrepriză** a constituit 2471,9 mil. lei și s-a redus cu 13,3% (în termeni reali) față de perioada respectivă a anului 2015. Pe elemente de structură a lucrărilor executate au predominat construcțiile noi (1483 mil lei) care au înregistrat și o reducere de 12,1%. Cota-parte a construcțiilor noi în volumul total de construcții a constituit 60% și s-a majorat cu 1p.p. față de perioada respectivă a anului precedent.

Analiza volumului lucrărilor de construcții executate pe forme de proprietate indică că volumul principal de lucrări a fost realizat de către agenții economici cu forma de proprietate privată, care au îndeplinit lucrări în volum de 2053 mil. lei, sau 83,1% din volumul total al lucrărilor.

Lucrări de construcții-montaj au fost înregistrate în valoare de 2602,1 mil. lei, ceea ce este cu 17,7% (în prețuri comparabile) mai puțin față de ianuarie-iunie 2015. Ponderea lucrărilor de construcții-montaj în volumul total al investițiilor în active materiale pe termen lung a constituit 47,8%, în creștere cu 1,9 p.p.

De menționat descreșterea numărului total de autorizații de construire eliberate pentru clădiri atât rezidențiale cât și nerezidențiale (cu 14,4%), Acest fapt dovedește că în viitorul apropiat nu se așteaptă la redresarea situației în sectorul construcțiilor.

Comerțul și alte servicii destinate pieței

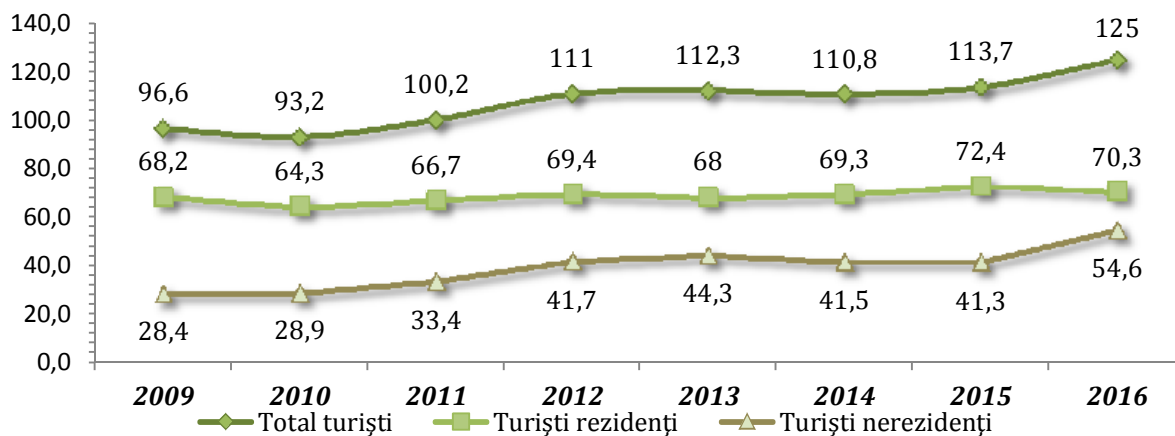
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de **comerț cu amănuntul** (cu excepția autovehiculelor și motocicletelor) în ianuarie-iunie 2016 a scăzut cu 0,6% (în prețuri comparabile) față de aceeași perioadă 2015. În luna iunie 2016 acest volum a crescut cu 4,2% față de iunie 2015.

Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de **servicii de piață prestate populației** în ianuarie-iunie 2016 s-a redus cu 1,6% (în prețuri comparabile) față de ianuarie-iunie 2015. În luna iunie 2016 aceste servicii au scăzut cu 7% față de luna iunie 2015.

Valoarea (în prețuri curente) a cifrei de afaceri a întreprinderilor de **comerț cu ridicata** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) în perioada analizată a diminuat cu 2,4%, iar a întreprinderilor cu activitatea principală de **servicii de piață prestate** întreprinderilor – cu 1,8%.

Turismul

În semestrul I a.c. numărul turiștilor cazați în structurile de cazare turistică colective a totalizat cca. 125 mii persoane, din care peste 56% au fost reprezentați de turiștii moldoveni și cca. 44% - de cei străini (nerezidenți). Față de ianuarie-iunie 2015, numărul total de turiști în structurile nominalizate a fost în creștere, cu aproape 10%, din contul majorării numărului turiștilor străini (cu 13,2%), numărul celor moldoveni fiind în scădere (cu 2,9%). Comparativ cu I semestru 2015 a sporit numărul persoanelor cazate în pensiunile turistice colective (cu 10%), pe seama creșterii acestuia la pensiuni turistice și agroturistice de 3,1 ori, hoteluri și moteluri – cu 24,2%. Totodată s-a redus numărul de turiști cazați la structuri de odihnă cu 29,4%, cămine pentru vizitatori – cu 27,9%, la tabere de vacanță pentru elevi – cu 15,4%, structuri de internare – cu 8,8%.

Figura 1.8. Numărul turiștilor cazați în structurile de cazare turistică colective în ianuarie-iunie 2009-2016, mii persoane

Sursa: Elaborată de autori conform datelor Biroului Național de Statistică.

Peste jumătate din turiștii străini cazați la structurile turistice, menționate în perioada de analiză, au sosit din: România – 24,2%, Ucraina – 14%, Federația Rusă – 7,5%, SUA – 6,9%.

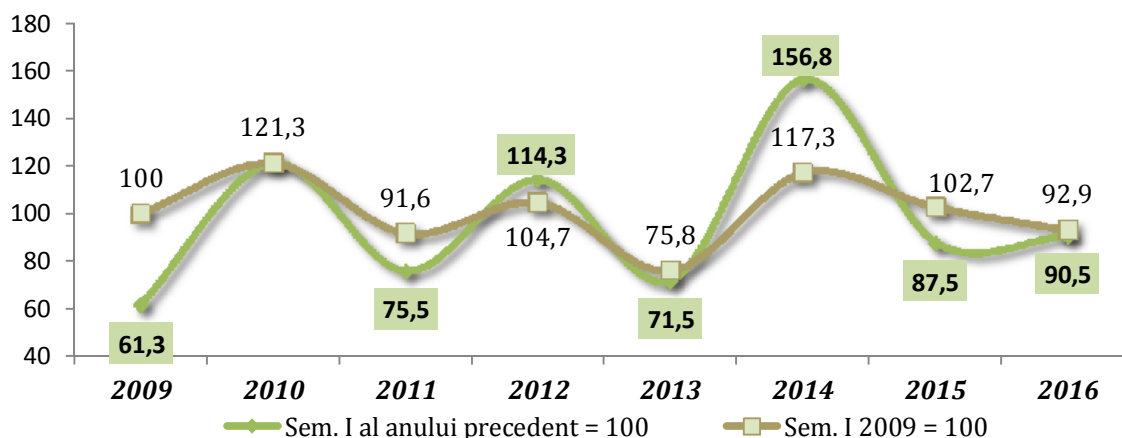
În semestrul I 2016, prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor au beneficiat de servicii turistice 86,9 mii de turiști și excursioniști, cu 9% mai puțin în comparație cu perioada similară a anului precedent, pe seama reducerii volumului turismului receptor (-15%) și a celui emițător (-10,9%).

Prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor au plecat în străinătate 64,7 mii de turiști și excursioniști moldoveni, cu 10,9 mii mai puțin comparativ cu ianuarie-iunie 2015.

Destinațiile turistice preferate de moldoveni au fost: Turcia – cca. 29%, Bulgaria – cca. 26%, România – 19,5%, Grecia – 12%.

Activitatea de producție în regiunea din partea stângă a râului Nistru și mun. Bender²

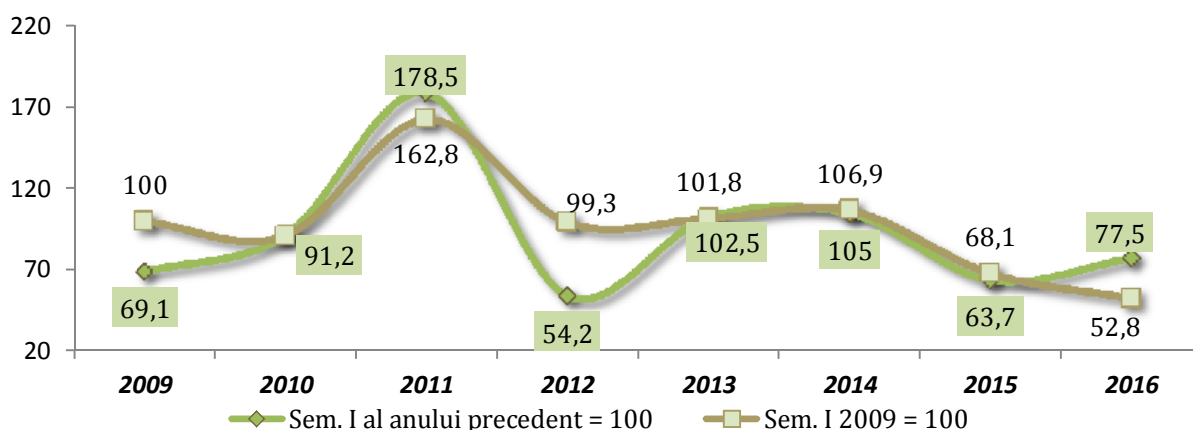
Întreprinderile din regiunea din partea stângă a râului Nistru și mun. Bender³, conform informației disponibile difuzate de către organul de statistică din regiunea transnistreană, în semestrul I 2016, au fabricat producție industrială în descreștere cu 9,5% față de nivelul marcat în perioada respectivă a anului precedent.

Figura 1.9. Indicii producției industriale în ianuarie-iunie 2009 – 2016, %

Sursa: Elaborată de autor în baza datelor organului de statistică din regiunea transnistreană.

Deși întreprinderile industriale din regiunea transnistreană au recuperat parțial din reducerea activității marcate în ultimii ani, volumul producției industriale în perioada de analiză constituie doar cca. 93% din nivelul înregistrat în perioada similară a anului 2009 și doar 57% din cel al anului 2008.

Figura 1.10. Evoluția volumului investițiilor în mijloace fixe în ianuarie-iunie 2009-2016, %

Sursa: Calculele autorului în baza datelor organului de statistică din regiunea transnistreană.

² Conform datelor organului de statistică din regiunea transnistreană: <http://www.mepmr.org/gosudarstvennaya-statistika/informacziya/62-o-soczialno-ekonomicheskopolozhenii-pmr>

³ Întreprinderile industriale, cu excepția sectorului micului business

Volumul investițiilor în mijloace fixe⁴ realizate *în regiune* a fost în descreștere cu peste 22,5% în raport cu nivelul marcat în I semestru 2015, înregistrând circa 53% din nivelul atins în perioada similară a anului 2009 și doar 36,4% din nivelul anului 2008.

Reduceri considerabile în I semestru 2016 au fost marcate la cheltuielile investiționale ce țin atât de lucrările de construcții-montaj (cu peste 37%), cât și de utilaje, mașini și mijloace de transport (cu circa 4%).

În perioada de analiză în regiunea transnistreană s-a redus semnificativ și volumul lucrărilor de construcții realizate în antrepriză – cu cca. 47%. Concomitent a fost înregistrată o creștere considerabilă a suprafeței locuințelor date în folosință – cu peste 53%, în special în mediul urban – cu circa 54 %.

Volumul **comerțului cu amănuntul** în regiune, în perioada de analiză, a înregistrat o reducere cu cca. 8%, iar a **serviciilor prestate populației** – cu peste 2%.

---

⁴ Pe cercul întreprinderilor cu excepția sectorului micului business

Capitolul II

PREȚURI, RATE DE SCHIMB ȘI POLITICA MONETARĂ

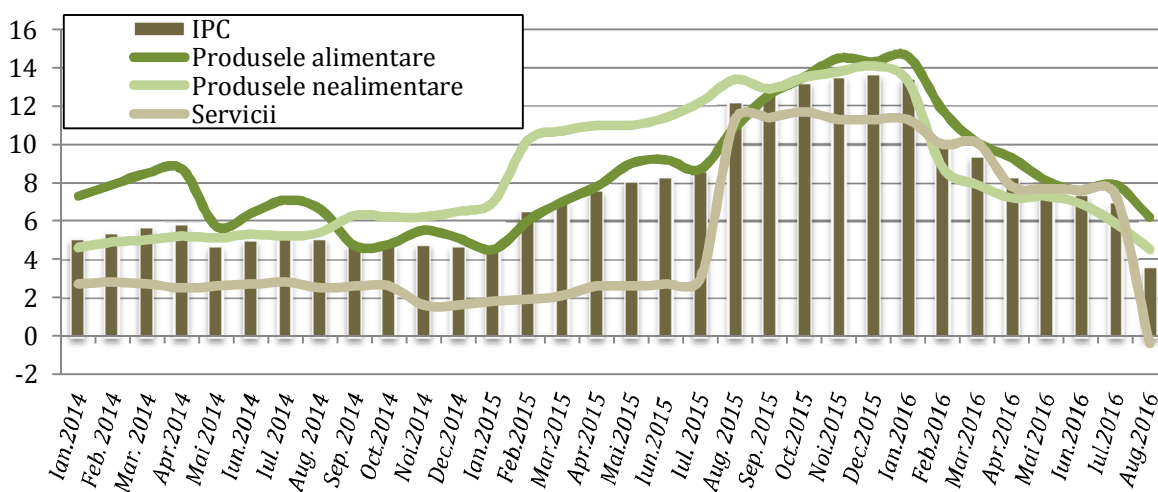
2.1. Prețuri și rate de schimb

Prețuri

În primul semestru al anului 2016, indicele prețurilor de consum a crescut cu 9,4%, majorându-se cu 2,3p.p. față de perioada similară a anului precedent. În aceeași perioadă, pentru componentele IPC s-au înregistrat următoarele majorări: produse alimentare – 10,2%, produse nealimentare – 8,5%, servicii – 9,1%.

În trimestrul II, 2016 ritmul de creștere a IPC a fost de 7,9%, diminuându-se față aceeași perioadă a anului precedent cu 0,1 p.p. Pentru componentele IPC în lunile aprilie-iunie 2016 s-au înregistrat următoarele majorări: produse alimentare – 8,3%, produse nealimentare – 7,1%, servicii – 7,1%.

Evoluțiile lunare indică o tendință de reducere a ratei anuale a inflației pe parcursul trimestrului II al anului curent. Ritmul de creștere a prețurilor în lunile aprilie, mai și iunie 2016 f.p.s.a.p. a fost de 8,3%, 7,9% și 7,4%. Reducerea ratei anuale a inflației în această perioadă a fost determinată în special de neutralizarea treptată a influenței pagubelor generate de devalizarea sistemului bancar, cererii interne scăzute, precum și bazei înalte de comparație a indicilor înregistrați în anul 2015. Tendința de scădere a prețurilor se păstrează și pentru primele luni ale celui de-al doilea semestru al anului 2016.

Figura 2.1.1. Ritmul anual de creștere a IPC și a componentelor sale, %

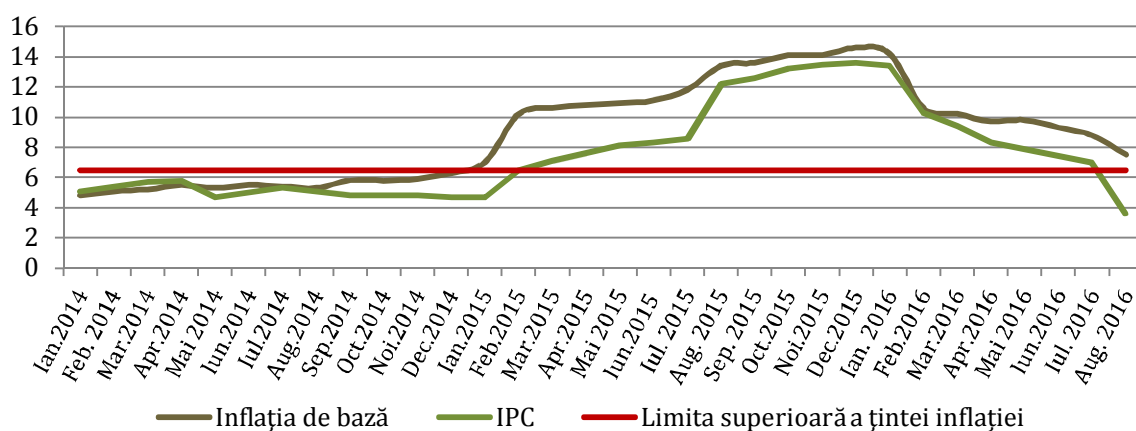
Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

În trimestrul II 2016, prețurile la produsele alimentare s-au majorat cu 8,3% ritmul de creștere descrescând cu 0,4 p.p., față de trimestrul II al anului precedent (în expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent, s-au produs următoarele majorări: în aprilie – 9,3%, în mai – 8,1%, în iunie – 7,6%). În trimestrul II al anului 2016, au crescut considerabil prețurile la legume cu 16%, inclusiv la usturoi cu 64%, ceapă – 14%, cartofi – 11%; la ouă cu 16,9%; la zahăr cu 13%, la ulei 15%.

Prețurile la produsele nealimentare în trimestrul II, 2016 s-au majorat cu 7,1% f.p.s.a.p, cu 4 p.p. descrescând valoarea indicatorului dat în aceeași perioadă a anului 2015 (în expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent, creșterile au fost de: 7,2 în aprilie, de 7,3%

în mai și de 6,9% în iunie). În această perioadă au înregistrat creșteri de preț majoritatea produselor nealimentare, cu excepția combustibililor. Cele mai mari majorări de preț au fost înregistrate la: țigări – cu 26%, confecții – cu 11%, frigider și congelatoare - 14%, autoturisme – 12% și mașini de spălat – 12%. *Creșterea prețurilor la produsele nealimentare s-a datorat deprecierei accentuate a monedei naționale în ultima perioadă ca a avut ca impact creșterea prețurilor nu doar la produsele din import, dar și la produsele autohtone confecționate din materie primă de import.*

Creșteri de preț au fost înregistrate și la servicii. Acestea s-au scumpit în trimestrul II al anului 2016 cu 7,7% f.p.s.a.p, cu 5,1 p.p. peste nivelul indicatorului respectiv în 2015 (în expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent s-au înregistrat următoarele majorări: în aprilie – 7,8%, în mai – 7,7% și în iunie – 7,6%). În perioada de referință, comparativ cu trimestrul II al anului precedent, cele mai mari majorări de preț au fost înregistrate în cazul serviciilor de prestare a energiei electrice – cu 21,2%, serviciilor de educație – cu 10% și serviciilor de reparare obiectelor de folosință îndelungată – cu 14%.

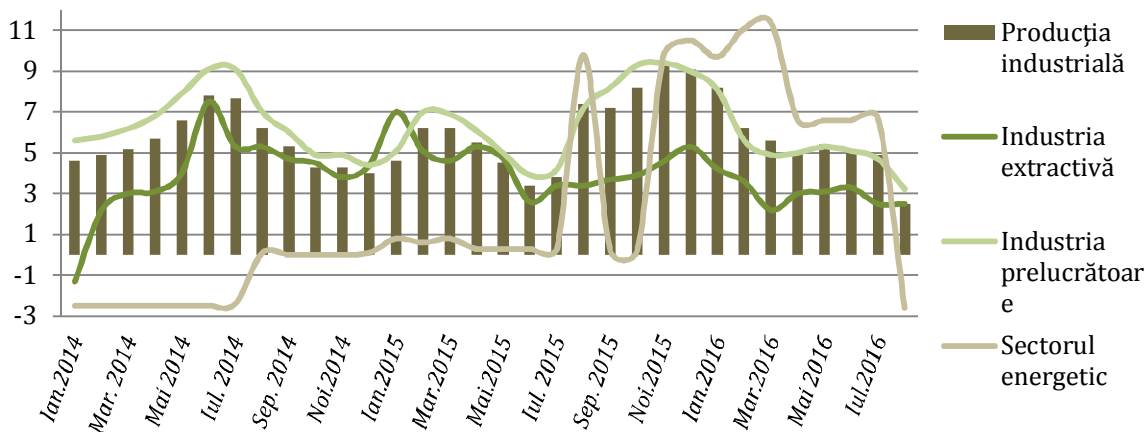

Figura 2.1.2. Ritmul anual de creștere al IPC și inflației de bază, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Inflația de bază deși are un trend descendent, încă crește cu ritmuri ce devansează dinamica IPC. În perioada aprilie-iunie 2016, indicele inflației de bază a constituit 9,6% f.a.p.a.p., scăzând față de aceeași perioadă a anului 2015 cu 1,3p.p. În expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent, ritmul de creștere a inflației de bază a înregistrat următoarele majorări: în aprilie – 9,7%, în mai – 9,8% și în iunie – 9,3%. *Menținerea unei rate a inflației de bază înalte s-a datorat proceselor de depreciere a valutei naționale față de dolarul SUA și moneda unică europeană.*

În trimestrul II al anului 2016 ritmul de creștere a prețurilor producției industriale s-a accelerat ușor. În lunile aprilie – iunie, 2016 ritmul de creștere a indicelui anual al prețurilor producției industriale a crescut comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 0,7p.p. și a atins nivelul de 5,2%. În ramurile industriei s-au înregistrat următoarele majorări f.p.s.a.p.: industria extractivă – 3,1%, industria prelucrătoare – 5,1%, sectorul energetic – 6,6%. Cele mai mari majorări de preț în industria prelucrătoare, în această perioadă, au fost atestate pentru activitățile de fabricare a zahărului – cu 31%, fabricare a macaroanelor, tăițeilor, cus-cus-ului și a altor produse făinoase similare – cu 28% și de fabricare a produselor de tutun cu 16% comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut.

Figura 2.1.3. Ritmul anual de creștere a prețurilor producției industriale și a componentelor sale, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Creșterea prețurilor în construcții a rămas relativ stabilă. Ritmul de creștere al prețurilor în construcții, în trimestrul II, 2016 a scăzut față de nivelul înregistrat în perioada similară a anului precedent cu 0,3p.p., și a constituit 7,6%. În sectoarele economiei naționale cele mai mari creșteri anuale de prețuri la construcții, în perioada de referință, au fost înregistrate în construcția de locuințe – 11%, construcția obiectelor de menire social-culturală – 6% și agricultură – 7%.

Prețurilor producătorilor agricoli înregistrează noi creșteri. În trimestrul II al anului 2016, prețurile producătorului la produsele agricole au crescut cu 7,6% față de perioada similară a anului 2015. La sporirea ritmului anual de creștere a acestei categorii de prețuri, în perioada corespunzătoare, au contribuit, în special, produsele vegetale, a căror prețuri s-au majorat cu 14,4% f.p.s.a.p. din cauza secetei ce a avut loc în anul 2015. Totodată, prețurile la produsele animaliere au înregistrat o descreștere cu 0,5%, comparativ cu perioada similară a anului trecut.

Prețul combustibililor în scădere. În trimestru II al anului 2015, ritmul de creștere a prețurilor la combustibili este în scădere, diminuându-se cu 3,4% f.p.s.a.p. (în expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent indicii prețurilor la combustibili au înregistrat următoarele valori: în aprilie – (-)3,8%, în mai – (-) 3,1% și în iunie – (-) 3,2%). Tendința de scădere se menține și în primele luni ale trimestrului III ale anului. Aceasta se explică prin aprobarea în această perioadă a unei metodologii noi de formare și aplicare a prețurilor la produsele petroliere. Modalitatea nouă de stabilire a prețurilor de comercializare cu amănuntul la benzină, motorină și la gazul lichefiat (pentru gazul lichefiat doar până în iulie anul curent, când au intrat în vigoare modificări legislative care au lipsit ANRE de această competență), prevede corelarea lor cu cotațiile de la bursele regionale și internaționale. Scăderea prețurilor la combustibili pe piața internațională a determinat reducerea lor și pe piața internă.

Rate de schimb

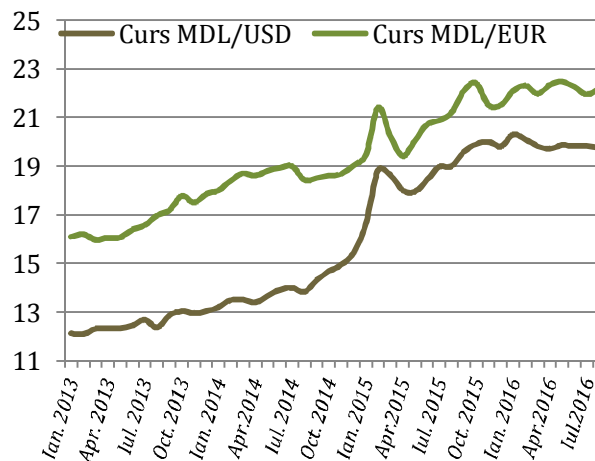
Fluctuațiile cursului de schimb se atenuază ușor însă trendul de depreciere a monedei naționale față de principalele monede de referință se menține.

În trimestrul II, 2016 cursul mediu nominal de schimb față de principalele valute de referință a fost de 22,4 MDL/EUR și 19,8 MDL/USD, depreciindu-se comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 11,5% față de moneda unică europeană și cu 9,2% față de dolarul SUA.

În expresie lunară, cursul mediu de schimb al monedei naționale față de moneda unică europeană a avut o evoluție volatilă, constituind: în aprilie – 22,3MDL/EUR, în mai – 22,5MDL/EUR,

iar în iunie – 22,2MDL/EUR. Evoluția cursului mediu de schimb al leului față de dolarul SUA în decursul trimestrului II, 2016 a fost de 19,7 MDL/USD în luna aprilie, 19,9 MDL/USD în luna mai și 19,8 MDL/USD în luna iunie.

În trimestrul II, 2016 cursul real al monedei naționale își continuă ascensiunea. Deprecierea reală a leului moldovenesc în perioada de referință față de USD a constituit 1,4% (comparativ cu perioada similară a anului trecut), iar față de Euro – 3,3% f.p.s.a.p.

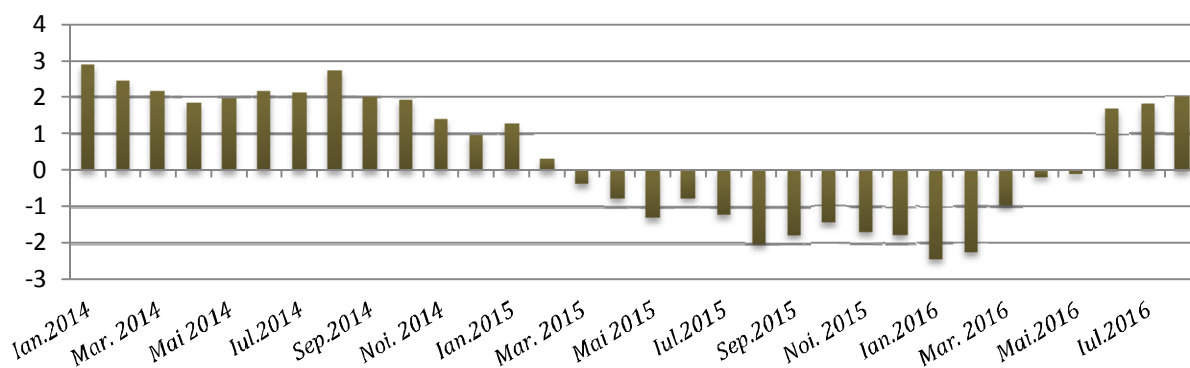

Figura 2.1.4. Evoluția cursului nominal de schimb mediu lunar al MDL comparativ cu USD și EURO

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Regiunea Republicii Moldova din partea stângă a râului Nistru

La sfârșitul trimestrului II rata anuală a inflației în regiunea din partea stângă a râului Nistru și-a modificat trendul evoluției intrând într-un teritoriu pozitiv. În ianuarie - martie ritmul anual de creștere al IPC a constituit 5% sporind cu 1,4 p.p. față de perioada similară a anului 2015.

Figura 2.1.5. Ritmul anual de creștere a IPC în regiunea din partea stângă a râului Nistru, %

Sursa: Conform datelor Băncii Centrale a regiunii din partea stângă a râului Nistru.

Pe parcursul trimestrului II, 2016, Banca Centrală a regiunii din partea stângă a râului Nistru și-a păstrat obiectivul general al politicii monetare, orientat spre țintirea cursului valutar de schimb, stabilit la mijlocul lunii martie 2016 sub presiunea recesiunii economice din regiune la nivelul de 11,3 PRB/USD.

După intervențiile Băncii Centrale, la sfârșitul trimestrului I, 2016 tendința de apreciere a rublei transnistrene demarată din luna septembrie 2014 s-a redus. Cursul mediu nominal de schimb, în perioada de referință, a fost de 12,8 ruble pentru un Euro, depreciindu-se față de valoarea perioadei similare a anului precedent cu 4%.

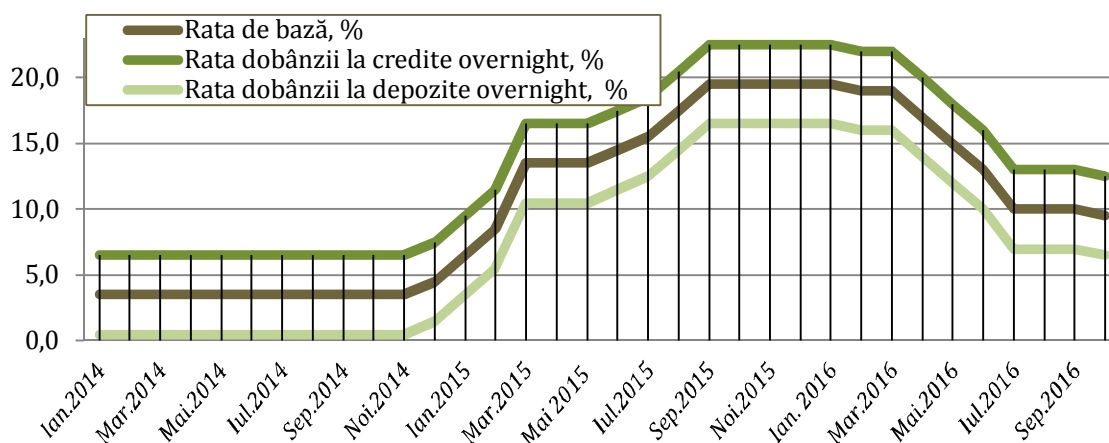
2.2. Politica monetară

Situația economică și socială dificilă pe fundalul estompării presiunilor inflaționiste a încurajat, în prima jumătate a anului 2016, Banca Națională a Moldovei să relaxeze condițiile monetare din țară. Caracterul incert al politicii monetare promovate derivă din persistența riscurilor și incertitudinilor asociate evoluțiilor din mediul intern și extern.

Instrumentele politicii monetare

În trimestrul II, 2016 ratele de politică monetară s-au redus ușor cu 6 p.p. față de nivelul înregistrat la sfârșitul trimestrului precedent.

După reducerea nesemnificativă a ratei de dobândă de politică monetară în luna februarie a anului curent cu 0,5 p.p., încurajată de reducerea presiunilor inflaționiste, BNM a operat încă trei ajustări consecutive ale acesteia. În așa mod, din luna aprilie 2016 rata de bază fost redusă de la 19% până la 17%, în luna mai – până la 15% și în iunie – până la 13%. Aceleași modificări au fost operate și în cazul ratei dobânzii la creditele overnight, care s-a diminuat de la nivelul de 22% până la 16% și rata dobânzii la depozitele overnight de la 16% la 10%. În trimestrul III, BNM a temperat ritmul reducerii ratelor de politică monetară, menținându-le la un nivel de 10% pentru rata de bază, 13% rata dobânzii la creditele overnight și 7% rata dobânzii la depozitele overnight.

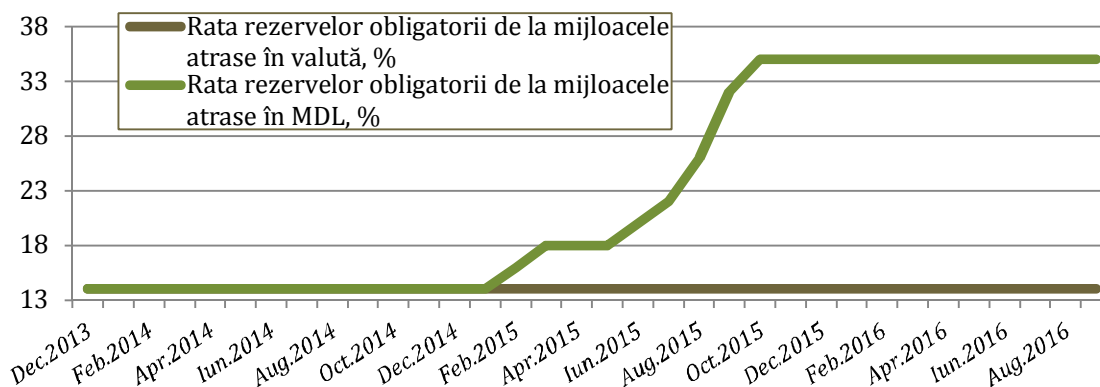

Figura 2.2.1. Evoluția ratelor de dobândă la instrumentele de politică monetară ale Băncii Naționale a Moldovei, în perioada 2014-2015

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Rezervele obligatorii

Deciziile de relaxare a condițiilor monetare nu au afectat și rata rezervelor obligatorii. Rata rezervelor obligatorii imobilizează, deja timp de un an, peste o treime din resursele băncilor comerciale, care ar putea fi direcționate pentru creditarea și finanțarea economiei naționale. În trimestrul II, 2016 BNM menține rata rezervelor din mijloacele atrase în MDL și în valută neconvertibilă la nivelul de 35%, cu 15 p.p. peste maxima istorică a ratei RMO înregistrată în anul 2008. Rata rezervelor obligatorii de la mijloacele atrase în valute convertibile a rămas și ea neschimbată la nivelul de 14%.

Figura 2.2.2. Rata rezervelor obligatorii la BNM, %

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Operațiunile de piață deschisă și facilitățile permanente

În trimestrul II al anului 2016 BNM soldul mediu lunar al operațiunilor de sterilizare s-a situat la un nivel superior perioadei similare a anului precedent (plus 1100,9 mil. MDL) și a constituit 2107,2 mil. MDL. Cel mai înalt sold a fost înregistrat în luna mai 2016 și a constituit 2532,4 mil. MDL.

În trimestrul II al anului 2016 solicitarea de depozite overnight a avut o dinamică volatilă, soldul mediu zilnic constituind pentru lunile aprilie, mai și iunie, 2016 – 406 mil. MDL, 666,4 mil. MDL și 535,4 mil. MDL, corespunzător. În aceeași perioadă, solicitări de oferire a facilității de creditare au parvenit doar în lunile mai și iunie, care au constituit 5,2 mil. MDL și 1 mil. MDL corespunzător.

Intervențiile pe piața valutară

În trimestrul II, 2016 BNM a intervenit piața valutară interbancară exclusiv în calitate de cumpărător. În perioada vizată volumul procurărilor de valută a constituit în sumă de 176,9 mil. USD, cu 166 mil. USD mai mult comparativ cu perioada similară a anului precedent. Aceste intervenții au fost în concordanță cu politica monetară promovată de BNM și au avut drept scop ameliorarea situației pe piața valutară internă.

Tabelul 2.2.1. Activitatea BNM pe piața valutară interbancară în perioada ianuarie 2015–august 2016

Luna	Volumul procurărilor, (echivalentul în mil. dolari SUA)	Volumul vânzărilor, (echivalentul în mil. dolari SUA)
A	1	2
Ianuarie 2015	0	122,9
Februarie 2015	0,2	125,2
Martie 2015	2,95	10,2
Aprilie 2015	10,86	7,33
Mai 2015	-	4,91
Iunie 2015	-	-
Iulie 2015	2,0	22,0
August 2015	7,7	-
Septembrie 2015	-	12,7
Octombrie 2015	39,8	-
Noiembrie 2015	0,36	-
Decembrie 2015	8,1	-
Ianuarie 2016	0,38	-

Tabelul 2.2.1 – continuare

A	1	2
Februarie 2016	0	-
Martie 2016	11	-
Aprilie 2016	108,8	-
Mai 2016	47,5	-
Iunie 2016	20,6	-
Iulie 2016	74,4	-
August 2016	94,3	-

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Volumul activelor oficiale de rezervă la sfârșitul primului semestru al anului 2016 s-a majorat de la începutul anului curent cu 117,8 mil. USD și continuă să crească. Soldul activelor oficiale de rezervă la sfârșitul trimestrului II, 2016 a constituit 1,87 mld. USD, sporind cu 4,8% f.p.s.a.p. Creșterea stocului de active oficiale de rezervă a fost determinată de intervențiile pe piața valutară internă a BNM sub formă de cumpărări de valută, înregistrarea creditelor și granturilor în favoarea Ministerului Finanțelor al RM, veniturile de la gestionarea rezervelor valutare etc.

Indicatorii monetari

În trimestrul II al anului 2016, ritmul de creștere a masei monetare în sens larg (M3) revine la valori pozitive după o jumătate de an de tendințe de evoluție negative. Principala contribuție la creșterea masei monetare au avut-o componentele agregatului monetar M2, în special depozitele la termen în monedă națională.

Ritmul de creștere a masei monetare, în această perioadă, a crescut ușor față de valorile acestuia înregistrate în perioada similară a anului precedent, creștere generată de majorarea volumului de depozite în monedă națională.

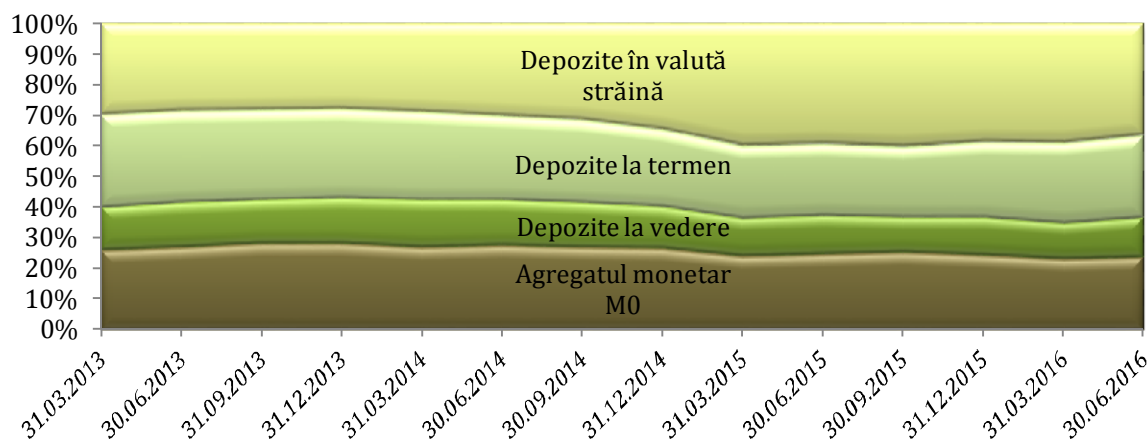
În acest context, stocul agregatelor monetare la data de 30.06.2016, comparativ cu datele înregistrate la data de 30.06.2015 a evoluat după cum urmează:

- agregatul monetar M0 a înregistrat o descreștere cu 3%, și a constituit aproximativ 15,6 mld. MDL;
- agregatul monetar M1 a scăzut cu 0,9% și a atins un nivel de 24,4 mld. MDL;
- ritmul de creștere a agregatului monetar M2 a sporit cu 5,6%, și a constituit 42,2 mld. MDL
- agregatul monetar M3 a înregistrat o creștere de 0,7% și s-a cifrat la 66,3 mld. MDL.

La sfârșitul trimestrului II al anului 2016, volumului bazei monetare a înregistrat un spor de 12,8% f.p.s.a.p. și a constituit 29,9 mld. MDL.

Masa monetară în monedă națională își fortifică ușor valoarea în total masă monetară. În trimestrul II, 2016 urmare a unei expansiuni monetare ușoare s-au produs și unele modificări de structură, în ceea ce privește distribuția ponderilor diferitelor componente în cadrul masei monetare în sens larg.

La 30.06.2016 componentele masei monetare erau distribuite în felul următor: agregatul monetar M0 (bani în circulație) – 23,6%; depozite la vedere – 13,2%; depozite la termen – 26,9% și depozite în valută – 36,3%. Comparativ cu datele de la sfârșitul trimestrului II al anului 2015, menționăm o reducere a ponderii banilor în circulație cu 0,9 p.p. și depozitelor în valută străină cu 3 p.p., evoluții ce determinate de consolidarea poziției depozitelor la vedere și la termen în monedă națională, care și-a sporit ponderea cu 0,3 p.p și 3 p.p. corespunzător.

Figura 2.2.3. Structura masei monetare M3

Sursa: Calcule conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Politica monetară în regiunea din partea stângă a râului Nistru

Strategia de politica monetară a băncii centrale din regiunea Republicii Moldova din partea stângă a râului Nistru este menținerea stabilității sistemului financiar și susținerea creșterii economice bazată pe țintirea cursului valutar de schimb.

Pe parcursul trimestrului II al anului 2016, în condițiile unor procese deflaționiste stabil moderate în regiune, rata de refinanțare a băncii centrale s-a menținut la nivelul de 3,5%. Rata rezervelor obligatorii a fost menținută la nivelul stabilit în luna septembrie 2015, de 10% pentru sursele atrase în valută străină și pentru cele în ruble.

La sfârșitul trimestrului II, 2016, masa monetară în regiunea din stânga Nistrului constituia 5523,5 mil. ruble (echivalentul a cca 9863,4 mil. MDL⁵), înregistrând un spor de aproximativ 3,2p.p., comparativ cu volumul ofertei monetare înregistrat la sfârșitul trimestrului II al anului precedent.

La 01.07.2016 componentele masei monetare erau distribuite în felul următor: agregatul monetar M0 (bani în circulație) – 18,5%; cvasimoneda – 24,9%; masă monetară în valută străină – 56,5%. Comparativ cu perioada similară a anului precedent, la sfârșitul trimestrului II al anului 2016 s-au înregistrat unele schimbări semnificative în structura masei monetare: a crescut ponderea banilor în circulație cu 7,8%, iar ponderea cvasi monedei și masei monetare în valută a scăzut cu 5,4 p.p. și 2,3p.p. corespunzător.

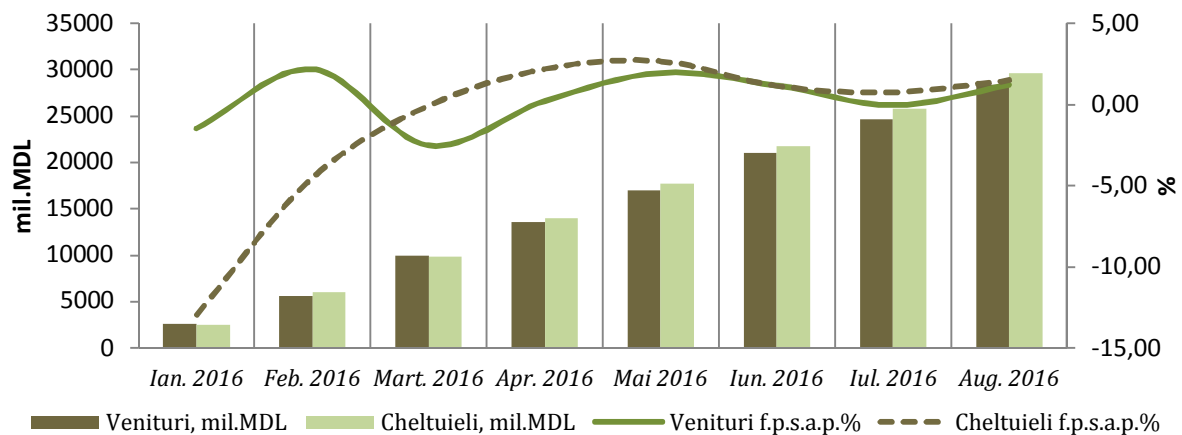
⁵Calculat conform cursului oficial de schimb al CBPMR la data de 01.07.16, <http://www.cbpmr.net/?kv=1&lang=ru>

Capitolul III

FINANȚE

3.1. Finanțe publice

Problemele sectorului financiar din ultimii ani, lăsă amprentă negativă și în anul bugetar 2016. Astfel, ritmul de creștere al veniturilor s-a plasat sub media înregistrată în anul 2014-2015 și a fost inferior dinamicii cheltuielilor publice în acest an. Totuși, în primul semestru 2016, veniturile bugetului public național, în pofida constrângerilor existente au fost în creștere și în primele opt luni a acestui an, veniturile au avut o ascensiune moderată în jur de 1% f.p.s.a.p. La majorarea încasărilor bugetului public, au contribuit atât veniturile fiscale cât și nefiscale dar și majorarea unor taxe și impozite. Ponderea cheltuielilor au fost atribuite preponderent cheltuielilor sociale (59%). Iar în I semestru 2016, s-au cheltuit mai mult cu 1,14% față de p.s.a.p. Cât privește datoria publică, la finele I semestru 2016, se observă o reducere moderată a ponderii datoriei sectorului public în PIB (1,6 p.p. față de anul 2015).

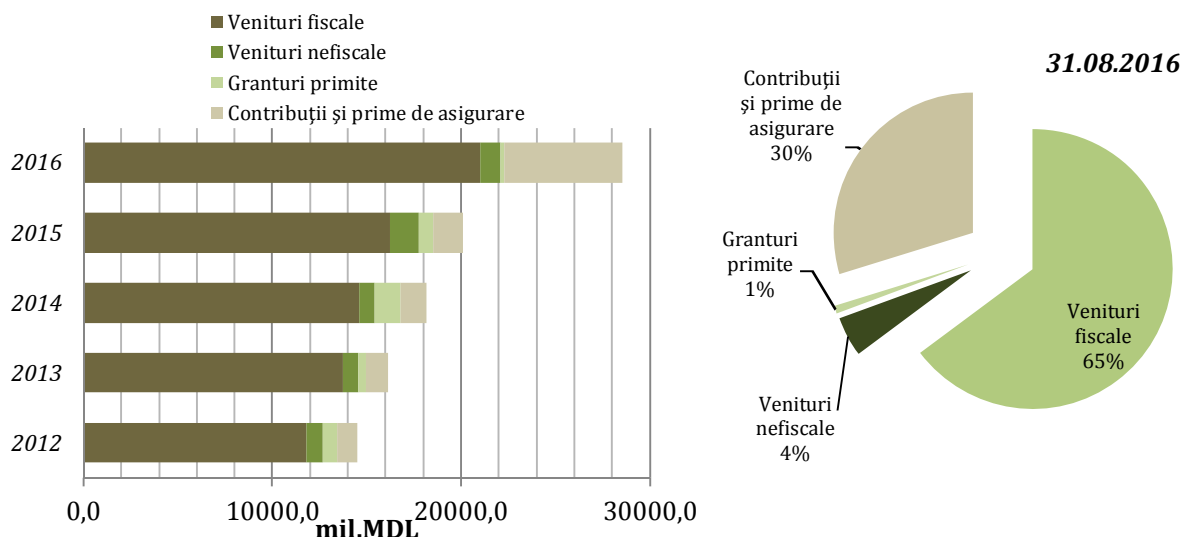

Figura 3.1.1. Evoluția veniturilor și cheltuielile BPN în anul 2016

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

Veniturile Bugetului Public Național

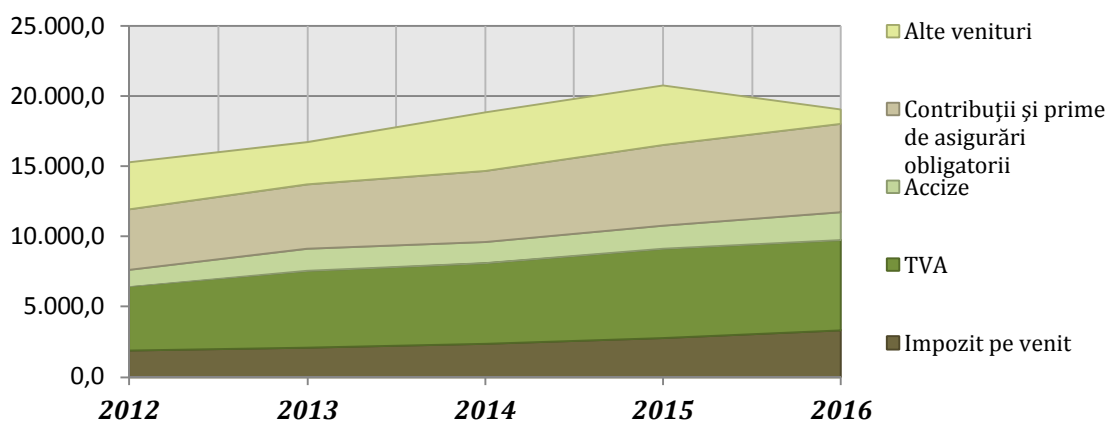
Veniturile Bugetului public național, în pofida constrângerilor existente au fost în ascensiune în primele opt luni ale anului 2016, ritmul de creștere oscilând în jurul mediei de 1% f.p.s.a.p. Pe parcursul primului semestru al anului, veniturile acumulate în BPN au fost caracterizate printr-o tendință pozitivă. Astfel, veniturile acumulate în BPN au însumat 21031,3 mil. MDL, încasările au fost în creștere cu 240,8 mil. MDL sau cu 1,16% comparativ cu perioada similară a anului 2015. La majorarea încasărilor bugetului public în primele opt luni ale anului 2016, au contribuit atât veniturile fiscale cât și nefiscale, înregistrând o creștere de 1,19% comparativ cu perioada similară a anului trecut, însumând 28354,7 mil. MDL. Din veniturile totale ale bugetului public național, veniturile bugetului de stat au constituit o pondere de 61,4%, veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat au avut o pondere de 35,2%, respectiv, veniturile din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală au avut o pondere de 12,1% și veniturile din bugetele locale au constituit o pondere de 27%.

Figura 3.1.2. Structura veniturilor în BPN în I sem. 2012- 2016, mil. MDL, %

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

Prin urmare, încasările fiscale care reprezintă 65% din veniturile publice, au avut cea mai stabilă evoluție comparativ cu alte componente ale BPN în primele opt luni ale anului 2016, fiind în creștere cu 12% față perioada similară a anului 2015. Valoarea veniturilor fiscale (impozite și taxe) în perioada nominalizată a înregistrat 18334,0 mil. MDL. Aportul cel mai mare le-au impozitele și taxe pe mărfuri și servicii (46%) și impozitele pe venit (7,14% impozitele din venitul persoanelor fizice și 7,19% din venitul persoanelor juridice) și accize (9%). De altfel, începând cu anul 2014 se atestă o creștere continuă a ponderii veniturilor din impozitarea persoanelor juridice, atingând nivelul de 7,19% la 31.08.2016 (+2 p.p. comparativ cu 30.08.2014). În fond aceste tendințe ar putea marca anumite modificări pozitive în structura veniturilor publice naționale și reducerea dependenței acestora de tranzacțiile comerțului exterior.

Figura 3.1.3. Structura veniturilor curente în BPN în I sem., 2012-2016, mil. MDL

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

Veniturile nefiscale au constituit 1322,7 mil. MDL în primele opt luni ale anului 2016, cu 22,4% mai puțin față de perioada similară al anului 2015. Respectiv, au scăzut și componentele acestuia: „Venituri din proprietate” cu 937,7 mil. MDL, „Taxe și plăți administrative” cu 166,9 mil. MDL și „Amenzi și sancțiuni administrative” cu 39,8 mil. MDL. Reducerea taxelor și plăților administrative (-43,5% în anul 2016 f.p.s.a.p.) poate fi determinată de scăderea încasărilor din unele taxe locale.

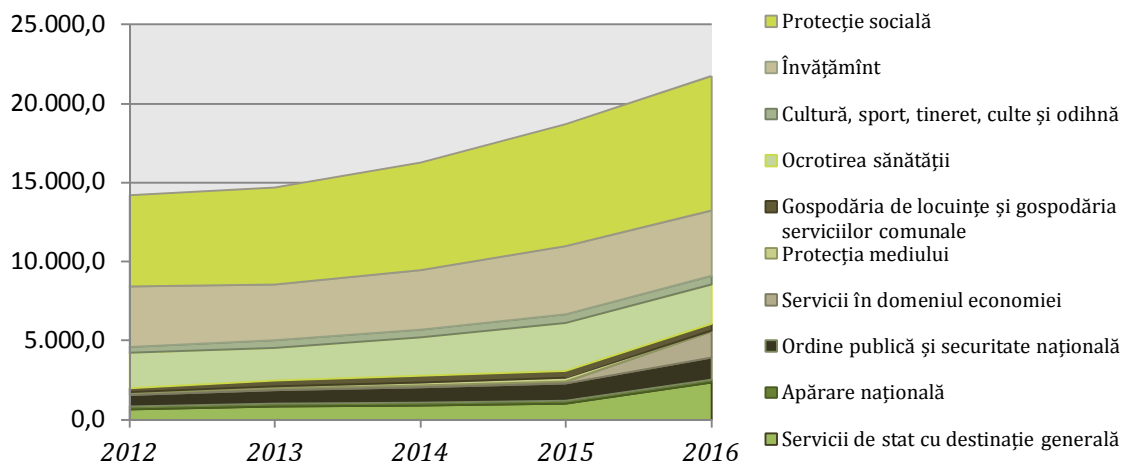
Pe de altă parte, în perioada analizată a anului curent am putut asista la o creștere a contribuțiilor și prime de asigurări obligatorii cu 8,25% f.p.s.a.p. Respectiv, la data de 31.08.2016 a constituit suma de 8461,8 mil. MDL sau 30,1% din total venituri. De altfel, se observă o creștere a contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii cu 7% f.p.s.a.p. și respectiv a prime pentru asigurările obligatorii de asistență medicală cu 13,4% f.p.s.a.p.

Efectele crizei sectorului bancar din Republica Moldova în ultimii ani, s-au resimțit asupra granturilor externe din anul 2015 și 2016. În I semestru 2016, Republica Moldova a primit granturi în sumă de 223,2 mil. MDL mai puțin cu 71,2% f.p.s.a.p. Respectiv, în primele opt luni ale anului 2016, granturile au crescut până la 236,2 mil. MDL. *Donatorii externi au redus volumul finanțării prin granturi în condițiile în care nu există o stabilitate economică și politică în țară.*

Cheltuielile Bugetului Public Național

În prima jumătate a anului, cheltuielile realizate din BPN au sporit cu ritmuri superioare veniturilor încasărilor, susținute preponderent de dinamica cheltuielilor sociale. Partea de cheltuieli a bugetului public național în I semestru 2016 s-a realizat în sumă de 21709,4 mil. MDL, fiind în creștere cu 1,14% comparativ cu perioada similară a anului 2015. Iar în primele opt luni ale anului 2016, s-au cheltuit mai puțin cu 1,5% față de p.s.a.p. cheltuielile BPN totalizând 29619,5 mil. MDL. În primele opt luni ale anului 2016, ponderea cea mai mare au avut-o finanțările atribuite sectorului social:

- ✓ învățământ în descreștere cu 3% f.p.s.a.p. și însumând 5358,3 mil. MDL;
- ✓ servicii e stat cu destinație generală valoarea căroră au sporit comparativ cu perioada similară a anului trecut de 2 ori, până la o sumă de 3160,2 mil. MDL;
- ✓ ocrotirea sănătății în scădere cu 11,37%, care au scăzut de la 4085,4 mil. MDL în 2015 la 3620,6 mil. MDL în 2016.

Figura 3.1.4. Structura cheltuielilor executate din BPN în I sem. 2012-2016, mil. MDL
Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

În ansamblu, cheltuielile publice de ordin social-cultural au însumat în anul 2016 – 17425,50 mil. MDL ceea ce reprezintă în jur de 59% (+2 p.p. f.p.s.a.p.) din valoarea totală a cheltuielilor publice realizate în perioada dată. În primele opt luni ale anului 2016, partea preponderentă a cheltuielilor publice – 74,2%, au fost direcționate pentru realizarea proiectelor pentru domeniul protecției sociale – 38,3%, urmat de învățământ cu 18,1%, ocrotirea sănătății – 12,2%; servicii de stat cu destinație generală – 10,7%, servicii în domeniul economiei – 8,3%, etc.

Rezultatul financiar bugetar

Executarea bugetului public național în primul semestru al anului bugetar 2016, a rezultat cu un deficit în mărime de 678,1 mil. MDL, iar majorarea a constituit 4,70 mil. MDL sau circa 1% comparativ cu perioada similară a anului precedent. Iar în primele opt luni ale anului 2016, s-a încheiat cu un deficit în sumă de 1264,8 mil. MDL sau în creștere cu 9% f.p.s.a.p. Soldurile în conturile bugetului public național, comparativ cu situația din 1 ianuarie 2016, s-au majorat cu 1799,5 mil. MDL și la data de 31 august 2016 au constituit 4981,9 mil. MDL.

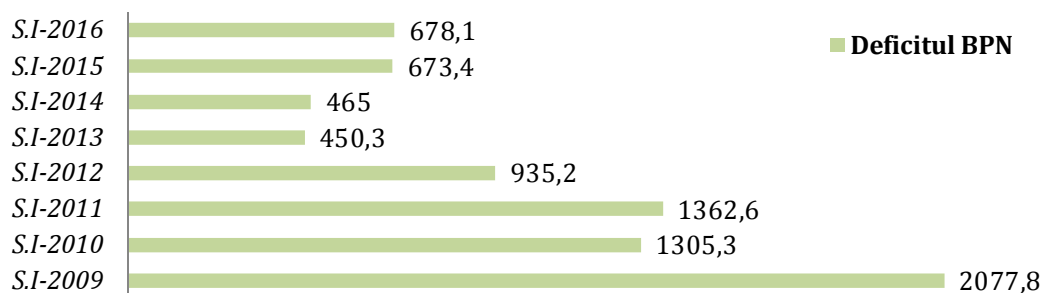

Figura 3.1.5. Deficitul finanțelor publice, mil. MDL

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

Datoria publică

În prima jumătate a anului, fluctuațiile leului moldovenesc față de principalele valute (EURO și USD), determină evoluția ascendentă a datoriei publice totale exprimată în lei și a reducerii ponderii sale în PIB. La finele I semestru 2016, ponderea datoriei sectorului public a constituit 33,8% din PIB, în descreștere cu 1,6 p.p. comparativ cu finele anului 2015. Prin urmare, soldul datoriei sectorului public a constituit 44918,8 mil. MDL, în creștere cu 3,81% față de sfârșitul anului 2015 și 9,53% față de I semestru 2015. La finele lunii iunie, datoria publică externă a constituit 33877,4 mil. MDL, iar cea internă 11041,4 mil. MDL, în creștere cu 7,5% și, respectiv 16,26% comparativ cu soldul acesteia la finele primului semestru 2015, și în creștere cu 1,25% și 12,54% față de valoarea sa la începutul acestui an. Modificări neesențiale au suportat și componentele sale structurale.

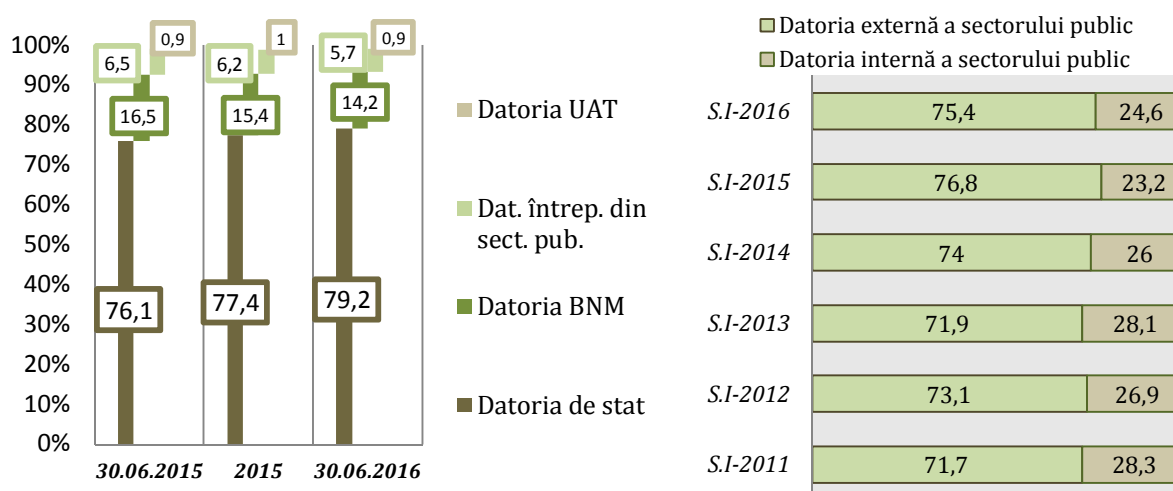

Figura 3.1.6. Structura datoriei sectorului public în I sem. 2011-2016, %

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

Datoria de stat a însumat 35596,4 mil. MDL, în creștere cu 6,2% comparativ cu soldul acesteia la finele anului 2015. Această majorare a fost influențată de majorarea soldului datoriei de stat interne cu 1305,0 mil. MDL și a datoriei de stat externă cu 782,1 mil. MDL.

Comparativ cu 30 iunie 2015 față de 30 iunie 2016, observăm următoarele modificări la principalele componente ale datoriei publice:

- ✓ Datoria de stat care forma circa 79,2% din datoria publică (35596,4 mil. MDL), a crescut cu 14% sau cu o majorare de 4370,7 mil. MDL;
- ✓ Datoria BNM ce constituia 14,2% din datoria publică (6356,2 mil. MDL) a fost în descreștere cu 6% și, respectiv cu 403,5 mil. MDL;
- ✓ Datoria întreprinderilor din sectorul public, formată integral din angajamentele externe ale acestora constituia 5,7% din datoria publică totală, diminuându-se cu 3% (79,6 mil. MDL);
- ✓ Datoria externă a UAT cu o pondere mică de 0,9% (398,3 mil. MDL) în datoria totală, respectiv a înregistrat o creștere cu 6% sau 21,9 mil. MDL față de luna iunie 2015.

Fluctuațiile leului moldovenesc față de principalele valute de referință ce formează datoria publică externă – USD și EURO ce vor crea presiuni asupra deservirii acesteia (rambursarea sumelor principale și a serviciului datoriei de stat externă):

Tabelul 3.1.1. Structura datoriei de stat pe valute la data de 30 iunie 2016, % din total datorie de stat

Tipul valutei	DST	USD	EURO	JPY	GBP	MDL
Cu descompunerea DST	-	30,8	32,0	7,8	5,4	24,0
Fără descompunerea DST	50,4	7,0	15,0	3,6	0,03	24,0

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

Finanțele publice în regiunea din partea stângă a râului Nistru

În semestrul I al anului 2016, *veniturile bugetului* regiunii din partea stângă a râului Nistru au constituit 767,8 mil. ruble echivalentul a 437,9 mil. MDL⁶, în creștere cu 13% f.p.s.a.p 2015. Raportate la suma veniturilor publice realizate pe teritoriul controlat al Republicii Moldova în perioada dată, acestea au constituit doar în creștere cu 1,16% în I semestru 2016 față de perioada similară a anului precedent.

Tabelul 3.1.2. Evoluția și structura veniturilor publice ale regiunii din partea stângă a Nistrului în I semestru al anului 2016

Categorია de venit	Valoarea totală sem. I, 2015, ruble	Valoarea totală sem. I, 2016, ruble	Ponderea în total venituri sem. I 2015,%	Ponderea în total venituri sem. I 2016,%	Ritmul de creștere față de p.s.a.p., %	Gradul de realizare al nivelului planificat (indice), %
	1	2	3	4	5	6
Total venituri publice	681511922	767753783	100%	100%	13%	90,39%
Veniturile fiscale	492420163	427741770,9	72%	56%	-13%	98,75%
<i>Impozitul pe profit</i>	266834325	237601583,3	39%	31%	-11%	108,60%
<i>Impozitul asupra veniturilor persoanelor fizice</i>	13670283	15226247,15	2%	2%	11%	80,25%
<i>Impozitul asupra activității jocurilor de noroc</i>	5065229	4791385,19	1%	1%	-5%	73,60%

⁶ Calcul efectuat la cursul oficial al Băncii Republicane Transnistrene la data de 30.06.2016–1MDL=0,5704 ruble

Tabelul 3.1.2 – continuare

A	1	2	3	4	5	6
Impozite asupra bunurilor și serviciilor, plăți pentru înregistrare și licențiere	63720338	46229518,79	9%	6%	-27%	163,67%
Plăți pentru utilizarea resurselor naturale	9967052	10370259,97	1%	1%	4%	71,16%
Taxe vamale	136544626	120450843,8	20%	16%	-12%	73,71%
Încasări nefiscale	11 403 426	10 334 330	2%	1%	-9%	100,68%
Transferuri cu titlu gratuit	-	1 269 180	-	0,2%	-	-
Veniturile fondurilor cu destinație specială	95 123 439	249 173 873	14%	32%	162%	71,77%
Veniturile din activitatea de întreprinzător și alte venituri	80 544 694	79 234 629	12%	10%	-2%	72,25%

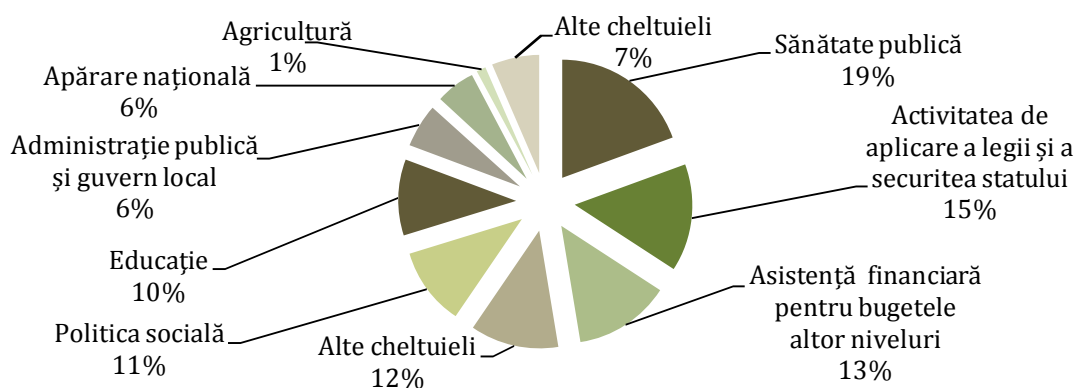
Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor al Transnistriei.

Veniturile planificate pentru perioada dată nu au fost executate în întregime, iar gradul de realizare a fost net inferior în regiunea transnistreană – 90,39%. Neîncasări s-au produs din contul:

- Veniturile fiscale – 98,75%;
- Taxe vamale – 73,71%;
- Impozitul asupra veniturilor persoanelor fizice – 80,25%;
- Impozitul asupra activității jocurilor de noroc – 73,60%;
- Veniturilor din activitatea de întreprinzător și alte venituri – 72,75%;
- Plăți pentru utilizarea resurselor naturale – 71,16%, etc.

După o majorare cu 24% în I semestru 2015 comparativ cu perioada similară a anului 2014, în prima jumătate a acestui an veniturile publice ale regiunii au crescut temperat cu 13% f.p.s.a.p. Tendința a fost determinată de contractarea anuală cu 13% a veniturilor fiscale care constituie circa 56% din valoarea totală a veniturilor încasate.

Cheltuielile bugetului regiunii au reprezentat în perioada analizată 1427,6 mil. ruble echivalentul a 814,3 mil. MDL. Volumul total al cheltuielilor publice s-a majorat comparativ cu perioada similară a anului trecut cu 42%, neexecutarea planului de cheltuieli publice pentru această perioadă fiind de 21,8%. A influențat negativ tendința dată, reducerea cheltuielilor publice pentru majoritatea domeniilor din structura acestora: apărarea națională de la 101,8 mil.

Figura 3.1.7. Ponderea cheltuielile bugetului regiunii din partea stângă a râului Nistru în I semestru al anului 2016, %

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor al Transnistriei, disponibil pe: <http://www.minfin-pmr.org/otchety-ministerstva>

ruble la 78,1 mil. ruble (-23,4%), cheltuieli pentru activitatea de aplicare a legii și a securitatea statului de la 256,6 mil. ruble la 210,2 mil. ruble (cu 18,1%); cheltuieli pentru cercetare fundamentală și promovare a PTȘ de la 14,1 mil. ruble la 9,7 mil. ruble (-30,8%), cheltuieli pentru educație de la 173,7 mil. ruble la 149,3 mil. ruble (-14,1%), cheltuieli pentru sănătate de la 328,2 mil. ruble la 277,5 mil. ruble (-15,5%), cheltuieli pentru politica socială de la 254,3 mil. ruble la 152,8 mil. ruble (-49,9%), etc.

Boxa 3.1.1. Convertirea creditelor de urgență în datoria de stat acordate de către BNM celor trei bănci comerciale (B.C. „Unibank” S.A., B.C. „Banca Socială” S.A. și B.C. „Banca de Economii” S.A.), în anii 2014-2015

În cadrul ședinței din 26 septembrie 2016, Guvernul Republicii Moldova și-a asumat răspunderea asupra proiectului de lege privind emisiunea obligațiilor de stat în valoare de cca. 13 mld. MDL în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat din anii 2014-2015. Astfel, conform BNM, în temeiul Legii cu privire la datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat, și în baza deciziilor Comitetului Național de Stabilitate Financiară, Guvernul a acceptat propunerea Comitetului de a emite garanții pentru creditele de urgență acordate de către BNM în vederea asigurării stabilității sistemului financiar. În acest context, la 13 noiembrie 2014 a fost emisă garanția în sumă de până la 9.500 mil. MDL și, respectiv, la 30 martie 2015 – garanția în sumă de până la 5.340 mil. MDL. Conform condițiilor garanțiilor menționate, garanțiile de stat urmau să fie substituite cu valori mobiliare de stat emise de Ministerul Finanțelor. Garanția de stat nr. 807 din 17 noiembrie 2014 a fost emisă de Ministerul Finanțelor pentru creditele de urgență în sumă de până la 9.500 mil. MDL. Garanția nominalizată se referă la liniile de credit de urgență deschise de Banca Națională pentru 3 bănci în sumă totală de 9.434,5 mil. MDL (suma creditelor valorificate constituie 9.326,7 mil. MDL), după cum urmează:

- Banca de Economii S.A. – 5.273,2 mil. MDL (valorificat integral);
- BC „BANCA SOCIALĂ” S.A. – 2.807,8 mil. MDL (valorificat în sumă de 2.700,0 mil. MDL);
- BC “UNIBANK” S.A. – 1.353,5 mil. MDL (valorificat integral).

Garanția de stat nr.101 din 1 aprilie 2015 a fost emisă de Ministerul Finanțelor pentru garantarea creditelor de urgență în sumă de până la 5.340 mil. MDL. Garanția nominalizată se referă la liniile de credit de urgență deschise de Banca Națională pentru 3 bănci în sumă totală de 4 970.0 mil. MDL (suma creditelor valorificate constituie 4.795,0 mil. MDL), după cum urmează:

- Banca de Economii S.A. – 4.000,0 mil. MDL (valorificat integral);
- BC “UNIBANK” S.A – 970,0 mil. MDL (valorificat în sumă de 795,0 mil. MDL).
- Rata dobânzii la creditele de urgență de 0.1 la sută anual a fost stabilită luând în considerație capacitățile limitate de deservire a creditelor de către băncile în dificultate.

Conform BNM, creditele de urgență au fost acordate pentru a se evita ajungerea în stare de insolvabilitate necontrolată a celor trei bănci în dificultate. Luând în considerație importanța sistemică a Băncii de Economii, insolvabilitatea acesteia ar fi putut duce la perturbarea gravă a condițiilor pieței, la crearea unei stări de panică generalizată și de contagiare a altor bănci, punând în pericol stabilitatea sistemului financiar național pe ansamblu.

Din punct de vedere al cercetătorilor INCE, calculele estimative arată că decizia Guvernului de ași executa obligațiunile de plată derivate din garanțiile de stat emise în anii 2014-2015 și acordate BNM de către Ministerul Finanțelor pentru garantarea creditelor de urgență, va avea un efect advers asupra bugetului începând cu primul an de emisiune a acestora. Deoarece reieșind din această hotărâre tot volumul de obligațiunii de stat va fi emis într-o anumită perioadă de timp, respectiv și obligativitatea de plată asupra acestora va apărea din primul an de emisiune a fiecărui lot de obligațiuni separat, indiferent de termenul lor de scadență. În conformitate cu Legea menționată, se presupune emisiunea a 25 de loturi de obligațiuni de stat, cu scadența de la 1 an până la 25 ani, la o rată nominală a dobânzii anuale de 1,4%, pentru obligațiunile de până la 10 ani și de 5,3%, la cele cu o scadență între 10 și 25 ani, în valoare totală de 13,58 mld. MDL. De exemplu, doar în primul an plățile bugetare ce vor surveni din necesitatea răscumpărării obligațiunilor emise pe un an, precum și din achitarea ratei de dobândă la fiecare din cele 25 de loturi de obligațiuni de stat emise va constitui 681 mil. MDL, iar în cel de-al doilea an de la emisiune, pentru răscumpărarea obligațiunilor cu termen de 2 ani și achitarea ratei de dobândă la fiecare

din cele 24 de loturi de obligațiuni de stat rămase în circulație – 840 mil. MDL etc. Urmând logica calculelor, valoarea dobânzilor calculate pe perioada de 25 ani, coraportată la valoarea finală a împrumutului va conduce la creșterea datoriei de stat cu 84,64%. În această ordine de idei, la finalul celor 25 de ani, luând în considerație suma dobânzii calculate pe fiecare lot de obligațiuni, valoarea împrumutului va crește, constituind nu cele 13,6 mld. lei declarate actual dar peste 25 mld. MDL. Din aceste 25 mld. MDL, cca 11 mld. MDL constituie doar dobânda achitată pentru aceste împrumuturi.

Pentru mai multe detalii, accesați:

http://ince.md/uploads/files/1475072029_costul-nominal-obligatii.pdf

3.2. Sectorul bancar

În primele opt luni ale anului 2016, sectorul bancar autohton înregistrează tendințe de revigorare după perturbările înregistrate din ultimii ani. Totuși, stabilitatea sectorului financiar este în continuare amenințată, îndeosebi la capitolul transparența structurii acționarilor și angajarea în tranzacții cu risc sporit. Cele mai mari bănci comerciale din Republica Moldova, rămân sub supraveghere specială (BC „Moldindconbank” S.A., B.C. „VICTORIABANK” S.A. și BC „MOLDOVA - AGROINDBANK” S.A.). Sectorul bancar riscă și în următoarea perioadă să înregistreze deteriorări a calității portofoliilor de credite înregistrate tot de băncile aflate sub supraveghere specială.

Din cauza eliminării din mediul concurențial a anumitor competitori (retragerea licențelor: B.C. „Unibank” S.A., B.C. „Banca Socială” S.A. și B.C. „Banca de Economii” S.A. în anul 2015), gradul de concentrare din sectorul bancar autohton a crescut ușor în I semestru 2016, iar acest fapt reprezintă un element de îngrijorare în perioada următoare. Indicele de concentrare a pieței activului (IHH), a urcat de la 1262,1 puncte (30.06.2015) la 1711,2 puncte (30.06.2016), nivel de la care sectorul bancar este considerat că se încadrează în limitele unei piețe bancare cu un grad moderat de concentrare. Iar după valoarea creditelor (1918,2 puncte) în comparație cu cel al depozitelor (1804,5 puncte), indică o concentrare mai ridicată (piața excesiv concentrată) a pieței bancare a Republicii Moldova. Clasamentul primelor patru bănci comerciale, care dețin 79% din credite totale, a crescut cu 7% în I semestru 2016 față de I semestru 2015 (vezi tabelul 3.2.1). Sectorul bancar prezintă un nivel de concentrare mai ridicat, reflectat atât de cota de piață în funcție de activele deținute de primele patru bănci din sistem, cât și de indicele Herfindahl-Hirschman (IHH) calculat de active. Evoluția ascendență a acestui indicator arată o creștere continuă a gradului de concentrare a sectorului bancar autohton și creșterea competiției între bănci.

Tabelul 3.2.1. Indicatorii de concentrare a sectorului bancar, %

Nr.	Denumirea Băncilor	Cota de piață după valoarea activelor (%)		Cota de piață după valoarea creditelor (%)		Cota de piață după valoarea depozitelor (%)	
		30.06.2015	30.06.2016	30.06.2015	30.06.2016	30.06.2015	30.06.2016
A	1	2	3	4	5	6	7
Bănci mari							
1*	BC "MOLDOVA - AGROINDBANK" S.A.	17,8	26,7	21,9	30,2	18,4	28,0
2*	B.C. "VICTORIABANK" S.A.	12,5	17,4	14,6	15,3	16,9	18,4
3*	BC "Moldindconbank" S.A.	14,8	21,5	17,0	24,0	14,8	22,2
4	BC "MOBIASBANCA - Groupe Societe Generale" S.A.	6,4	11,3	6,9	10,3	5,9	11,9
Bănci medii							
5	B.C. "EXIMBANK - Gruppo Veneto Banca" S.A.	4,3	6,7	5,6	5,9	3,7	5,6
6	B.C. "ProCredit Bank" S.A.	3,3	5,4	5,8	6,4	2,9	4,2

Tabelul 3.2.1 – continuare

A	1	2	3	4	5	6	7
7	B.C. "ENERGBANK" S.A.	2,2	3,2	2,3	2,3	2,3	0,3
8	B.C. "FinComBank" S.A.	2,1	3,6	2,6	2,8	2,2	0,4
Bănci mici							
9	BCR Chișinău S.A.	1,1	1,8	1,1	1,2	0,8	1,4
10	B.C. "COMERTBANK" S.A.	0,9	1,5	0,9	1,2	0,8	1,3
11	BC "EuroCreditBank" S.A.	0,4	0,8	0,4	0,5	0,3	0,6
Bănci lichidate în anul 2015							
12	B.C. Banca de Economii S.A.	14,4	-	3,1	-	6,3	-
13	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	16,4	-	4,5	-	20,2	-
14	B.C. "UNIBANK" S.A.	3,4	-	2,1	-	1,5	-
Indicatorul HHI (puncte)		1262,1	1711,2	1579,2	1918,2	1450,1	1804,5
Indicatorul CR-4 (%)		75,9	76,0	71,5	79,0	79,1	80,0

*Bănci aflate sub supraveghere specială.

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

În I semestru 2016, se înregistrează tendințe de îmbunătățire a calității activului și capitalului bancar, în urma eliminării celor trei instituții financiare de la finele anului 2015. Activele sectorului bancar au totalizat 70567,6 mil. MDL la data de 30.06.2016. Respectiv, și în primele opt luni ale anului 2016 se observă o revigorare a activului bancar de la 70233,7 mil. MDL în ianuarie 2016 la 72473,6 mil. MDL în august 2016, în creștere cu 3%. Totuși, pe tot parcursul anului 2015 și 2016 ritmul anual de creștere a activelor bancare s-a situat pe o pantă descendentă. Această tendință este reflectată începând cu luna octombrie 2015 (-16,91%) persistând și în primele opt luni ale anului 2016 (în luna august 2016 (-29%)) f.a.p.. La capitolul active ponderate la risc se înregistrează o tendință de îmbunătățire în I semestru 2016, totalizând suma de 33469,41 mil. MDL în scădere cu 49% f.p.s.a.p.. Instituția financiară care deținea cele mai multe active ponderate la risc în luna iunie 2016, este BC Moldova Agroindbank, în sumă de 10331,49 mil. MDL.

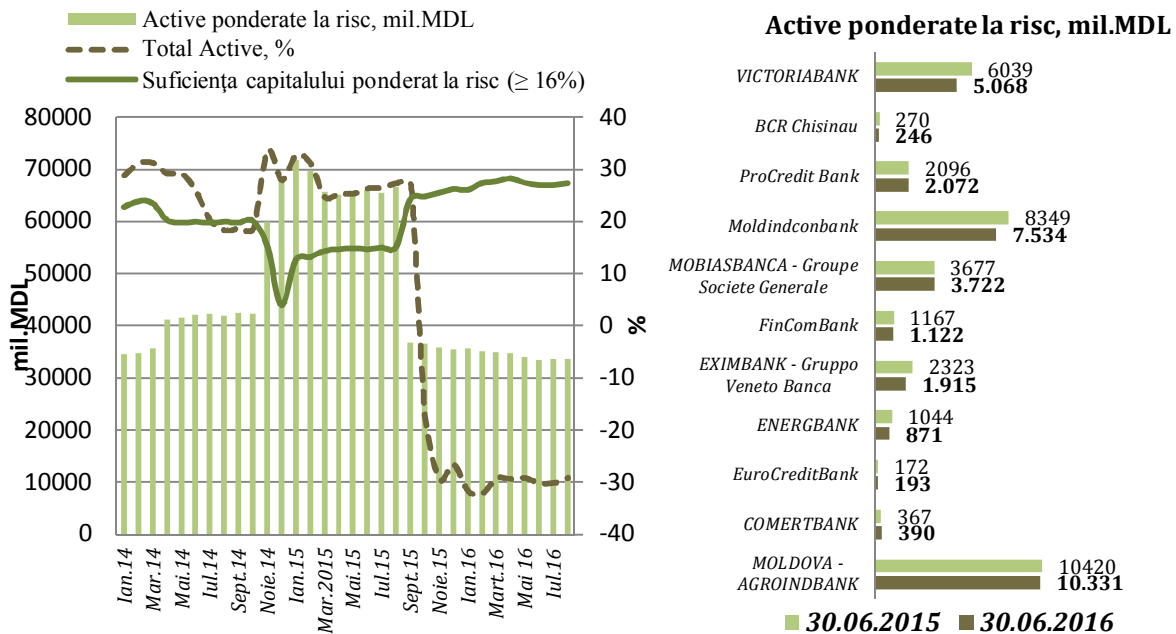
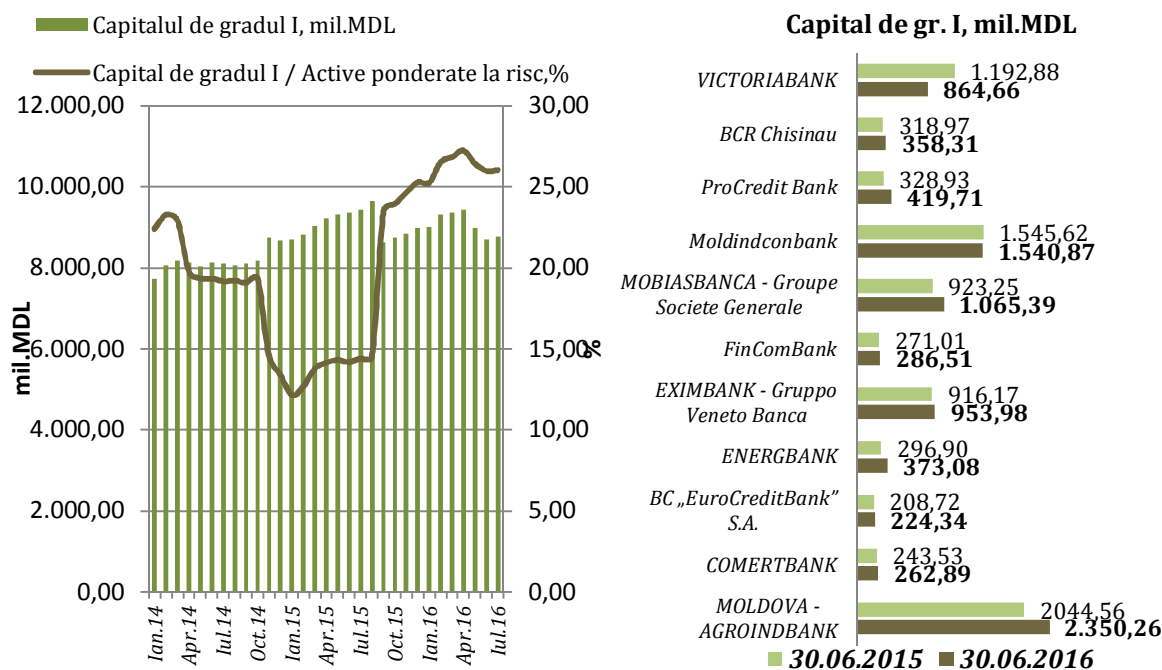

Figura 3.2.1. Evoluția calității capitalului bancar

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Media suficienței capitalului ponderat la risc per sector bancar se menține în continuare la nivel înalt. Astfel, nivelul de capitalizare⁷ pentru 11 bănci comerciale din sector, în primele șapte luni ale anului 2016, înregistrează valori superioare de 27,03%, (în creștere cu 12 p.p. față de iulie 2015) ceea ce indică condiții de funcționare echitabilă pentru băncile autohtone. Conform informațiilor privind activitatea economico-financiară a băncilor comerciale, în I semestru 2016, capitalul de gradul I al sectorului bancar a marcat o scădere de 7,2%, până la 8699,9 mil. MDL față de 30.06.2015. Iar rata capitalului de gradul I în active ponderate la risc s-a majorat în I semestru 2016, de la 14,19% în luna iunie 2015 la 25,99% în iunie 2016. Toate băncile au respectat cerința de a deține capitalul minim necesar corespunzător cuantumului stabilit în mărime de 200 mil. MDL.

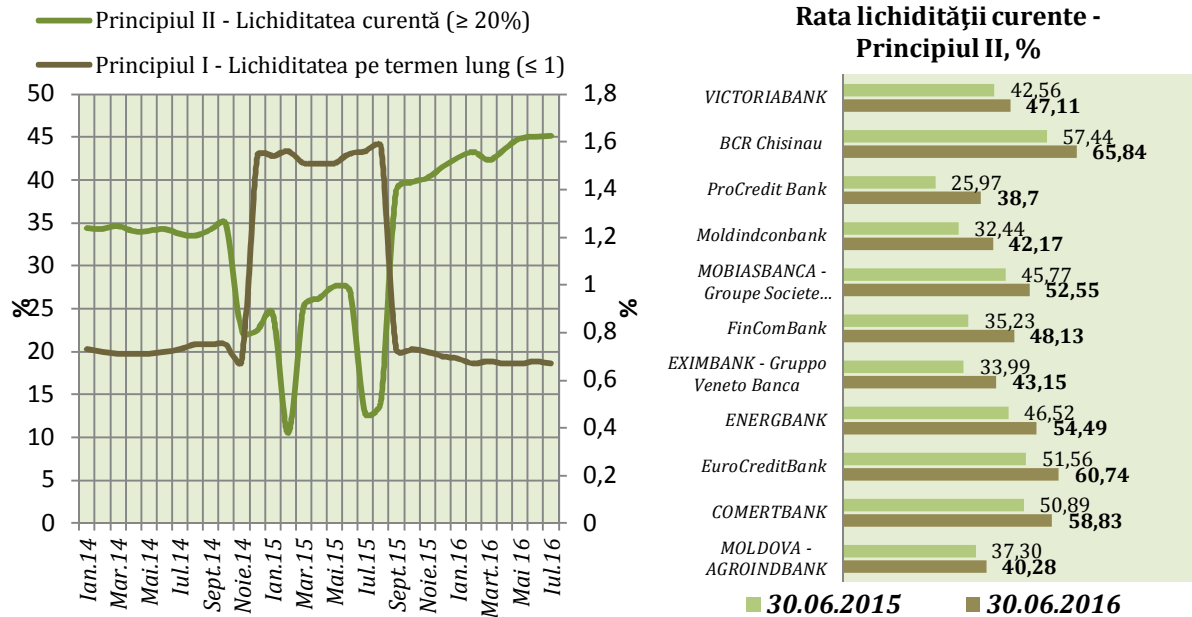
Figura 3.2.2. Evoluția capitalului de gradul I

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

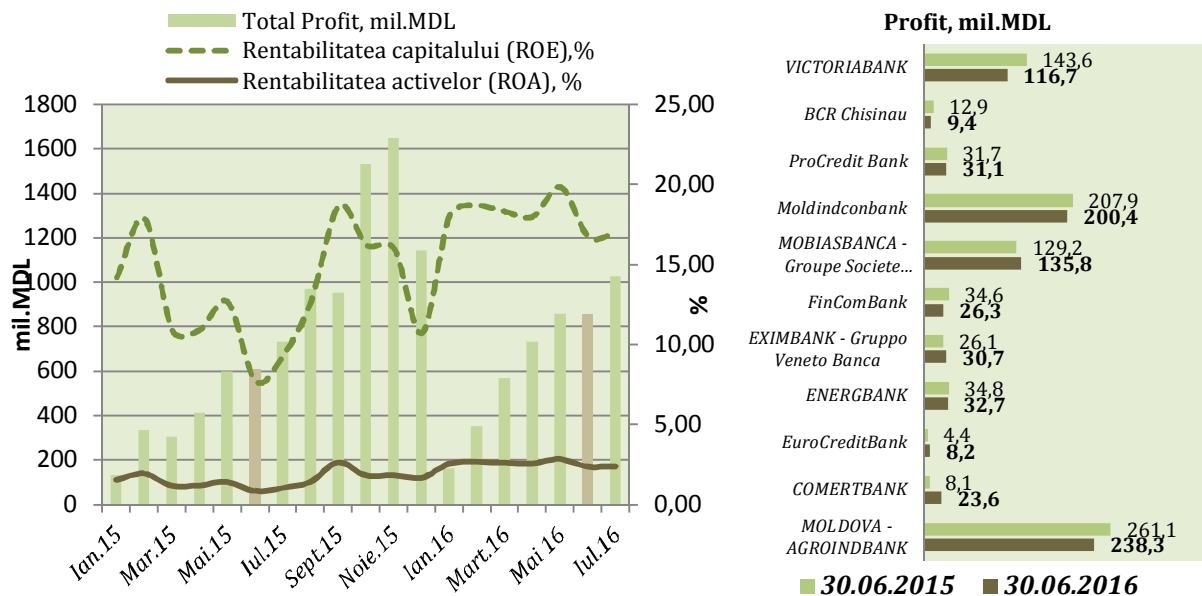
În I semestru 2016, lichiditatea sectorului bancar se menține în limitele prudențiale. În primele șase luni ale anului 2016, indicatorii de lichiditate a sectorului bancar se încadrează în normativul stabilit de BNM, ponderea activelor lichide (principiul II al lichidității) înregistrează 45,02%, mai mult cu 17 p.p. față de 30.06.2015. Valoarea indicatorului de lichiditate pe termen lung (principiul I al lichidității (≤ 1)) al întregului sistem bancar a constituit 0,68%, la 30.06.2016, mai puțin cu 0,87 p.p. față de 30.06.2015. Prin urmare, observăm că majoritatea băncilor comerciale înregistrează un coeficient destul de înalt, ceea ce duce la un exces de lichiditate bancară. (Figura 3.2.3)

În I semestru 2016, are loc redresarea sectorului bancar prin creșterea profitabilității bancare. În luna iunie 2016, patru bănci comerciale au contribuit mai mult de 81% la profitul pe întregul sector, constituind 854,4 mil. MDL, mai mult cu 41,1%, față de perioada similară a anului 2015. Această majorare se datorează principalelor componente a activității operaționale - venituri din dobânzi cu 1% și venituri din taxe și comisioane cu 5,2% față de sfârșitul luni iunie 2015, cunoscând o dinamică pozitivă. Profitul bancar înregistrat la 11 bănci comerciale în luna august, a constituit 1198,8 mil. MDL, cu 23,35% mai mult față de luna august 2015. (Figura 3.2.4)

⁷ sub limita minimă reglementată ($\geq 16\%$) de BNM

Figura 3.2.3. Evoluția principiului I și II de lichiditate pe sector bancar, %
 Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Figura 3.2.4. Evoluția rentabilității și profitabilității bancare
 Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Indicatorul incidența veniturilor din taxe și comisioane la veniturile obținute din dobânzi care indică abilitatea băncii de a extrage venituri din piață în anumite condiții, a cunoscut o creștere în anul 2015, însă se remarcă o scădere în valoare a acestui raport pentru I semestru 2016. (Tab. 3.2.2)

În acest context, valorile principalilor indicatori de profitabilitate (rata rentabilității activelor ROA – 2,37% și rata rentabilitatea capitalului ROE-14,39%) au fost în creștere în I semestru 2016, față de lunile precedente. Deci, instituțiile financiare autohtone au avut o activitatea profitabilă în primele opt luni ale anului 2016, chiar și în pofida reducerii ratei dobânzii la depozite. Totuși, rata rentabilității financiare în I semestru 2016, este mai mare decât rata medie a

Tabelul 3.2.2. Evoluția veniturilor din dobânzi și respectiv a veniturilor din taxe și comisioane, în sectorul bancar

	Indicatori	30.06.2015	31.12.2015	30.06.2016
1	Venituri din dobânzi, mil. MDL	3315,4	5458,9	3337,6
2	Venituri din taxe și comisioane, mil. MDL	618,1	1176,1	650,3
3	Raportul dintre venituri din taxe și comisioane și venituri din dobânzi	0,18	0,21	0,19

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

dobânzii pe piața bancară, ceea ce face mai atractivă acțiunile băncilor și creșterea cursului bursier.

Majorarea ratei creditelor neperformante în I semestru 2016, redă înrăutățirea calității portofoliului de credite bancare având un impact negativ asupra întregului sector bancar. În primele șase luni ale anului 2016, ponderea creditelor neperformante în totalul creditelor, a crescut cu 1,67 p.p., față de data 30.06.2015, constituind 16,11%. Respectiv și ponderea creditelor neperformante nete în CNT a înregistrat o creștere de 66% în I semestru 2016 (26,79%), față de perioada similară a anului precedent. În ceea ce privește valoarea creditelor neperformante a constituit 5998,25 mil. MDL la 30.06.2016, în descreștere cu 3% față de 30.06.2015. În răutățirea situației portofoliului de credite este mai evidentă la băncile aflate sub supraveghere specială. Astfel, băncile sunt nevoite să-și formeze provizioane într-o valoare mai mare și să suporte cheltuieli suplimentare pentru acoperirea pierderilor la credite. Managementul necalitativ al băncilor reprezintă una din cauzele care a determinat majorarea creditelor neperformante.

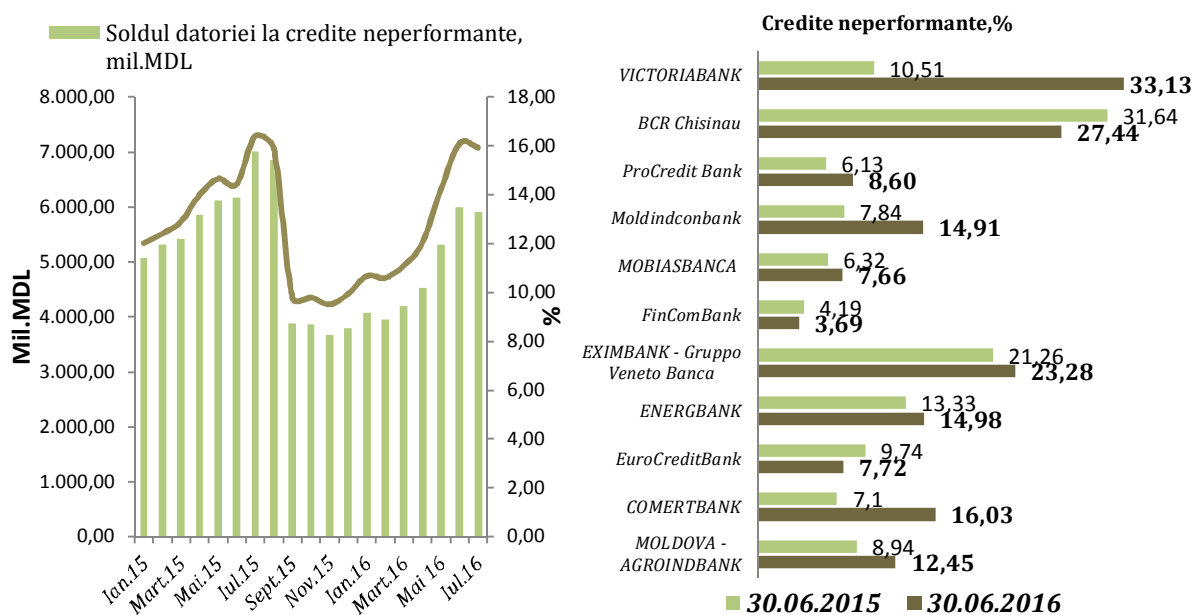

Figura 3.2.5. Ponderea creditelor neperformante în sectorul bancar, %

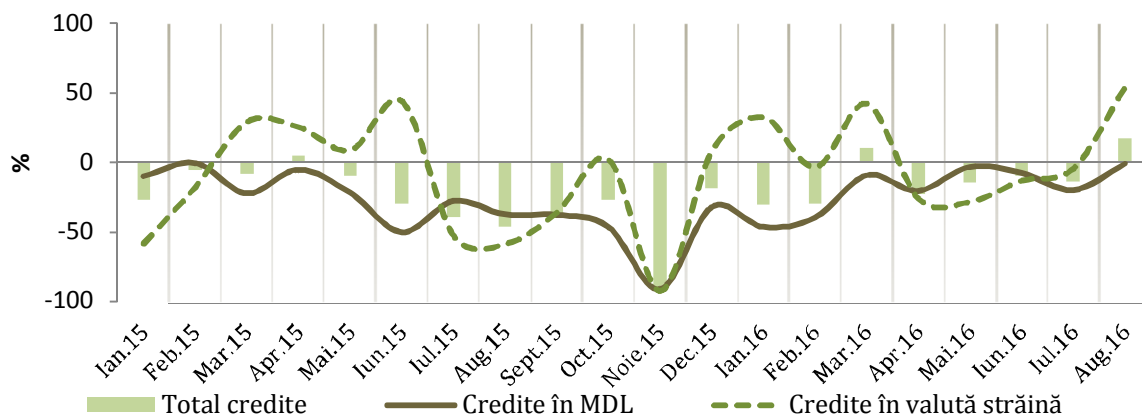
Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Micșorarea ratei de bază în primele șapte luni ale anului 2016, trezește o speranță de revigorare a întregului sector bancar prin acordarea creditelor în valută străină. Portofoliul de credite brute acordate⁸ de către băncile comerciale a avut o evoluție negativă în I semestru 2016 (-13% f.p.s.a.p.) și volumul creditelor noi acordate⁹ s-a redus cu 10% f.p.s.a.p. Astfel, cea

⁸ Portofoliul de credite brute acordate - 37236,2 mil.MDL la 30.06.2016

⁹ Volumul creditelor noi acordate - 2047,92 mil. MDL la 30.06.2016

mai mare contribuție la descreștere, în luna iunie 2016 au avut-o creditele în monedă națională cu o reducere de 13% f.p.s.a.p. și creditele în valută străină cu o reducere de 8% f.p.s.a.p. Iar în luna august 2016, ritmul anual de creștere a creditelor totale acordate de către bănci au avut o ușoară creștere de 17,25% f.p.s.a.p., această majorare a fost condiționată de creditele acordate în valută străină (55% f.p.s.a.p.), iar creditele în monedă națională noi au fost în scădere cu 1% f.p.s.a.p. *Micșorarea treptată a ratei de bază la operațiunile de politică monetară¹⁰, precum și creșterea ușoară a creditării în august 2016, poate semnală o restabilire a atractivității creditării pentru sectorul real și populație.*

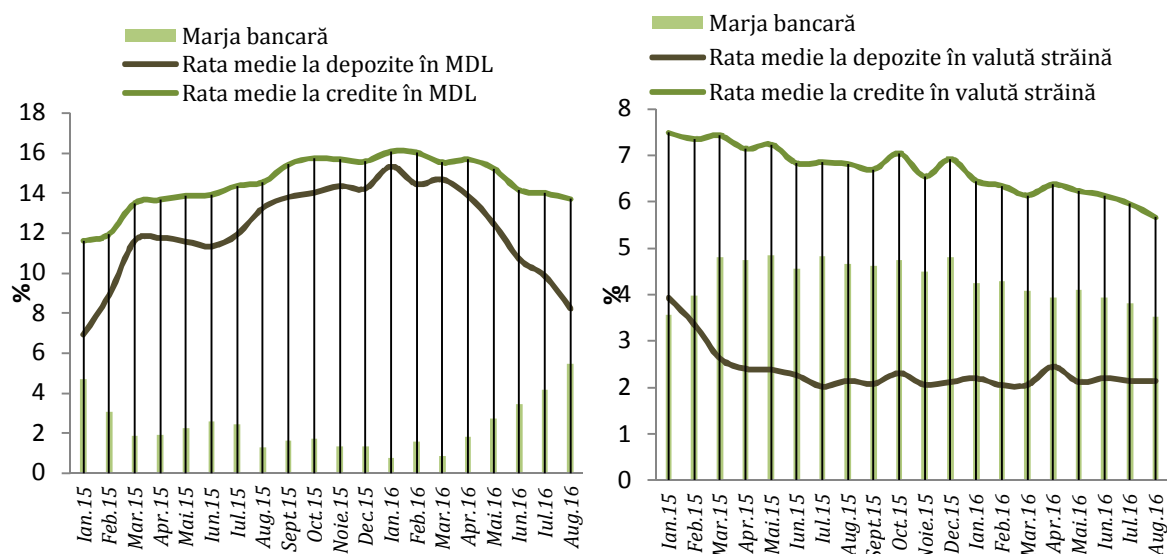
Figura 3.2.6. Ritmul anual de creștere a creditelor în valută străină și în monedă națională, %

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Rata medie a dobânzii la credite în valută națională și străină s-a redus constant în primele opt luni ale anului 2016, ca urmare a reducerii inflației și reducerii treptate a ratei de bază la operațiunile de politică monetară. În perioada august 2015 – august 2016, principalele evoluții consemnate de ratele medii a dobânzii practicate de băncile comerciale pentru credite și depozitele noi se pot elucida mai jos:

- rata medie a dobânzii la creditele noi acordate în monedă națională pe sistemul bancar s-au redus cu 0,8 p.p. comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior, în cazul persoanelor fizice dobânda a fost de 14,20% în august 2016, mai scăzută decât în luna august 2015 (15,76%), respectiv și dobânda pentru persoanele juridice în luna august 2016 a fost de 13,37% mai puțin cu 0,72 p.p. f.p.s.a.p.
- ratele medii ale dobânzii la credite în monedă străină, au consemnat o scădere cu 1,15 p.p. în intervalul de variație (de la 6,82% în luna august 2015, până la 5,67% în august 2016),
- costul depozitelor noi în lei a fost ajustată în perioada de referință în scădere cu 5 p.p. (în cazul persoanelor fizice, până la 10,27%, cu o reducere de 4,71 p.p., și în cazul persoanelor juridice ratele medii ale dobânzii la depozite în monedă în lei au scăzut de la 9,28% în luna august 2015, până la 3,56 % în august 2016, în scădere cu 5,72 p.p.),
- marja bancară pentru operațiunile în valută națională a crescut în august 2016 până la 5,46% (în creștere cu 4,17 p.p. în august 2016 f.p.s.a.p.) în cazul marjei aferente operațiunilor în valută străină au scăzut în perioada de referință cu 1,15 p.p. în august 2016 f.p.s.a.p. constituind 3,52%.

¹⁰ Reducerea treptată a ratei de bază de la 19% în luna februarie 2016 la 10% în luna iulie 2016.

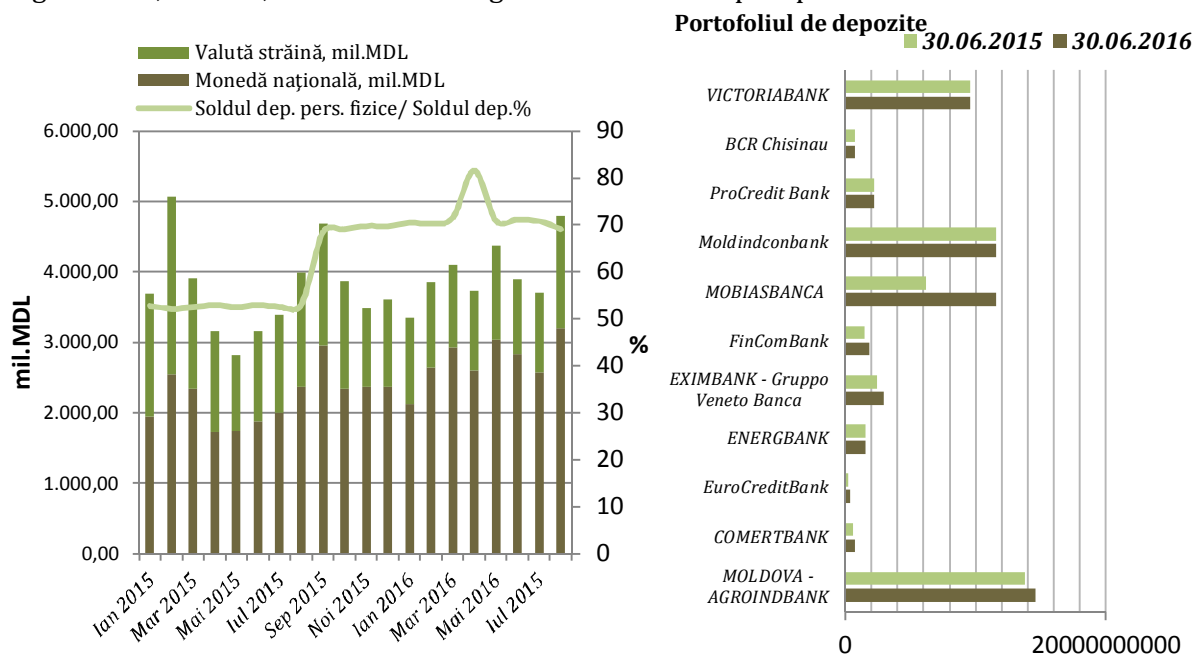

Figura 3.2.7. Evoluția marjei bancare*, a ratelor medii ale dobânzii la depozite și la credite în MDL și valută străină, %

Sursa: Calculele autorului conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

*Notă: Indicatorul Marja bancară a fost calculat ca diferență dintre rata medie la credite în MDL/valută străină și rata medie la depozite MDL/valută străină.

Creșterea volumului depozitelor atrase atât în monedă națională cât și în valută străină în I semestru 2016. Soldul depozitelor băncilor la 30.06.2016, a constituit 52216,1 mil. MDL, în descreștere cu 22%, față de 30.06.2015. Această tendință de descensiune a fost soldată în mare parte de scăderea soldului depozitelor în valută străină cu 32% și a soldului depozitelor în monedă națională cu 9% față de 30.06.2015. Volumul total al depozitelor noi atrase la termen de către băncile comerciale au crescut cu 23,4% în I semestru 2016 față de perioada similară a anului precedent. Această tendință se menține și în următoarele luni ale anului 2016. Respectiv, în luna august 2016 volumul depunerilor noi la termen au crescut de la 3996,80 mil. MDL în august 2015, la 4792,58 mil. MDL în august 2016 cu 20% f.p.s.a.p.

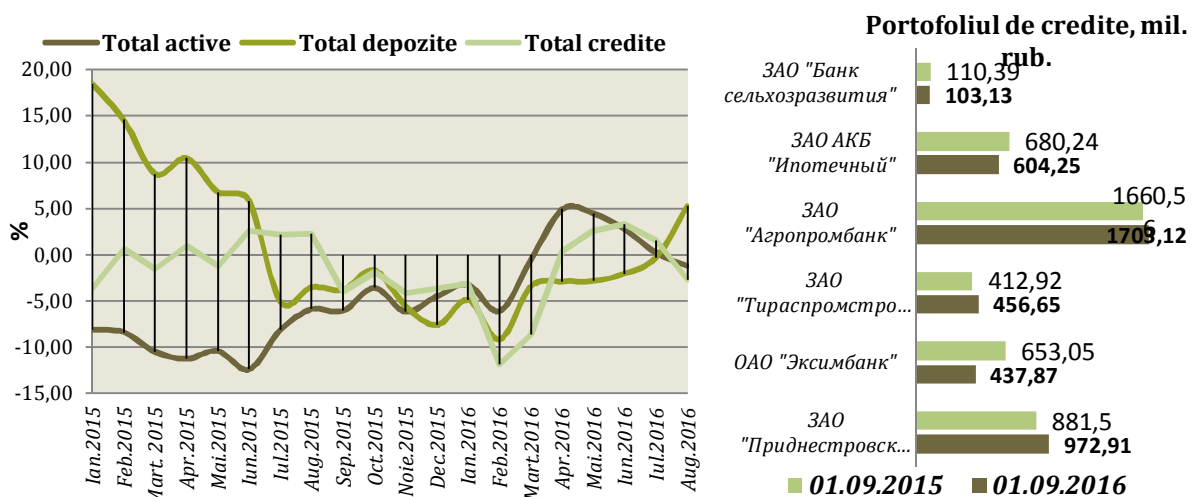
Figura 3.2.8. Evoluția depozitelor atrase de bănci, mil. MDL

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Preferința populației rămâne a fi depozitele în valută națională care au constituit 52,4% în totalul depozitelor la sfârșitul lunii august 2016, pe când depozitele în valută străină, au constituit 47,57% din totalul depozitelor atrase. Acest fapt se datorează că rata media a dobânzii în valută națională este mai atractivă față de rata la cele în valută străină. În ce privește termenele la care populația preferă să facă depuneri, acestea rămâne a fi depozitele cu termenul de până la 1 an. Astfel, în luna august 2016, ponderea maximă din totalul depozitelor atrase la termen în monedă națională o deține în continuare depunerile cu termen de la 3 la 6 luni cu 32,2%, urmat de cele cu termen de la 6 la 12 luni – 30% din total depuneri atrase.

Sectorul bancar în regiunea din partea stângă a râului Nistru

În primele opt luni ale anului 2016, sectorul bancar al regiunii din partea stângă a Nistrului a înregistrat tendințe de descreștere în mare parte la principalii indicatori de activitate. În I semestru 2016, ritmul mediu anual de creștere a activelor bancare în regiunea transnistreană s-a situat pe un trend ascendent, constituind o creștere de 2,7% f.p.s.a.p. atât exprimate în ruble¹¹ cât și în USD. Însă, în luna august 2016, se observă o tendință de scădere a activelor cu 1,2% f.p.s.a.p. Activele totale ale sistemului bancar al regiunii la data de 01.09.2016 au însumat 6048,38 mil. ruble. Soldul creditelor acordate sectorului economic a atins la data de 01.09.2016 suma de 4398,66 mil. ruble mai puțin cu 2,7% față de 01.09.2015. Creditele persoanelor fizice în această perioadă a constituit 759,71 mil. ruble, mai puțin cu 26,5% față de 01.09.2015, iar creditele persoanelor juridice au constituit suma de 3478,20 mil. ruble, mai mult cu 3,3% față de perioada similară a anului precedent. Soldul depozitelor bancare atrase, a constituit suma de 2789,76 mil. ruble, la data de 01.09.2016 mai mult cu 5,3% față de 01.09.2015. Respectiv, depozitele atrase de persoanele fizice, la data de 01.09.2016 constituie 989,10 mil. ruble în scădere cu 11% față de 01.09.2015. Din cauza nivelului redus de atragere a depozitelor, băncile sunt nevoite să facă eforturi mai mari de capital, sau să atragă fonduri din altă parte pentru a face față cererii de credite. Astfel, calculând relația credite/depozite totale în primele opt luni ale anului 2016, băncile din Transnistria finanțează doar 1,57 din credite din contul depozitelor atrase. Ca și în cazul sectorului bancar din dreapta Nistrului, există o problemă importantă referitor ce ține de transparența acționariatul băncilor transnistrene, din cauza lipsei de informație publicate de către bănci ce ține de structura și componentele acționariatului bancar transnistrean.

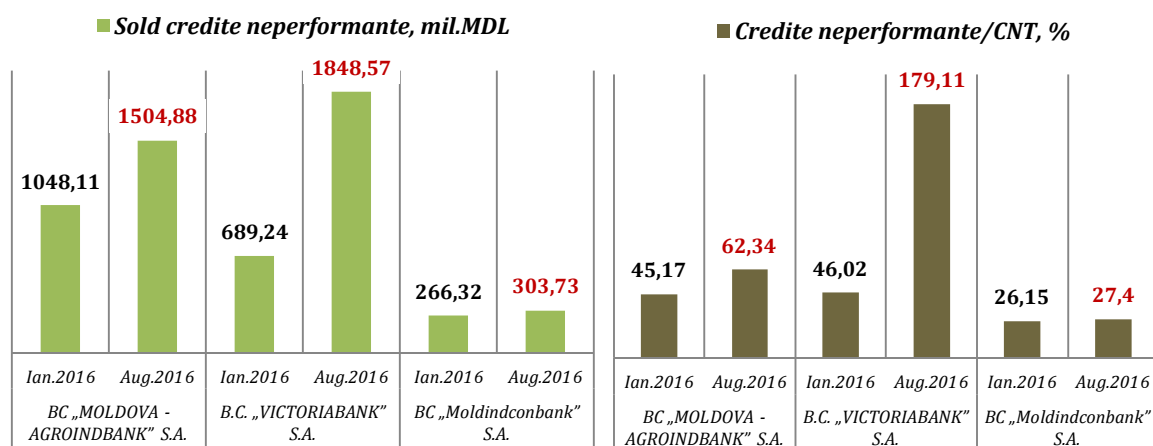
Figura 3.2.9. Ritmul anual de creștere a activelor, depozitelor și creditelor bancare, portofoliul de credite acordate de băncile din regiunea Transnistreană, %, mil. rub.

Sursa: Calculele autorului conform datelor Băncii Transnistrene.

¹¹ Rata de schimb a rublei din regiunea stângă a Nistrului comparativ cu leul moldovenesc la 01.09.2015 a fost de 0,5809 ruble/MDL. La data de 01.09.2016 cursul rublei față de principalele valute de referință a fost de 0,5716 ruble/MDL, 11,3000 ruble/USD, 12,5882 ruble/EURO, disponibil pe http://www.cbpmr.net/kurs_val.php?lang=ru

Boxa 3.2.1. Situație de incertitudine în primele opt luni ale anului 2016, în cadrul băncilor lider din Republica Moldova

Calitatea creditelor bancare per sector bancar autohton se află într-un proces de înrăutățire în primele opt luni ale anului 2016. Deci instituțiile financiare autohtone, nu și-au curățat bilanțurile de credite neperformante nici în această perioadă. Acest aspect este evidențiat de creșterea ratei creditelor neperformante, de la 10,68% la începutul anului până la 16,51% în luna august 2016, respectiv și ponderea creditelor neperformante în CNT a crescut cu 22,72 p.p. față de ianuarie 2016, până la 66,53% per sector. Iar ca urmare, soldul creditelor neperformante a crescut cu 50,6% în primele opt luni ale anului curent sau de 1,5 ori. Evoluția sumbră a acestor indicatori este influențată în mare parte de situația robustă înregistrată în primele opt luni ale anului 2016, la cele mai mari bănci comerciale – bănci lider (BC „Moldindconbank” S.A., B.C. „VICTORIABANK” S.A. și BC „MOLDOVA-AGROINDBANK” S.A.), aflate sub supraveghere specială la decizia BNM. Cu toate acestea, gradul de concentrare în ceea ce privește cota de piață în funcție de creditele acordate sunt deținute de aceste trei bănci lider din sector (69,35% din total credite în august 2016). Respectiv, și ponderea portofoliului de credite neperformante este concentrată tot la aceste trei bănci lider, care dețin 60% din total credite neperformante, în creștere cu 11 p.p. față de ianuarie 2016. Dacă analizăm un alt indicator important cum ar fi ponderea creditelor neperformante în CNT la fiecare bancă, observăm că la B.C. „VICTORIABANK” S.A. a crescut cu 133,09 p.p. (176,11%) și la BC „MOLDOVA-AGROINDBANK” S.A. a crescut cu 17,17% (45,17%) față de ianuarie 2016. Deci la moment riscurile sunt majore, acești indicatori reflectă o situație alarmantă în cadrul acestor bănci comerciale, iar acest aspect poate fi caracterizat și prin monitorizarea proastă a calității activelor bancare de către managementul instituțiilor financiare.

Figura 3.2.1.1. Evoluția calității portofoliului de credite în cadrul băncilor aflate sub supraveghere specială, anul 2016

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Capitolul IV

SECTORUL EXTERN

Balanța de plăți

În perioada ianuarie-iunie 2016, soldul contului curent al balanței de plăți s-a diminuat, înregistrând un deficit de 186,56 mil. USD. Principala componentă ale contului curent - deficitul comerțului cu bunuri s-a diminuat cu 2,9%.

Soldul contului curent al balanței de plăți a Republicii Moldova în perioada ianuarie-iunie 2016, a scăzut cu 29,7% față de ianuarie-iunie 2015, înregistrând un deficit de 186,56 mil. USD. Decalajul considerabil în evoluția exporturilor și importurilor a determinat ca deficitul comerțului cu bunuri să înregistreze o scădere cu 2,9%.

Balanța comerțului extern cu servicii a fost în creștere cu 89,7% față de anul ianuarie-iunie 2015, înregistrând 98,11 mil. USD, datorită creșterilor exporturilor cu 5,5%, concomitent cu scăderea importurilor de servicii -5,2%. Totodată, exporturile de servicii de călătorii au înregistrat o creștere substanțială cu 19,5%, datorită evenimentelor sportive și culturale ce au avut loc în țară în această perioadă. Însă importurile de servicii de călătorii a fost în scădere cu -3,9% în urma micșorării migrației economice din țară.

În perioada ianuarie-iunie 2016 soldul contului de capital a fost în descreștere, datorită micșorării de 4,7 ori a volumului de granturi pentru finanțarea proiectelor investiționale, primite din exterior și înregistrând un deficit de 22,78 mil. dolari USD.

**Tabelul 4.1. Balanța de plăți a Republicii Moldova, mil. USD
(date provizorii)**

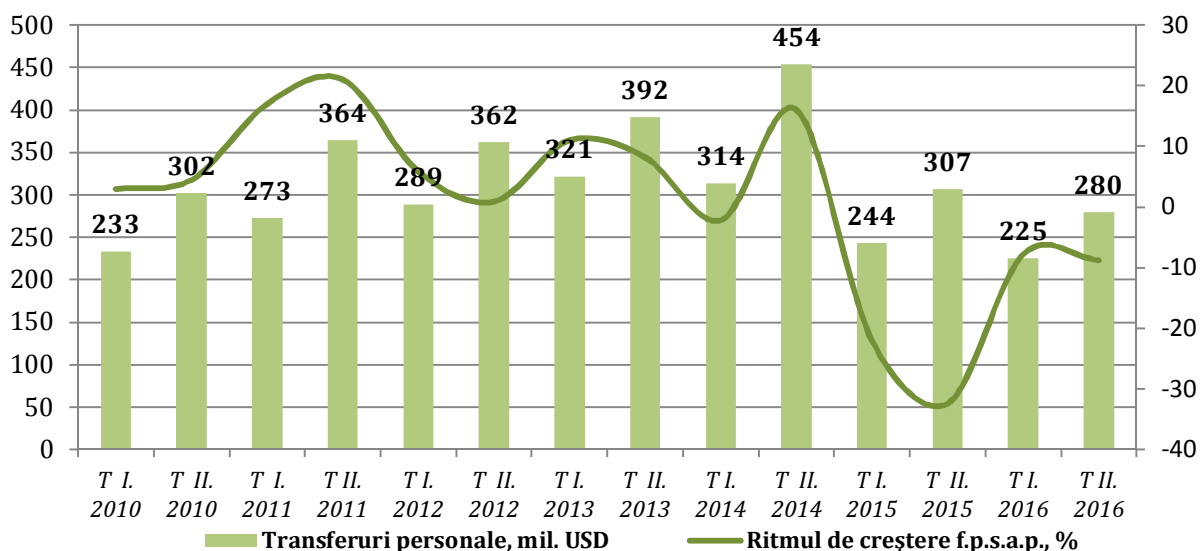
Anul	2014		2015		2016		Sem. I 2016/ Sem. I 2015 (%)
	Tr.I	Tr.II	Tr.I	Tr.II	Tr.I	Tr.II	
Contul curent	-161,79	-111,52	-138,50	-127,03	-94,35	-92,21	70,3
Bunuri	-660,30	-754,44	-499,40	-519,42	-456,33	-533,0	97,1
<i>export</i>	473,93	447,36	380,15	386,66	304,74	360,06	86,7
<i>import</i>	1,098,23	1,201,80	879,55	906,08	761,07	893,06	92,6
Servicii	32,74	27,80	26,55	25,18	43,03	55,08	189,7
<i>export</i>	259,50	294,55	216,34	243,91	22,78	262,66	105,5
<i>import</i>	226,76	266,75	189,79	218,73	179,75	207,58	94,8
Venituri primare	157,28	218,48	94,78	72,87	86,14	118,65	122,2
<i>intrări</i>	225,54	306,39	185,06	219,36	155,14	187,93	84,8
<i>plăți</i>	214,49	294,22	175,06	210,68	148,47	180,12	85,2
Venituri secundare	308,49	396,64	239,57	294,34	232,81	267,06	93,6
Contul de capital	1,59	48,09	-4,63	8,79	-11,02	-11,76	-
Contul financiar	-194,36	-4,60	-200,57	-125,03	-50,78	-49,56	30,8
Investiții directe	-141,90	-0,77	-144,55	-76,6	-30,90	5,80	11,3
Investiții de portofoliu	-5,19	-3,93	-1,39	-1,50	0,01	0,11	-
Derivate financiare	-0,19	0,11	-0,14	-0,23	-0,20	-0,29	132,4
Alte investiții	49,41	-14,57	258,27	-55,71	-4,15	-217,41	-
Active de rezervă	-96,49	14,56	-312,76	9,01	-15,54	162,23	-
Transferuri de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice prin intermediul băncilor licențiate, net	314,14	454,03	243,70	306,77	224,98	280,58	91,8

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Transferurile de mijloace bănești din străinătate

În prima jumătate a anului curent, volumul transferurilor bănești de peste hotare prin intermediul băncilor în favoarea persoanelor fizice din Republica Moldova continuă să se reducă. Astfel, în perioada **ianuarie-iunie 2016** în favoarea persoanelor fizice au fost transferate mijloace bănești din străinătate mai puține cu 8,4% (46 mil. dolari SUA) față de aceeași perioadă a anului trecut (550 milioane dolari în 2015) și au constituit 505 milioane dolari SUA. În **T II 2016** volumul transferurilor bănești de peste hotare au constituit 280 mil. dolari SUA fiind în scădere cu 8,8% față de p.s.a.p. și a, comparativ cu **T I 2016** (225 mil. dolari SUA) în creștere cu 24%.

În luna **iunie 2016**, volumul net al mijloacelor bănești sub formă de transferuri bancare a constituit 98 milioane de dolari, cu 13 milioane de dolari mai puțin (11,6%) față de aceeași perioadă a anului trecut. La scăderea transferurilor bănești de peste hotare în luna iunie 2016, cu 2.1 puncte procentuale au contribuit fluctuațiile cursului de schimb al valutei originale față de dolarul SUA, în timp ce diminuarea efectivă a transferurilor a constituit 9,6%. Comparativ cu luna mai 2016, volumul transferate bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice a crescut cu 11% (88 mil. dolari SUA).

Figura 4.1. Transferurile de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice, trimestrial, 2010-2016

Sursa: Conform datelor, Băncii Naționale a Moldovei.

Maximul istoric al remitențelor a fost înregistrat în anul 2008, când cetățenii Republicii Moldova au expedit acasă 1,66 miliarde de dolari. În anul 2015 acest indice a constituit 1,129 miliarde de dolari, cu 483,6 mil. (30%) mai puțin decât în anul 2014.

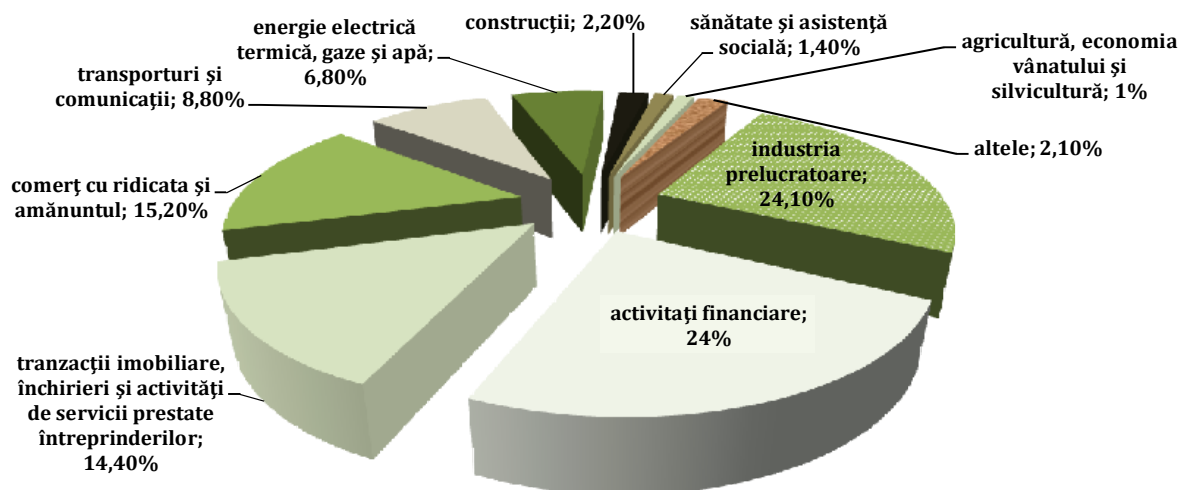
Investițiile Străine Directe

Stocul de investiții străine directe în trimestrul II 2016 au înregistrat o creștere ușoară de 0,3%, sau cu 10,86 mil. USD, comparativ cu finele trimestrului I 2016. Stocul de investiții străine directe în economia Moldovei la sfârșitul Tr. II anului 2016 a constituit 3501,26 mil USD, din care capitalul social și venitul reinvestit dețin o pondere de 74,2%, iar împrumuturile intragrup (alt capital) – 25,8%. Componenta creditelor intragrup este mixtă, (941,45 mil. USD reprezintă stocul împrumuturilor contractate de la investitorii străini direcți și -39,82 mil. USD

este stocul creanțelor sub formă de împrumuturi acordate de întreprinderile rezidente cu capital străin investitorilor străini direcți).

În distribuția geografică a capitalului social acumulat, investitorilor din țările UE le-a revenit ponderea majoritară – 52,6%. Investitorii din țările CSI au deținut o pondere de 11% din totalul capitalului social acumulat, cei proveniți din alte țări dețin investiții în proporție de 36,4%.

Principala activitate economică, care a beneficiat de investiții străine pe parcursul T II al anului curent, este industria prelucrătoare (24,1%), urmată de activități financiare (23,8%). Alte activități care au atras investitori străini au fost tranzacțiile imobiliare, comerțul cu ridicata și cu amănuntul, transporturile și telecomunicațiile, industria energetică.

Figura 4.2. Investițiile străine directe – capital social acumulat la 30.06.2016, pe activități economice

Sursa: Conform datelor, Băncii Naționale a Moldovei.

Comerțul exterior al Republicii Moldova

Comerțul exterior cu bunuri al Republicii Moldova în perioada ianuarie-iunie 2016, indică o scădere cu 6,9% sau 203,6 mil. dolari SUA, față de perioada similară a anului precedent (în anul 2015 în perioada ianuarie-iunie comerțul exterior cu bunuri a constituit 2978 mil. dolari SUA).

*Exporturile de bunuri continuă să scadă. În perioada ianuarie-iunie ale anului 2016, exporturile de mărfuri au totalizat o valoare de 905,4 milioane dolari SUA. În perioada ianuarie-iunie 2016, exporturile de mărfuri, au scăzut cu 8,8% (992,6 mil. dolari SUA în 2015), f.p.s.a.p. și au constituit 905,4 mil. dolari SUA. Evoluția lunară a exporturilor este una volatilă. După ce au fost în creștere în primele patru luni (de la 116,7 mil dolari în luna ianuarie până la 178,5 mil. dolari), în luna mai exporturile au revenit pe un trend descendent și au constituit 153,0 mil dolari SUA, ca apoi să crească încet. Astfel în luna **iunie** exportul de bunuri a constituit 157,4 mil. dolari SUA. În T II exportul de mărfuri au scăzut cu 3,2% față de perioada similară a anului precedent și a constituit 488,9 mil. dolari SUA, comparativ cu T I 2016 (416,5 mil. dolari SUA) exportul de mărfuri a crescut cu 17%.*

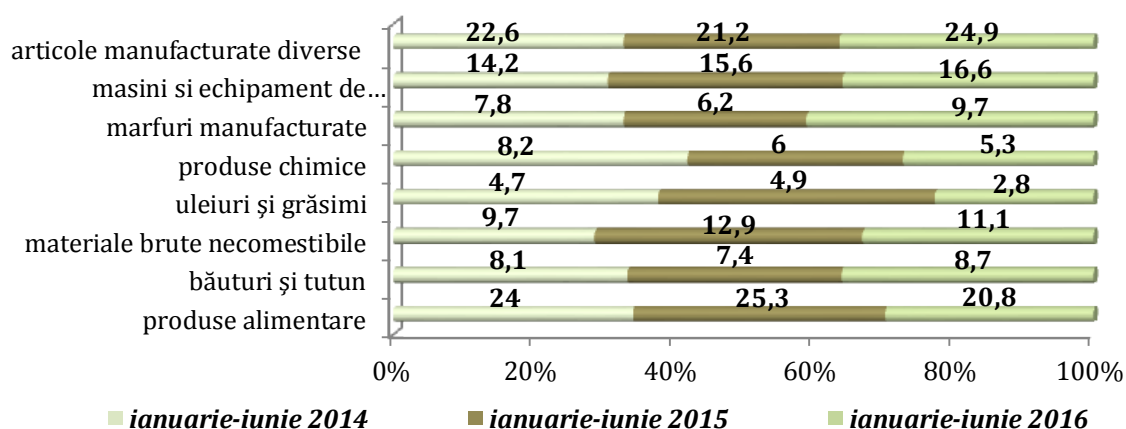
Exporturile de mărfuri autohtone în perioada ianuarie-iunie 2016, au constituit 571,5 mil. dolari SUA (63,1% din total exporturi) fiind în scădere cu 13,3% față de ianuarie-iunie 2015, care a determinat reducerea pe total exporturi cu 8,8%.

Reexporturile de mărfuri străine au constituit 333,9 mil. dolari SUA (36,9% din total exporturi), rămânând la nivelul perioadei similare din anul 2015. Reexporturile de mărfuri după

prelucrare au deținut 23,9% din total exporturi, iar reexporturile de mărfuri clasice, care nu au suferit transformări esențiale – 13,0% din total exporturi.

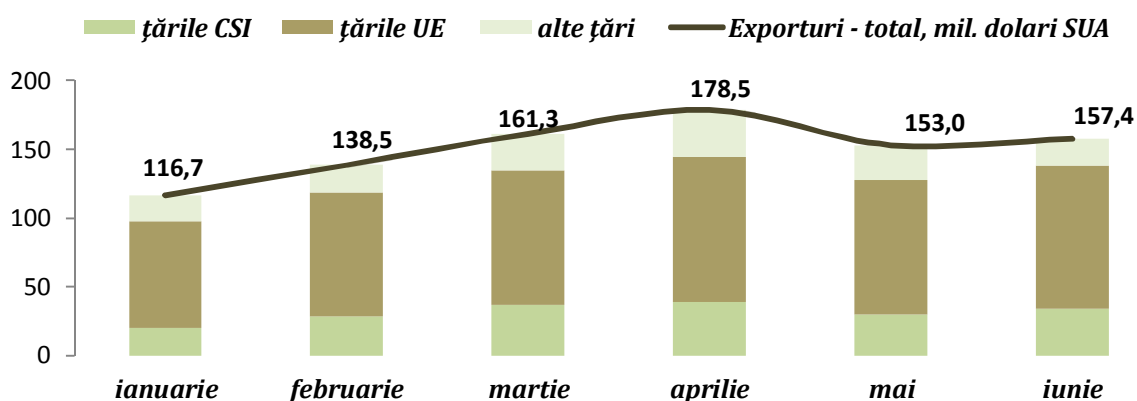
Principalele categorii de produse care au influențat la *micșorat exporturile în perioada ianuarie-iunie 2016, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2015 au fost*: legumele și fructele (-37,4%), grăsimi și uleiuri vegetale (-48,7%), produse medicinale și farmaceutice (-54,0%), semințe și fructe oleaginoase (-17,1%), cereale și preparate pe bază de cereale (-17,8%), zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (-21,5%), mașini și aparate electrice (-4,3%), influențând astfel la diminuarea pe total exporturi cu 13,3%.

Totodată, *s-au marcat creșteri la exporturile* de fire, țesături și articole textile (de 1,7 ori), mobilă și părțile ei (+27,4%), articole prelucrate din metal (de 1,8 ori), vehicule rutiere (de 2,1 ori), produse chimice organice (de 6,8 ori), îmbrăcăminte și accesorii (+4,1%), băuturi alcoolice și nealcoolice (+7,5%), animale vii (de 3,1 ori), care au atenuat reducerea pe total exporturi cu 5,2%.

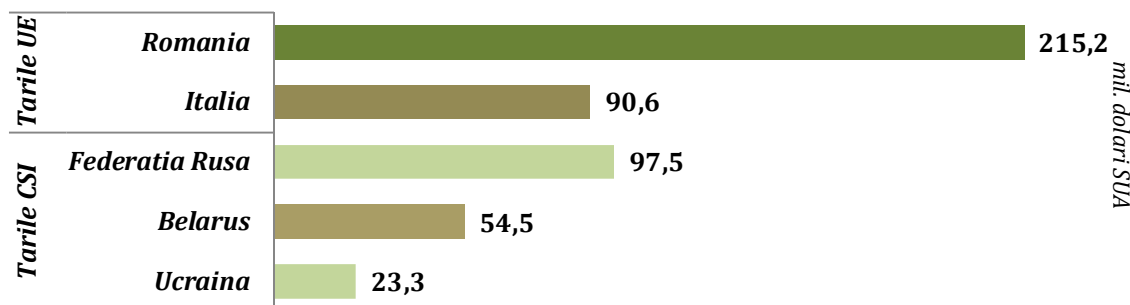
Figura 4.3. Structura exporturilor pe grupe de mărfuri, ianuarie-iunie 2014-2016, %
Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Exporturile de mărfuri destinate țărilor UE în perioada ianuarie-iunie 2016 au deținut o cotă de 63,4% în total exporturi (63,1% – în ianuarie-iunie 2015). Exporturile de mărfuri destinate țărilor UE au fost în scădere cu 8,3% față de aceeași perioadă din 2015, constituind 573,6 mil. dolari SUA. **Țările CSI** au fost prezente în exporturile Moldovei cu o cotă de 20,7% (24,3% în ianuarie-iunie 2015), ce corespunde unei valori de 187,7 mil. dolari SUA. Comparativ cu ianuarie-iunie 2015, exporturile de mărfuri către aceste țări s-au micșorat cu 22,3%.

Figura 4.4. Evoluția lunară a exporturilor în anul 2016, mil. dolari SUA
Sursa: Conform datelor, Biroului Național de Statistică.

Urmărind evoluției **exporturilor pe țări** pe parcursul perioadei **ianuarie-iunie 2016**, comparativ cu perioada similară din 2015, observăm reducerea livrărilor către Kazahstan (-76,8%), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (-27,5%), Italia (-17,2%), Federația Rusă (-14,5%), Belarus (-23,6%), România (-3,1%), Elveția (-34,7%), Olanda (-42,1%), Letonia (-66,8%), Statele Unite ale Americii (-28,8%), Grecia (-31,7%), Spania (-49,7%), Cipru (-80,4%), Georgia (-29,6%), Belgia (-10,8%), Lituania (-12,6%), Indonezia (-32,4%), Uzbekistan (-41,2%) și Suedia (-75,7%) care a influențat la diminuarea pe total exporturi cu 14,8%. Totodată, s-au majorat exporturile către Irak (de 3,6 ori), Bulgaria (de 2,2 ori), Ucraina (+21,6%), Polonia (+12,9%), Austria (+39,2%), China (de 1,9 ori), Liban (+47,8%), Siria (de 2,2 ori), Israel (de 3,1 ori), Malaysia (de 2,5 ori), Iordania (de 5,2 ori), Egipt (de 8,1 ori), Franța (+3,0%), Macedonia (de 2,7 ori) și Iran (de 2,6 ori), atenuând astfel scăderea pe total exporturi cu 5,9%.

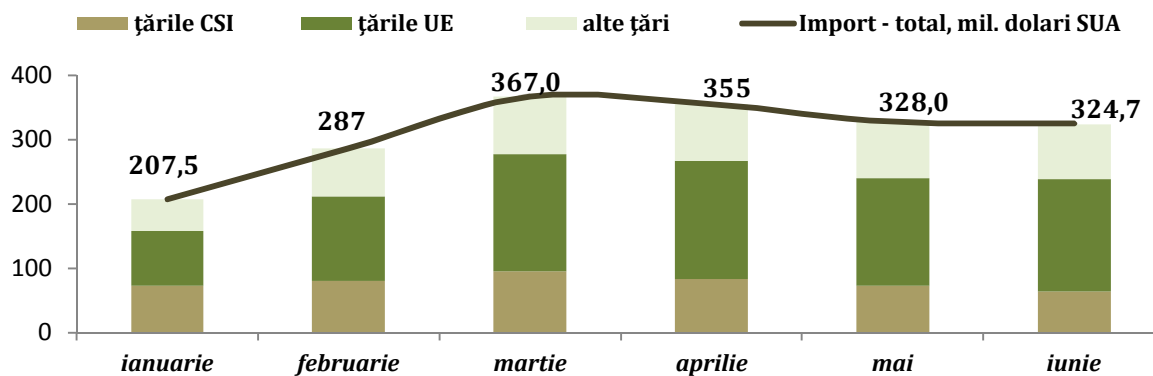

Figura 4.5. Top 5 destinații de export a produselor moldovenești în perioada ianuarie - iunie 2016, mil. dolari SUA

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

La fel și **importurile** de bunuri în perioada ianuarie-iunie 2016, au scăzut cu 5,9% comparativ cu cel înregistrat în perioada corespunzătoare din anul 2015 și au constituit 1 869,0 mil. dolari SUA. **Importurile de mărfuri realizate în luna iunie 2016 față de luna anterioară au scăzut cu 1% și a constituit 324,7 mil. dolari SUA.** Comparativ cu iunie 2015 importurile de mărfuri au scăzut cu 7,7%.

Importurile de mărfuri din țările UE, în ianuarie-iunie 2016 au scăzut cu 4,1% față de ianuarie-iunie 2015 și au constituit 922,8 mil. dolari SUA. Totodată și **importurile de mărfuri provenite din țările CSI au scăzut** cu 6,8% și au constituit 472,6 mil. dolari SUA. Astfel, importurile de mărfuri din țările UE au deținut o pondere de 49,4% în total importuri (48,5% în ianuarie-iunie 2015) și importurile de mărfuri provenite din țările CSI au deținut o cotă de 25,3% în total importuri (25,5% - în ianuarie-iunie 2015).

Figura 4.6. Evoluția lunară a importurilor în anul 2016, mil. dolari SUA

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Comparativ cu perioada similară din anul 2015, în ianuarie-iunie 2016 s-au redus importurile de gaz și produse industriale obținute din gaz (-32,9%), petrol, produse petroliere (-24,3%), instrumente și aparate (-47,3%), mașini și aparate electrice (-10,8%), legume și fructe (-17,4%), produse medicinale și farmaceutice (-12,4%), mașini și aparate industriale (-14,3%), aparate și echipamente de telecomunicații (-18,2%), metale neferoase (-24,3%), mașini și aparate specializate (-7,0%), fier și oțel (-8,7%), influențând astfel la diminuarea pe total importuri cu 9,9%. Totodată, **au sporit importurile** de fire, țesături și articole textile (+24,9%), vehicule rutiere (+13,9%), îmbrăcăminte și accesorii (+21,4%), băuturi alcoolice și nealcoolice (+35,4%), cauciuc prelucrat (+19,3%), semințe și fructe oleaginoase (+23,4%), pește, crustacee, moluște (+22,9%), piele și blană prelucrate (+24,8%), mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor (+36,9%), zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (de 2,0 ori), atenuând astfel micșorarea pe total importuri cu 3,7%.

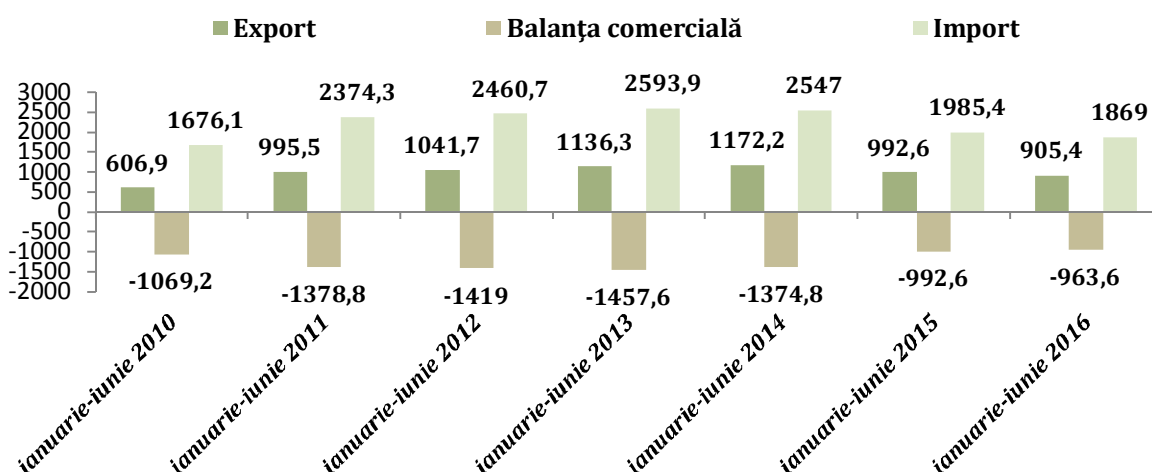
Tabelul 4.2. Exporturile și importurile Republicii Moldova structurate pe grupe de țări, ianuarie-iunie 2016

	Țările UE		CSI		Alte țări		Total mil. dolari SUA
	mil. dolari SUA	în % față de ian-iunie 2015	mil. dolari SUA	în % față de ian-iunie 2015	mil. dolari SUA	în % față de ian-iunie 2015	
Export	573,6	91,7	187,7	77,7	144,1	115	905,4
Import	922,8	95,9	472,6	93,2	473,6	91,8	1869,0

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

În perioada ianuarie-iunie 2016, balanța comercială a înregistrat un deficit mai mic față de cel înregistrat în perioada corespunzătoare din anul 2015. Decalajul considerabil în evoluția exporturilor și importurilor a determinat acumularea a unui deficit al balanței comerciale în valoare de 963,6 mil. dolari SUA, mai mic cu 29,1 mil. dolari SUA (-2,9%), față de cel înregistrat în perioada corespunzătoare din anul 2015.

Deficitul balanței comerciale în **luna iunie 2016** a fost mai mic cu 3,8 mil. dolari SUA (-2,2%) față de luna iunie 2015. Comparativ cu luna precedentă (mai) deficitul balanței comerciale a scăzut cu 7,7 mil. dolari SUA sau (-4,4%).

Figura 4.7. Tendințele ale comerțului exterior în perioada ianuarie-iunie 2010-2016, mil dolari SUA

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Cu țările UE balanța comercială s-a încheiat cu un deficit de 349,2 mil. dolari SUA (în ianuarie-iunie 2015 – 336,5 mil. dolari SUA), iar cu țările CSI – de 284,9 mil. dolari SUA (în ianuarie-iunie 2015 – 265,6 mil. dolari SUA).

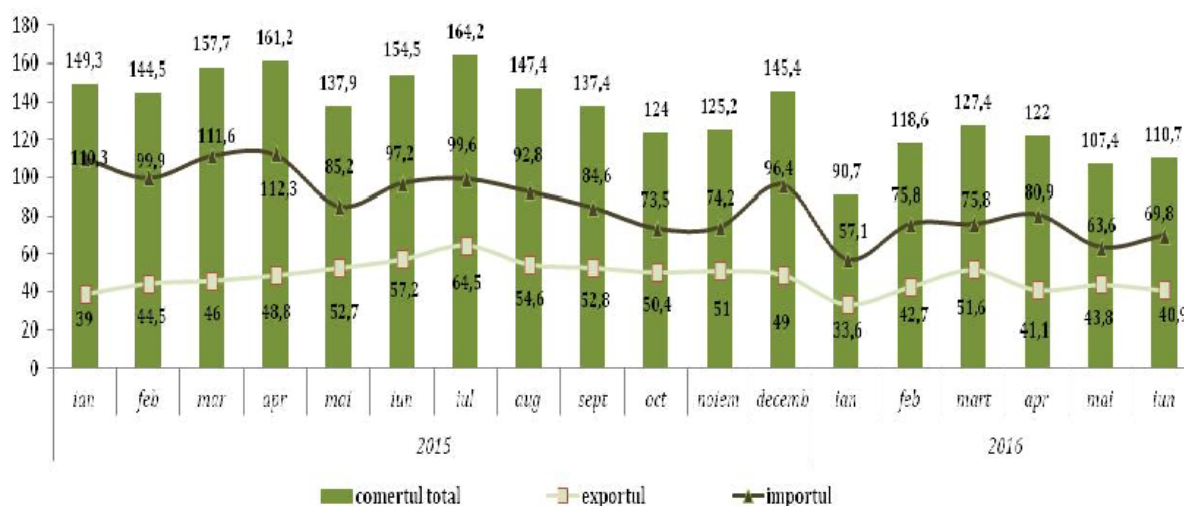
Regiunea Republicii Moldova din partea stângă a râului Nistru

Tranzacțiile comerciale cu bunuri în perioada ianuarie-iunie 2016 în regiunea Transnistreană au fost în scădere. Valoarea comerțului exterior cu bunuri în perioada dată a constituit 678,8 mil. dolari SUA cu 25,3 % mai puțin față de perioada similară a anului precedent.

Atât exporturile cât și importurile au înregistrat o tendință negativă. Exporturile de bunuri în perioada ianuarie-iunie 2016 s-au diminuat cu 12,1% față de perioada similară a anului precedent și a constituit 253,6 mil. dolari SUA. Respectiv și importurile de bunuri au scăzut cu cu 31,4% și au constituit 423,4 mil. dolari SUA.

Decalajul considerabil în evoluția exporturilor și importurilor din regiunea Transnistreană a determinat acumularea a unui **deficit al balanței comerciale** în valoare de 169,7 mil. dolari SUA.

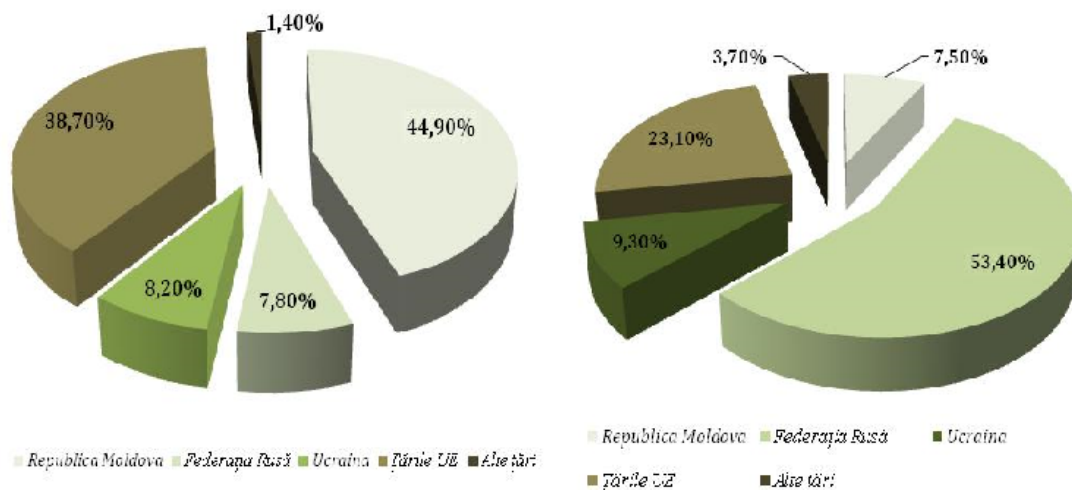
Scăderea comerțului extern a regiunii Transnistrene depinde de situația economică din Federația Rusă și Ucraina. Astfel înrăutățirea situației economice din aceste țări afectează negativ schimburile comerciale externe, a regiunii.

Figura 4.8. Evoluția valorii comerțului exterior al regiunii Transnistrene, lunară pentru anii 2015-2016, mil. dolari SUA

Sursa: Conform datelor, Comitetului vamal al regiunii din partea stângă al râului Nistru, <http://customos.gosprm.org/>

În perioada ianuarie-iunie 2015, regiunea Transnistreană din partea stângă a râului Nistru, a realizat tranzacții comerciale cu 84 de țări ale lumii (în ianuarie-iunie 2015 cu 73 de țări), inclusiv cu 9 din CSI. În perioada analizată, exporturile de bunuri atât către țările UE cât și către țările CSI au fost în scădere. Valoarea exporturilor de bunuri destinate țărilor UE a constituit 98,0 mil. dolari SUA cu 3,8% mai puțin decât perioada similară a anului precedent. Către țările CSI valoarea exportului de bunuri a constituit 155,5 mil. dolari SUA diminuându-se comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 16,7%.

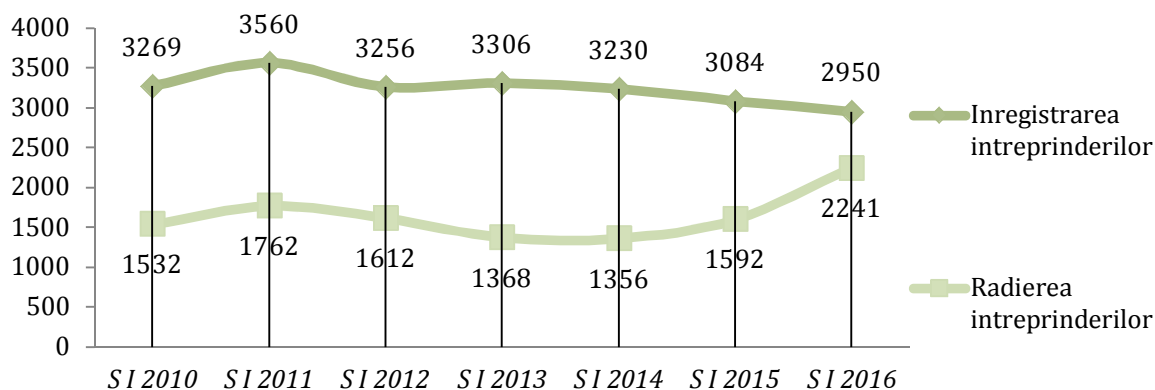
Figura 4.9. Structura geografică a exportului și importului în regiunea Transnistreană, perioada ianuarie-iunie, 2016

Sursa: Conform datelor, Comitetului vamal al regiunii din partea stângă al râului Nistru, <http://customos.gosprm.org/>

Capitolul V

MEDIUL DE AFACERI

Dinamica întreprinderilor înregistrate și radiate în semestrul I 2015-2016. Conform datelor Camerei Înregistrării de Stat, la 01.08.2016 Registrul de stat deținea informații despre 170 899 persoane juridice și întreprinzători individuali.

Figura 5.1. Evoluția numărului de întreprinderi înregistrate și radiate în I semestru 2010-2016, unit.

Sursa: Conform datelor Camerei Înregistrării de Stat.

În SI 2016, numărul întreprinderilor înregistrate de Camera Înregistrării de Stat s-a diminuat cu 4,3% f.p.s.a.p., continuând tendința de scădere înregistrată în primul semestru al anilor 2012-2015 (excepție făcând SI 2013, în care a fost înregistrată o creștere nesemnificativă).

Potrivit datelor Camerei Înregistrării de Stat, în SI 2016, în Registrul de stat, au fost trecute 2950 întreprinderi noi.

Tabelul 5.1. Indicii de creștere a numărului de întreprinderi înregistrate și radiate în SI 2011-2016 față de perioada similară a anului precedent, %

	Înregistrarea întreprinderilor	Radierea întreprinderilor
Semestrul I 2011	108,9	115,0
Semestrul I 2012	91,5	91,5
Semestrul I 2013	101,5	84,9
Semestrul I 2014	97,7	99,1
Semestrul I 2015	95,5	117,4
Semestrul I 2016	95,7	140,8

Sursa: Calculele autorului conform datelor Camerei Înregistrării de Stat.

Un semnal negativ constituie continuarea tendinței de creștere a numărului de întreprinderi radiate. Astfel, în S I 2016, numărul întreprinderilor radiate a constituit 2241 unități sau cu 40,8% în creștere f.p.s.a.p.

Principali indicatori de dezvoltare a întreprinderilor în anul 2015

La finele anului 2015, BNS avea la evidență 51,2 mii de întreprinderi active, majoritatea cărora aparține sectorului IMM (97,3%).

Sectorul IMM-urilor a demonstrat o tendință de creștere constantă pe parcursul întregii perioade de reforme economice de la începutul anilor 1990. Din punct de vedere demografic, în

perioada 2008-2014 numărul IMM-urilor a marcat o tendință pozitivă constantă (de la 41,1 mii până la 52,3 mii de IMM-uri). Creșterea numărului de companii pe parcursul anilor a avut loc în primul rând, datorită întreprinderilor micro și mici, care au o capacitate mai restrânsă.

Începând cu anul 2015, se remarcă o diminuare a numărului de întreprinderi cu 4,7% f.p.s.a.p. Sectorul IMM a marcat în această perioadă o descreștere de 4,8%, cauzată în primul rând de micșorarea numărului de microîntreprinderi (cu 6%) și a întreprinderilor mici (cu 1,4%).

În perioada (2008-2011) numărul total de salariați la toate întreprinderile din RM, inclusiv în cadrul IMM-urilor, luate la evidență de organele statistice, a marcat o tendință pronunțată de scădere, de altfel evoluția dată fiind, mai puțin, dar vizibilă și în anul 2007. În 2012 și 2013 s-a înregistrat o ușoară creștere anuală a numărului de salariați per total întreprinderi, ca urmare a evoluțiilor pozitive atestate în întreprinderile mari. Sectorul IMM în a.2013 a înregistrat o diminuare a numărului de salariați față de perioada precedentă (indicele constituind 99,4%).

Tendința de diminuare a numărului de salariați înregistrată în anul 2014, continuă și în anul 2015. Astfel, în anul 2015 față de perioada precedentă sectorul IMM a marcat o descreștere a numărului de salariați cu 3,5%.

În perioada a.2010-2014 veniturile din vânzări a întreprinderilor se caracterizează prin tendințe de creștere după declinul din a.2009, inclusiv sectorul IMM a înregistrat în această perioadă o majorare a cifrei de afaceri. În anul 2015, indicatorul dat s-a majorat față de anul precedent cu 7,2%. Concomitent, în anul 2015 rata anuală de creștere în sectorul IMM este relativ mai joasă (3,8%) decât în anul precedent, când valoarea acesteia a constituit 8,1%.

Tabelul 5.2. Dinamica principalilor indicatori ai activității întreprinderilor în perioada 2008-2015

Indicatori	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Numărul întreprinderilor mii un.	42,1	44,6	46,7	48,5	50,7	52,2	53,7	51,2
Indici, %	105,3	106	104,6	103,9	104,4	104,4	102,9	95,3
Numărul întreprinderilor din sectorul IMM, mii un.	41,1	43,7	45,6	47,3	49,4	50,9	52,3	49,8
Indici, %	104,5	106,2	104,4	103,7	104,4	103	102,8	95,2
Numărul mediu de salariați, mii pers.	572,1	539,2	526,2	510,2	519,9	525,2	519,4	510,3
Indici, %	99,7	94,2	97,6	97	101,9	101,02	98,9	98,2
Numărul mediu de salariați din sectorul IMM, mii pers.	328,1	316,2	309,4	294,2	300,2	298,4	291,7	281,4
Indici, %	95,5	96,4	97,8	95,1	102	99,4	97,8	96,5
Venituri de vânzări, mil. MDL	175058,4	146447	177503	207676,8	211759	232935,7	263281,4	282253,4
Indici, %	117,9	83,7	121,2	117	102	110	113,0	107,2
Venituri de vânzări din sectorul IMM, mil. MDL	64984,1	5748	65263	71887,6	73057	77413,2	83650,3	86824,6
Indici, %	97,3	88,5	113,5	110,2	101,6	105,9	108,1	103,8

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Biroului Național de Statistică.

Structura sectorului IMM include 3 grupe de întreprinderi – micro, mici și mijlocii, care diferă în funcție de mărimea lor (numărul de angajați, vânzări și active ale întreprinderii). Micro-

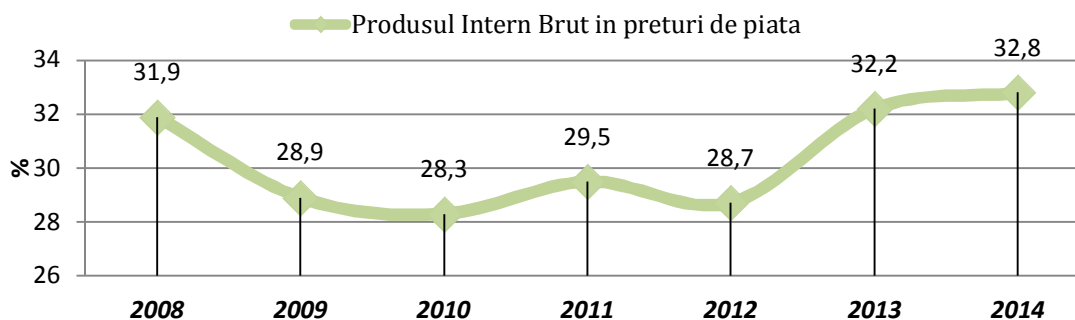
întreprinderile predomină în numărul total de IMM-uri (76,7%), întreprinderile mici constituie 20,0%, mijlocii – 3,3% din total IMM-uri (Tabelul 5.3).

Tabelul 5.3. Principalii indicatori ai sectorului IMM în anul 2015

Indicatori	Total IMM	Mijlocii	Mici	Micro
Numărul întreprinderilor, unit.	49,8	1,6	10,0	38,2
% din Total	97,2	3,3	20,0	76,7
Numărul mediu de salariați din sectorul IMM, mii pers.	281,4	82,4	115,1	83,9
% din Total	55,1	29,3	40,9	29,8
Venituri de vânzări, mil. MDL	86 824,6	28712,0	46833,1	11279,6
% din Total	30,8	33,1	53,9	13,0

Sursa: calculele autorilor conform datelor Biroului Național de Statistică.

Un indicator important care permite evaluarea elementelor cantitative și calitative ale contribuției IMM-urilor în dezvoltarea economică a țării este ponderea lor în PIB. Acest indicator (începând cu anul 2007 până în 2010 inclusiv, și, de asemenea, în 2012) a fost caracterizat printr-o tendință de descreștere pe parcursul mai multor ani: doar în 2011, 2013 și 2014 acest indicator a înregistrat o creștere (Figura 5.2.).

Figura 5.2. Ponderea IMM-urilor în PIB, a. 2008-2014, %

Sursa: calculele autorilor conform datelor Biroului Național de Statistică.

Indicatorii de dezvoltare a businessului în regiunea din partea stângă a Nistrului

În perioada ianuarie-martie 2016, în regiunea din partea stângă a Nistrului, în sectorul businessului mic activau 4029 de întreprinderi. În T I 2016, în sectorul businessului mic, inclusiv întreprinderile mici și micro (cu excepția persoanelor fizice) erau angajați 19353 salariați, în descreștere cu 3,2% f.p.s.a.p. În această perioadă, majoritatea sectoarelor economice înregistrează o tendință de diminuare a numărului de salariați (o descreștere de -13,7% în sectorul industriei, -2,6 % în construcții, -13,0% în sectorul comunicațiilor, -13,8% în agrement și turism). Totodată, în perioada analizată (TI 2015-2016) în unele sectoare economice continuă tendința de creștere înregistrată în perioada ianuarie-martie 2014-2015 a numărului mediu de salariați. Aici se includ Agricultură, Transportul, Gospodărie de locuințe și deservire comunală, Logistica și distribuție, Cultura și arta, care au înregistrat o creștere a numărului mediu de salariați în ianuarie-martie 2016 f.p.s.a.p.

Tabelul 5.4. Date privind numărul mediu de salariați în întreprinderile sectorului businessului mic¹², inclusiv întreprinderile mici și micro (fără persoanele fizice) din partea stângă a Nistrului pe genuri de activitate, în ianuarie-martie 2016

	T I 2015, pers.	T I 2016, pers.	Indici, %
Total	19997	19353	96,8
Industrie	3466	2992	86,3
Agricultura	1735	1982	114,2
Transport	849	867	102,1
Comunicații	115	100	87,0
Construcții	2107	2052	97,4
Comerț și alimentația publică	7437	7317	98,4
Logistica și distribuție	28	38	135,7
Operațiuni imobiliare	1119	1096	97,9
Activitate comercială generală	405	418	103,2
Activitatea editorială	94	93	98,9
Gospodărie de locuințe și servicii comunale	411	420	102,2
Sănătate și asigurare socială	227	236	104,0
Învățământ	287	259	90,2
Cultura și arta	131	148	113,0
Agrement și turism	383	330	86,2
Alte ramuri	1203	1005	83,5

Sursa: «Основные показатели деятельности субъектов малого предпринимательства, включая микро и малые предприятия (без физических лиц), за январь – март 2016 г.»

¹² Datele sunt prezentate pentru întreprinderile sectorului businessului mic, inclusiv întreprinderile mici și micro, cu numărul mediu de salariați până la 50 persoane și cifra de afaceri anuală până la 1200000 RU MZP (nivelul calculat al salariului minim)1 RU MZP este echivalent cu 12,7 RUB transnistrene (a.2015)

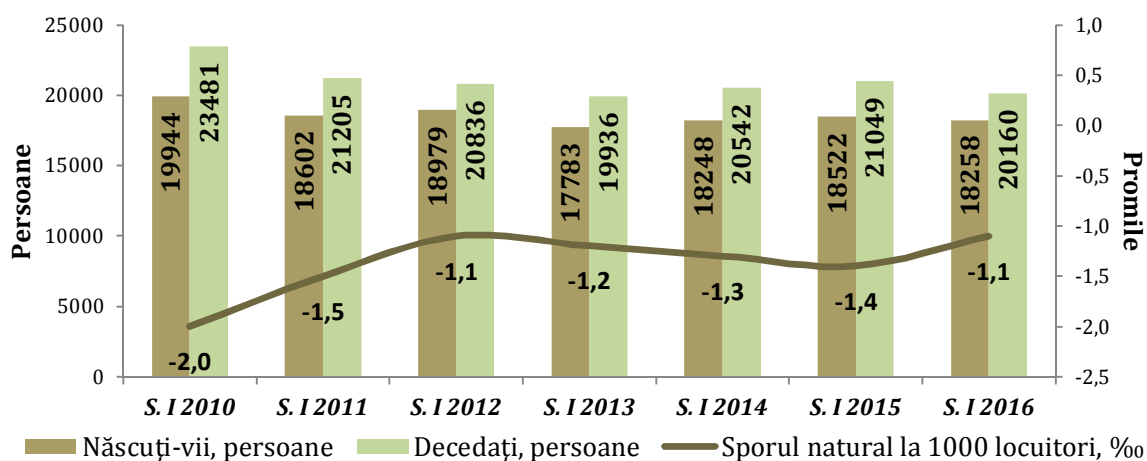
Capitolul VI

SECTORUL SOCIAL

Situația demografică. Semestrul I din anul 2016, este caracterizat de o creștere a sporului natural negativ al populației, care ajunge la cel mai înalt nivel din ultimii patru ani, îndeosebi, datorită reducerii mai semnificative a ratei de mortalitate.

În semestrul I al anului 2016, numărul *născuților-vii* total pe țară a constituit 18258 pers., fiind în scădere cu 1,6% în comparație p.s.a.p. Totodată, numărul *decedaților* a constituit 20160 pers., mortalitatea generală înregistrând, de asemenea, o micșorare, însă într-o mărime mai mare, 4,3% față de p.s.a.p. Ca urmare a acestor modificări, scăderea naturală a constituit 1902 pers. sau 1,1 pers. la 1000 locuitori, față de 1,4 pers. la 1000 locuitori în semestrul I al anului precedent. În acest semestru în comparație cu cel din anul trecut *numărul copiilor decedați în vârstă sub 1 an* s-a micșorat cu 3 copii, iar rata mortalității infantile a constituit 9,8 decedați la 1000 de născuți-vii.

În general, față de p.s.a.p. a avut loc o micșorare a ratei mortalității cu 0,5 p.p., ajungând în semestrul curent la 11,4 decedați la 1000 de persoane, iar rata natalității s-a redus cu 0,2 p.p. și a constituit 10,3 născuți-vii la 1000 locuitori.

Figura 6.1. Mișcarea naturală a populației în semestrul I în anii 2010-2016

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

După clase ale cauzelor de deces structura mortalității evidențiază faptul că bolile aparatului circulator produc cele mai multe decese – 58,9%. Ele sunt urmate de tumorile maligne – 14,6% și bolile aparatului digestiv – 9,3%. Ponderi importante în cadrul cauzelor de deces dețin accidentele, intoxicațiile și traumele – 6,6%, dar și bolile aparatului respirator – 4,9%, iar alte clase – 5,7%.

Mișcarea naturală a populației Republicii Moldova pe regiuni de dezvoltare în semestrul I al anului 2016 indică faptul că Municipiul Chișinău, regiunile Nord și Centru au înregistrat cei mai mulți născuți-vii, dar și cei mai mulți copii decedați sub vârsta de 1 an. Dintre aceste regiuni cele mai multe persoane decedate și, respectiv, cele mai importante scăderi naturale au avut loc în regiunile Nord și Centru. Trebuie de menționat că municipiul Chișinău este singura regiune cu un spor natural pozitiv. Cele mai numeroase căsătorii, dar și divorțuri s-au înregistrat în Municipiul Chișinău, regiunile Nord și Centru, iar la polul opus s-au aflat regiunea U.T.A. Găgăuzia și Sud. Trebuie remarcată și o divorțialitate mai redusă în U.T.A. Găgăuzia în comparație cu celelalte regiuni.

Cea mai mare rată de natalitate a fost înregistrată în Municipiul Chișinău, iar cea mai mică – în regiunea Sud. Municipiul Chișinău a avut cea mai mică rată de mortalitate și singurul spor natural pozitiv, spre deosebire de regiunea Nord, unde mortalitatea generală e cea mai ridicată, precum și scăderea naturală – cea mai mare. În termeni relativi nu există diferențe majore între ratele de nupțialitate și între cele de divorțialitate între regiuni.

Tabelul 6.1. Mișcarea naturală a populației țării pe regiuni de dezvoltare în semestrul I al anului 2016

		Născuți-vii	Decedați	Decedați copii sub 1 an	Sporul natural	Căsătorii	Divorțuri
Mun. Chișinău	<i>pers.</i>	5060	3302	75	1758	2202	1581
	<i>%o</i>	12,5	8,1	-	4,4	5,4	3,9
Nord	<i>pers.</i>	4768	6515	34	-1747	2138	1321
	<i>%o</i>	9,7	13,3	-	-3,6	4,4	2,7
Centru	<i>pers.</i>	5154	6394	41	-1240	2753	1723
	<i>%o</i>	9,8	12,2	-	-2,4	5,2	3,3
Sud	<i>pers.</i>	2481	3089	24	-608	1142	758
	<i>%o</i>	9,4	11,7	-	-2,3	4,3	2,9
U.T.A. Găgăuzia	<i>pers.</i>	795	860	5	-65	426	191
	<i>%o</i>	9,9	10,7	-	-0,8	5,3	2,4

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Numărul *căsătoriilor* total pe țară în semestrul I a constituit 8661, micșorându-se cu 9,2% față de aceeași perioadă din anul trecut, iar rata nupțialității a constituit 4,9 căsătorii la 1000 locuitori, cu 0,5 p.p. mai mică decât în p.s.a.p. Indicatori mai mici au fost atestați în cazul numărului divorțurilor din țară, care a constituit 5574, fiind în scădere cu 3,4% față de aceeași perioadă a anului trecut. Rata divorțialității a alcătuit 3,2 divorțuri la 1000 locuitori și a rămas la același nivel din perioada dată din 2015.

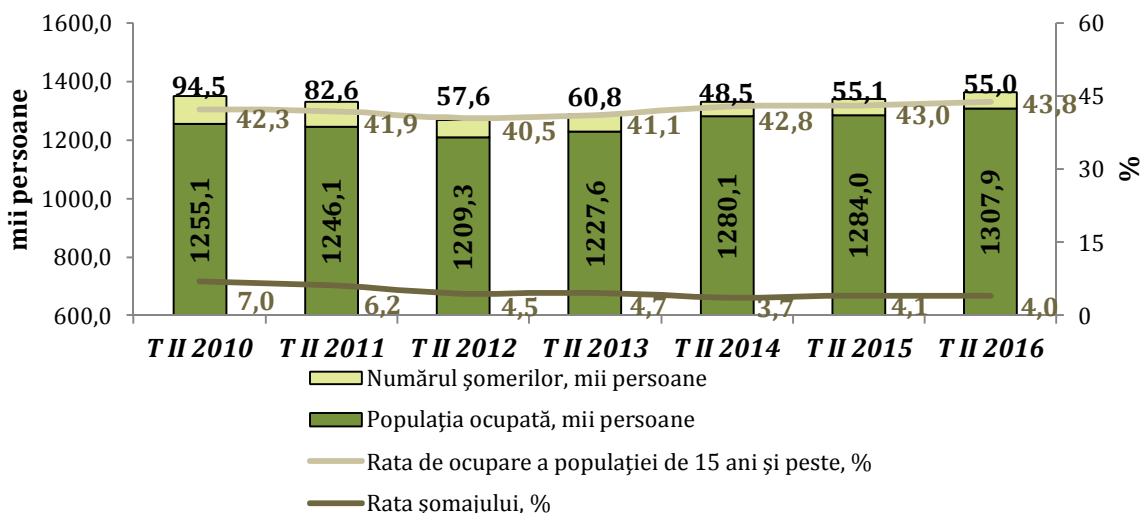
Piața forței de muncă. Piața forței de muncă în trimestrul II al anului 2016, a fost caracterizată printr-o creștere minoră a populației economice active și a celei ocupate față de trimestrul II al anului precedent.

În T. II al anului 2016, numărul persoanelor economice active (1362,9 mii pers.) s-a majorat cu circa 1,8% (23,7 mii pers.) comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, în timp ce numărul de șomeri, practic, a rămas la același nivel ca și în T.II din 2015. Structura populației active în perioada analizată constituie: 96,0% – ponderea populației ocupate și 4,0% – ponderea șomerilor. Rata de activitate a populației constituie 45,7%, având o creștere insignifiantă față de p.s.a.p. (44,8%). Ponderea bărbaților economici activi a ajuns la 48,3% față de 47,9% în perioada respectivă din 2015, iar cea a femeilor a fost mai mică – 43,3%, puțin mai mare decât ponderea dată în p.s.a.p. – 42,1%.

Numărul populației ocupate a constituit 1307,9 mii pers., mai mult cu 1,9% comparativ cu p.s.a.p. Dintre persoanele ocupate 48,8% au fost bărbați, iar 51,2% – femei. Sub aspect rural/urban: 57,3% din populația ocupată revine localităților rurale și 42,7% – localităților urbane. Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste a fost de 43,8%, aflându-se cam la nivelul T.II din 2015 (43,0%). Pentru bărbați acest indicator a atins 45,6%, iar pentru femei – 42,2%. Conform locului de trai rata de ocupare a avut valoarea de 42,2% în mediul urban și 45,1% în mediul rural.

În intervalul analizat, rata șomajului calculată conform metodologiei BIM a înregistrat valoarea de 4,0%, fiind aproape la nivelul p.s.a.p. (4,1%). Numărul șomerilor în acest trimestru a ajuns la 55,0 mii persoane, fiind doar cu 0,1 mii pers. mai mic decât în același trimestru din anul 2015. Din numărul total de șomeri, o pondere mai mare o dețineau bărbații – 68,3%, precum și șomerii

din mediul urban – 73,6%. Persoanele tinere (15-24 ani) au avut o rată a șomajului de 10,0%, pe când pentru cei de vârstă 15-29 ani această cifră a constituit 7,2%.

Figura 6.2. Evoluțiile ratelor de activitate, ocupare și a șomajului populației de 15 ani și peste, în T II anii 2010-2016

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

La 01.07.2016 numărul total al moldovenilor care și-au pierdut locurile de muncă în țară și au fost aflați în evidență la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă era de 24919 persoane, dintre care 11960 erau femei. La sfârșitul lunii iunie 2016 de ajutor de șomaj au beneficiat 3501 persoane în total (1578 femei), alocație de integrare și reintegrare profesională au primit 920 de oameni (718 femei), cursuri de formare profesională au urmat 684 șomeri (inclusiv 378 femei).

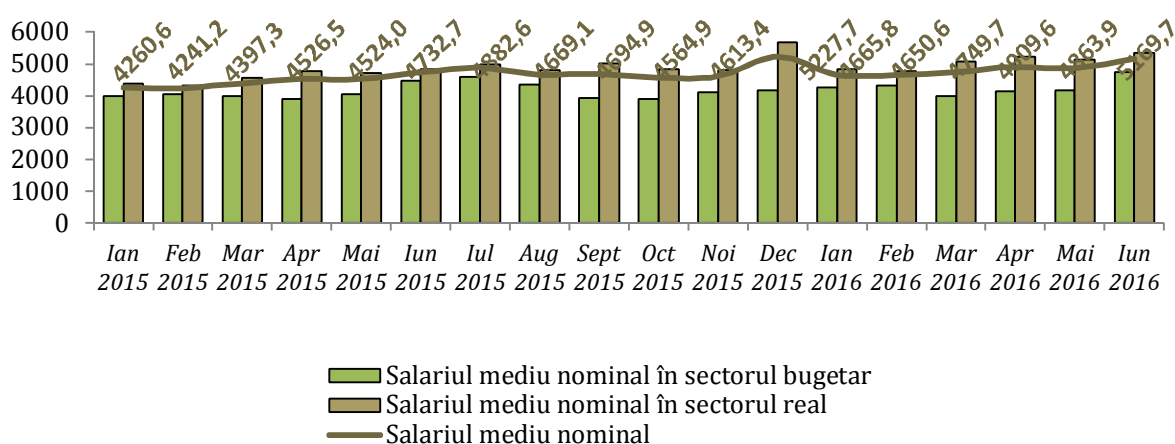
În trimestrul II al anului 2016, din totalul populației, populația inactivă a constituit 54,3%. Numărul persoanelor descurajate în a-și mai găsi un loc de lucru dorit a constituit 14,3 mii pers. (față de 10,0 mii pers. în p.s.a.p.), iar numărul persoanelor declarate de către gospodării plecate în alte țări la lucru sau în căutare de lucru a ajuns la aproximativ 315,4 mii pers. față de 336,1 mii în p.s.a.p. Din cei declarați plecați, majoritatea au reprezentat-o bărbații – 67,5%. Iar cele mai multe persoane, care au plecat, au fost din localitățile rurale – 71,0%.

Remunerarea muncii. *Trendul general cu privire la remunerarea muncii pe parcursul semestrului I al anului 2016, nu a avut o evoluție uniformă. În sectorul bugetar la începutul perioadei salariile au fost mai mari, datorită premiului anual plătit (Hotărârea Guvernului Nr. 180 din 11.03.2013 cu privire la plata premiului anual personalului din unitățile bugetare; ultima modificare – Hotărârea Guvernului Nr. 770 din 23.09.2014), precum și în iunie, datorită începerii plății concediilor corpului didactic. În sectorul real se înregistrează o creștere a câștigurilor salariale în martie și aprilie după scăderea din februarie, iar în luna mai salariile s-au micșorat față de aprilie, chiar dacă s-a aprobat Hotărârea Guvernului Nr. 488 din 20.04.2016 (ultima modificare a Hotărârii Guvernului Nr. 165 din 09.03.2010 cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real), ca în iunie să se majoreze din nou.*

La sfârșitul semestrului I al anului 2016, în luna iunie câștigul salarial nominal mediu a constituit 5169,7 MDL, majorându-se cu 9,2% f.p.s.a.p. Potrivit tipurilor de activități economice, cel mai mare salariu mediu lunar în iunie 2016 (Anexa Remunerarea muncii după activități economice, 2016) s-a înregistrat în: locul întâi – Informații și comunicații (10934,0 MDL); locul doi – Activități financiare și de asigurări (9828,6 MDL); locul trei – Alte activități de servicii (9434,2 MDL); locul patru – Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer

condiționat (8591,0 MDL). În comparație cu începutul semestrului, adică față de luna ianuarie clasamentul nu s-a modificat. La polul opus s-au situat – Agricultura, silvicultura și pescuitul (3122,1 MDL); Arta, activitățile de recreere și de agrement (3257,6 MDL); Activitățile de cazare și alimentație publică (3542,7 MDL) și Activitățile de servicii administrative și activități de servicii suport (4074,6 MDL). Însă, în ianuarie 2016 locul activităților de servicii administrative și activitățile de servicii suport a fost ocupat de industria extractivă, celelalte poziții rămânând neschimbate. În luna iunie a acestui semestru în comparație cu luna iunie din anul precedent ambele clasamente au rămas la fel.

În luna iunie 2016, în sectorul bugetar câștigul salarial a fost de 4738,3 MDL, fiind cu 6% mai mare decât cel de la nivelul lunii iunie din anul trecut. În sectorul real câștigul salarial a înregistrat 5350,0 MDL, cu 10,5% mai mult față de iunie 2015. Indicele câștigului salarial real pentru iunie 2016 în comparație cu iunie 2015 a constituit 101,7%. Totodată, câștigul salarial mediu nominal brut a înregistrat o creștere de 9,2% față de luna iunie 2015 (Figura 6.3.).

Figura 6.3. Dinamica salariului nominal în sectoarele bugetar și real în perioada ianuarie 2015 - iunie 2016, MDL

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

În comparație cu aceeași perioadă a anului precedent, în semestrul I din 2016 indicii salariului real au fost mult mai mici, înregistrând scăderi a mărimii salariului real, îndeosebi în primele trei luni ale semestrului, iar în următoarele trei luni se observă o majorare a ratei salariului real, care prezintă o creștere, practic, nesemnificativă. Indicii salariului nominal în acest semestru față de p.s.a.p. sunt puțin mai mici, însă, totuși, arată o creștere a mărimii salariului nominal față de p.s.a.p. din anul trecut. Aceste diferențe vin ca urmare a presiunilor inflaționiste, după cum se poate observa și în Tabelul 6.2.

Tabelul 6.2. Tendințele ratelor salariului nominal vs tendințele ratelor salariului real (față de perioada similară a anului precedent), %

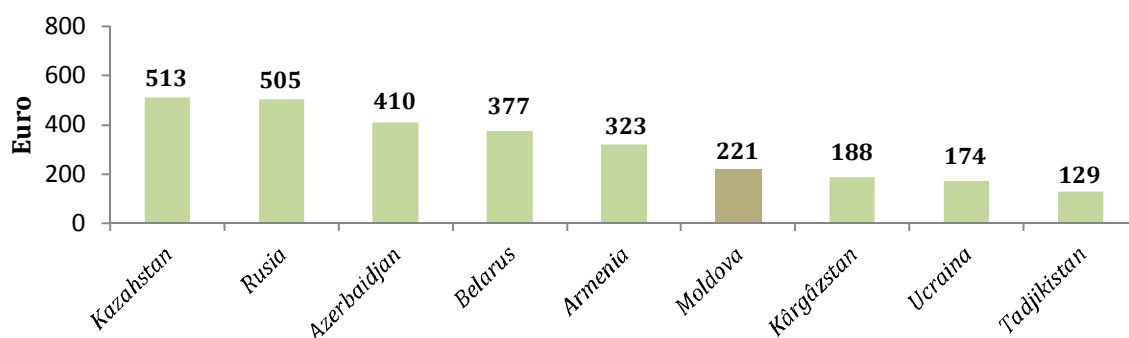
2015												
Luna	Ian	Feb	Mar	Apr	Mai	Iun	Iul	Aug	Sept	Oct	Noi	Dec
Salariul nominal, %	112,8	114,1	112,4	112,9	112,2	112,6	112,8	109,2	110,0	105,9	105,9	107,4
Salariul real, %	107,7	107,1	104,9	104,9	103,8	104,0	103,9	97,3	97,7	93,6	93,3	94,5
2016												
Luna	Ian	Feb	Mar	Apr	Mai	Iun						
Salariul nominal, %	109,5	109,7	108,0	108,5	107,5	109,2						
Salariul real, %	96,6	99,5	98,7	100,2	99,6	101,7						

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Conform datelor statisticii oficiale reiese, că cea mai mare parte din veniturile disponibile ale populației Republicii Moldova o ocupă câștigurile salariale. În intervalul de timp analizat, ponderea câștigurilor salariale constituie 41,1 la sută în structura veniturilor totale disponibile. Astfel, acest indicator reprezintă componenta de bază în veniturile populației, însă comparativ cu T. II din anul precedent, contribuția acestor venituri s-a micșorat cu 2,4 p.p.

Boxa 6.1. Analiza comparativă a salariilor medii nominale lunare, pentru anul 2015 în țările CSI

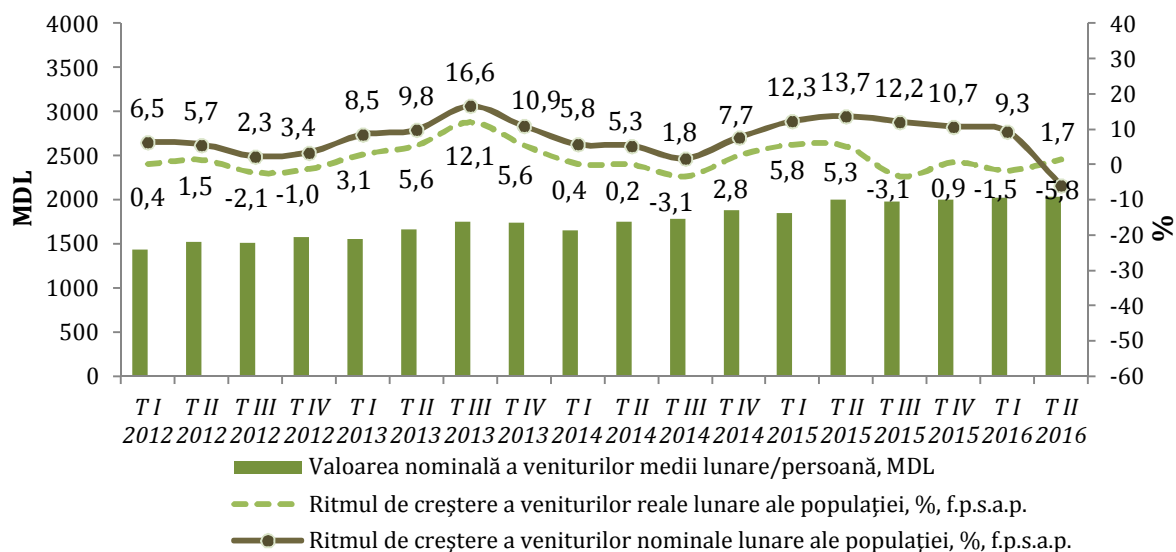
Conform datelor CISSTAT, în comparație cu statele CSI, după salariul mediu nominal lunar pentru anul 2015, Moldova a surclasat state precum: Kîrgîzstan, Ucraina și Tadjikistan. Se poate remarca poziționarea mai bună față de Ucraina, care se datorează mai degrabă situației economice grave, mai ales din cauza cheltuielilor și costurilor războiului din această țară, decât în urma îmbunătățirii situației din Republica Moldova.

Figura 6.1.1. Salariul mediu nominal lunar pentru țările CSI în anul 2015, Euro

Sursa: Conform datelor CISSTAT.

Veniturile disponibile ale populației pe o lună în T II din anul 2016 au alcătuit în mediu pe o persoană 2030,4 MDL, respectiv cu 1,7% mai mult decât în p.s.a.p. Veniturile populației în termeni reali cu ajustarea la indicele prețurilor de consum au înregistrat o descreștere de 5,8%. Contribuția salariilor în structura veniturilor populației constituie cea mai importantă sursă financiară. Aceste venituri reprezintă 41,1% din veniturile total disponibile, valoarea acestora fiind în descreștere față de T II al anului 2015 cu 2,4 p.p. Prestațiile sociale fiind o a doua sursă

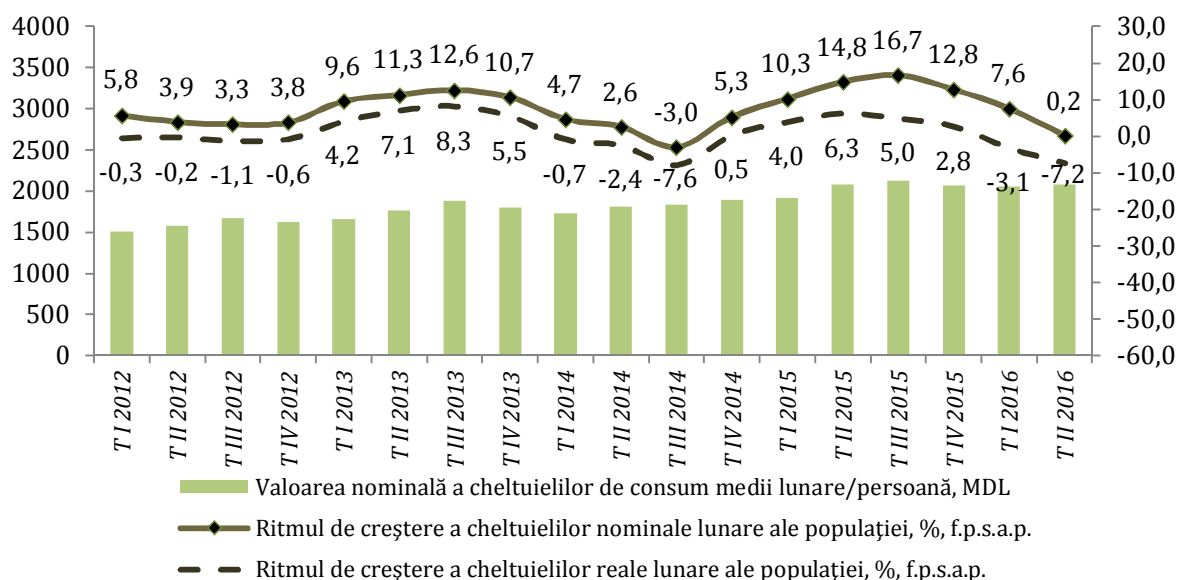

Figura 6.4. Evoluția veniturilor disponibile ale populației, valoarea nominală și ritmuri de creștere, pe trimestre, T I 2012 – T II 2016

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

semnificativă de venit a moldovenilor în proporție de 21,4% sau cu 1,5 p.p. mai mult față de anul 2015. Veniturile populației obținute din activitatea pe cont propriu constituie 15,8% din care 9,1% sunt din activități individuale agricole și 6,7% din cele non-agricole. Veniturile din transferurile bănești din străinătate așa și rămân o sursă importantă pentru bugetul gospodăriei. Acestea reprezintă 18,1% din totalul veniturilor, relevând o contribuție mai mare cu 1,8 p.p. față de perioada anului precedent. Putem menționa că oamenii de la sate sunt dependenți mai mult de transferurile bănești, ponderea acestora fiind de 23,4% în veniturile totale, mai mare decât în cazul populației urbane (13,0%). În funcție de mediul de reședință, se menține aceeași tendință: veniturile populației din mediul urban au fost în medie cu 574,0 MDL sau de 1,3 ori mai mari comparativ cu veniturile populației din mediul rural.

Cheltuielile de consum medii lunare a populației în anul 2016 au constituit în medie pe o persoană 2079,6 MDL în creștere cu 0,2% față de anul 2015. În termeni reali, potrivit indicilor prețurilor de consum, populația a cheltuit în medie cu 7,2% mai puțin comparativ cu perioada anului precedent. În perioada analizată, consumul alimentar constituie cea mai mare parte a cheltuielilor – 43,3% (41,9% în T II 2015). Pentru întreținerea locuinței în medie o persoană a alocat 18,5% din cheltuielile totale de consum (creșterea cu 0,6% față de anul 2015), iar pentru îmbrăcăminte și încălțăminte – 10,7% (scădere cu 0,3 p.p.). Celelalte cheltuieli au fost direcționate pentru sănătate – 5,8% față de 6,3% în p.s.a.p., dotarea locuinței – 3,8%, comunicații – 4,4%, transport – 4,1% față de 4,8% în p.s.a.p., învățământ 0,8%, etc. Pentru cheltuielile de consum ale populației din mediul urban în medie au constituit 2469,7 MDL pe lună pe o pers. respectiv 694,0 MDL sau de 1,4 ori mai mult față de mediul rural. Populația din mediul urban, pentru asigurarea consumului de produse alimentare a alocat 41,1% din cheltuielile lunare de consum (39,3% f.p.s.a.p.), iar în mediul rural – 45,7% (45,0% f.p.s.a.p.). Totodată, populația urbană a cheltuit mai mult pentru întreținerea locuinței – 18,9% față de 18,1% în mediul rural, sănătate – 6,1% față de 5,5%, pentru hoteluri, cafenele și restaurante – 2,5% față de 0,4%, servicii de agrement – 1,7% față de 0,4%. Populația rurală a cheltuit mai mult pentru îmbrăcăminte, încălțăminte – 11,7% față de 9,8% în mediul urban și dotarea locuinței – 4,0% față de 3,5%.

Figura 6.5. Evoluția cheltuielilor de consum, valoarea nominală și ritmuri de creștere, pe trimestre, T I 2012 - T II 2016

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Protecția socială a populației. Conform datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 iulie 2016 a constituit 683,7

mii pers. sau cu 10,4 mii pers. mai mult comparativ cu 1 iulie 2015. Mărimea medie a pensiei lunare a constituit 1278,8 MDL, cu 9,2% mai mult față de perioada precedentă anului trecut.

Dezvoltarea socială a regiunii Republicii Moldova din partea stângă a râului Nistru¹³.

Situația demografică. Pe perioada ianuarie-iunie 2016 au fost înregistrați 2249 născuți-vii, reprezentând 92,9% față de perioada similară a anului trecut, iar numărul de decese a ajuns la 3518 pers., constituind 95,9% din p.s.a.p. *Scăderea naturală a populației* a fost de 1269 de pers., în comparație cu p.s.a.p. a crescut cu 1,7%. *Mortalitatea infantilă* a copiilor sub un an s-a ridicat la 15 pers., ceea ce reprezintă cu 21,1% mai puțin decât în p.s.a.p. Structura principalelor cauze ale mortalității infantile include: condițiile care provin din perioada perinatală (6 cazuri), anomalii congenitale (3 cazuri) și sepsis (2 cazuri).

Scăderea migrațională a populației, în perioada analizată, luând în considerație migrațiunea internă și externă, a fost de 818 pers., comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, s-a micșorat cu 7,7%. În ianuarie – iunie 2016, în regiune *au sosit* 2552 de pers. (din afara regiunii – 637 pers.), ceea ce reprezintă 93,6% din numărul de sosiri în ianuarie-iunie 2015, dintre ei copii sub vârsta de 16 ani – 514 pers., adică 20,1% din numărul total de sosiri. *Au plecat* 3370 pers. (în afara regiunii – 1182 pers.) sau 93,3% din cei care au plecat în ianuarie-iunie 2015, inclusiv copii cu vârsta mai mică de 16 ani – 597 pers. sau 17,7% din numărul total de plecări. Din numărul total de sosiri în regiune – 46,2% sunt bărbați (1179 pers.), numărul bărbaților care pleacă din țară constituie 47,1% (1588 pers.). Pe parcursul perioadei ianuarie-iunie 2016 au sosit în zonele urbane 1678 pers. și au plecat 2408 pers., ceea ce constituie comparativ cu ianuarie-iunie 2015 98,2% și 93,7%, respectiv. Din afara regiunii au sosit 484 pers., iar din regiune au plecat 962 de pers. În localitățile rurale au venit 874 de pers. și au plecat 962 pers., în raport cu perioada precedentă a fost de 85,9% și 92,2% respectiv. În localitățile rurale au venit 153 de pers. și au plecat 220 de pers.

Numărul *căsătoriilor* înregistrate a fost de 1123, în comparație cu ianuarie-iunie 2015 a scăzut cu 12,1%. Numărul de *divorțuri* a atins cifra de 833, comparativ cu perioada precedentă s-a micșorat cu 2,7%.

Piața forței de muncă. La 01.07.2016 populația ocupată a constituit 98,3 mii pers., micșorându-se cu 2345 pers. sau cu 2,3% comparativ cu anul trecut. De la începutul anului 2016 din numărul cetățenilor înregistrați la agențiile de ocupare a forței de muncă au fost recrutați 7665 pers., inclusiv 522 de pers. la locurile de muncă nou-create. Procentul de substituție a angajaților pensionari cu personal nou a fost de 96,7%. Pe parcursul perioadei ianuarie-iunie 2016 din instituții și organizații s-au concediat 7926 de persoane, reprezentând 8,0% din statul de plată de la începutul anului lucrător. Motivul principal de concediere este din propria inițiativă a lucrătorului, din această categorie fac parte 6819 pers. (86,0%). Potrivit Fondului de asigurări sociale ale Transnistriei la sfârșitul lunii iunie 2016 numărul cetățenilor înregistrați oficial ca șomeri a constituit 4591 pers., cu 22,2% mai mult decât la sfârșitul lunii iunie 2015. Pe parcursul intervalului ianuarie-iunie 2016 prin intermediul Agenției Transnistrene pentru Ocuparea Forței de Muncă au fost înregistrați 4359 ca șomeri dintre care 2114 sunt femeii (48,5% din numărul total al cetățenilor înregistrați).

În perioada ianuarie – iunie 2016 pentru plata ajutoarelor de șomaj s-au cheltuit 7548,4 mii de ruble. Prestații de șomaj au primit 3645 pers., mărimea medie a ajutoarelor de șomaj în ianuarie-iunie 2016 s-a ridicat la 429,6 ruble sau 33,6% din bugetul minimului de existență în medie pe cap de locuitor.

Remunerarea muncii. În ianuarie-iunie 2016, *salariul nominal mediu lunar* calculat la un lucrător, cu excepția subiecților antreprenoriatului mic, a constituit 3791 ruble sau 338 dolari SUA sau 98,7% f.p.s.a.p. La organizațiile de stat salariul mediu a fost de 2694 ruble, s-a majorat

¹³ Analiza a fost efectuată în baza datelor Serviciului Statistic al Transnistriei.

cu 0,4% f.p.s.a.p. (la cursul oficial de schimb mediu al autorității monetare din partea stângă a râului Nistru¹⁴).

În perioada analizată, salariul nominal mediu lunar calculat al unui lucrător a fost mai mare decât salariul mediu pe regiune în următoarele ramuri economice: „Electro- și radio-comunicații” (9369 ruble sau 835 dolari SUA), „Bănci și credite” (6972 ruble sau 621 dolari SUA), „Asigurări” (6535 ruble sau 582 dolari SUA), „Servicii de informare și de calculator” (5289 ruble sau 471 dolari SUA), „Industria” (4968 ruble sau 443 dolari SUA), „Tranzacții imobiliare” (4417 ruble sau 394 dolari SUA), „Organele puterii de stat și de control” (4323 ruble sau 385 dolari SUA), „Construcții” (4188 ruble sau 373 dolari SUA), „Transport” (3866 ruble sau 345 dolari SUA), „Comerț și alimentarea publică” (3848 ruble sau 343 dolari SUA).

Salariul nominal mediu lunar calculat al unui lucrător a fost mai mic decât salariul mediu pe regiune în următoarele ramuri economice: „Geologie și meteorologie” (2016 ruble sau 180 dolari SUA), „Asistență socială” (2105 ruble sau 188 dolari SUA), „Comunicații poștale” (2326 ruble sau 207 dolari SUA), „Cultura și artă” (2421 ruble sau 216 dolari SUA), „Învățământ” (2661 ruble sau 237 dolari SUA), „Sănătate” (2690 ruble sau 240 dolari SUA), „Silvicultura” (2825 ruble sau 252 dolari SUA), „Agricultura” (2937 ruble sau 262 dolari SUA), „Știință” (3064 ruble sau 273 dolari SUA).

În industrie, cel mai mare salariu nominal lunar în perioada analizată a fost înregistrat pentru lucrătorii următoarelor subramuri: energia electrică – 6393 ruble sau 570 dolari SUA, ceea ce este mai mult decât salariul mediu pe regiune cu 68,6%; siderurgia – 5463 ruble sau 487 dolari SUA sau 144,1% din salariul mediu pe economie; fabricarea de mașini și prelucrarea metalelor – 5038 ruble sau 449 dolari SUA sau cu 32,9% mai mult decât salariul mediu pe economie; industria alimentară – 4472 ruble sau 399 dolari SUA sau cu 18,0% mai mult decât salariul mediu pe economie; industria poligrafică – 4192 ruble sau 374 dolari SUA sau 110,6% din salariul mediu pe economie; industria chimică – 4186 ruble sau 373 dolari SUA sau 110,4% din salariul mediu de economie; industria materialelor de construcție – 3909 ruble sau 348 dolari SUA sau cu 3,1% mai mult decât salariul mediu pe economie; industria de morărit și panificație – 3849 ruble sau 343 dolari SUA sau cu 1,5% mai mult decât salariul mediu pe economie; industria ușoară – 3836 ruble sau 342 dolari SUA sau cu 1,2% mai mult decât salariul mediu pe economie; alte ramuri industriale – 3052 ruble sau 272 dolari SUA, care este mai mic decât salariul mediu pe regiune cu 19,5%; industria de prelucrare a lemnului – 2877 ruble sau 256 dolari SUA, care este mai mic decât salariul mediu cu 24,1%.

Infrafracțiuni. Potrivit organelor de ocrotire a ordinii publice, în ianuarie-iunie 2016, au fost înregistrate 5380 cereri și rapoarte cu privire la crime, ceea ce este cu 2,7% mai puțin decât în perioada similară a anului 2015. În perioada analizată, nivelul infracțiunilor în regiune, în funcție de tipul de infracțiune se caracterizează prin următoarele date: 11 – omoruri, 29 – vătămări intenționate grave, 152 – crime ce țin de traficul ilegal de arme, 39 – crime comise cu utilizarea armelor, munițiilor și explozivului, 281 – infracțiuni contra ordinii publice, 349 – infracțiuni

legate de droguri, 570 – furturi, 22 – jafuri, 66 – huliganisme, 19 – cazuri de corupție (mită), 569 – alte crime, etc. În perioada analizată au fost investigate 2125 de infracțiuni, dintre care 507 (23,9%) de infracțiuni au fost comise de persoane anterior condamnate, 222 (10,4%) – femei, 192 (9,0%) – grupuri de indivizi, 142 (6,7%) – infracțiuni comise de către minori, 253 (11,9%) – crime comise într-o stare de ebrietate alcoolică, narcotice. În rezultatul acestor infracțiuni efectuate au suferit 1289 pers., dintre care, au decedat 20 pers. (1,6%), li s-au pricinuit grave vătămări ale sănătății la 24 pers (1,9%).

¹⁴ Cursul oficial de schimb mediu al autorității monetare din partea stângă a râului Nistru pe perioada ianuarie-iunie 2016 – 1 dolar SUA=11,2176 ruble (http://www.cbpmr.net/data/svk_narast_itog_01_07_16.pdf)

**Tabelul 6.3. Minimul de existență în Regiunea din partea stângă a Nistrului
în semestrul I al anului 2016**

(medie pe o persoană, ruble pe lună)

	Total populație	Inclusiv:				
		Aptă de muncă		Pensionari	Copii	
		Bărbați	Femei		cu vârsta sub 6 ani	de la 7 până la 15 ani
<i>Januarie</i>	1277,05	1394,05	1325,04	1076,32	1170,29	1406,34
<i>Februarie</i>	1267,58	1383,19	1315,92	1068,39	1162,21	1394,66
<i>Martie</i>	1268,99	1385,08	1317,95	1068,75	1164,43	1394,87
<i>Aprilie</i>	1272,29	1389,99	1320,64	1071,65	1164,28	1398,47
<i>Mai</i>	1275,94	1395,63	1323,24	1074,54	1165,30	1402,96
<i>Iunie</i>	1320,51	1445,97	1365,27	1110,90	1208,83	1462,49

Sursa: Conform datelor Serviciului Statistic al Transnistriei.

Minimul de existență. În ianuarie – iunie 2016 mărimea *minimului de existență* a constituit în medie pentru o persoană 1271,21 ruble pe lună, ceea ce este cu 4,0% mai puțin comparativ cu p.s.a.p.

Protecția socială a populației. În perioada ianuarie-iunie 2016 numărul mediu al pensionarilor îl constituie 126712 pers., dintre care pensie de muncă o primesc – 122486 pers., pensie socială – 4226 pers. Mărimea medie a pensiilor a fost stabilită de 1356,05 ruble (pensia de muncă – 1380,81 ruble și pensia socială – 638,45 ruble) ceea ce este mai mult cu 24,9% comparativ cu perioada similară a anului trecut.

Capitolul VII

PROGNOZA PENTRU ANUL 2016

(Varianta actualizată)

Analiza succintă a evoluției economiei naționale în I semestru 2016

Evoluția economiei Republicii Moldova în primul semestru 2016 a fost influențată de un șir de factori atât interni cât și externi, printre care: restricțiile impuse la importul de vinuri și unele produse agricole din Moldova de către autoritățile Federației Ruse, recesiunea din această țară, dar și din Ucraina, reducerea transferurilor bănești ale persoanelor fizice din străinătate, dar și problemele legate de sectorul bancar etc. În consecință, nivelul majorității absolute a indicatorilor macroeconomici, în comparație cu perioada respectivă a anului precedent, a fost în descreștere.

1. Contextul macroeconomic

Măsurile întreprinse de către Banca Națională au contribuit la menținerea cursului de schimb al valutei naționale la un nivel relativ acceptabil pentru economia țării, la diminuarea ratei inflației, însă rămân a fi înalte ratele dobânzilor la creditele acordate de băncile comerciale.

În luna iunie 2016 **rata inflației** a fost la nivelul celei din decembrie 2015, iar în ianuarie-iunie a constituit 109,4% față de aceeași perioadă a anului 2015. Nivelul anual al inflației a constituit 7,4%, față de nivelul țintă stabilit de BNM de (5% +/-1,5%).

De la începutul anului 2016 **moneda națională**, în termeni nominali, a marcat o depreciere nesemnificativă, de 1,1% față de dolarul SUA (de la 19,66 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2016 până la 19,87 MDL la 30.06.2016), iar față de Euro – cu 2,6%.

Stocul **activelor valutare de rezervă** ale BNM la 30.06.2016 a constituit 1874,6 mil. dolari, majorându-se cu 6,7% comparativ cu nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2015 și cu 4,9% față de situația la 30.06.2015.

Masa monetară M3 la sfârșitul lunii iunie 2016 a constituit circa 66,4 mild. MDL și s-a majorat cu 0,7% comparativ cu aceeași dată din anul trecut. Evoluția masei monetare M3 a fost determinată de majorarea cu 11,5% a volumului **depozitelor** în monedă națională, pe când volumul depozitelor în valută străină (calculat în lei) s-a diminuat cu 6,9%. **Creditele** acordate economiei au fost sub nivelul perioadei similare a anului trecut (-3,8%).

În prima jumătate a anului 2016 la **bugetul public** național au fost acumulate **venituri** în sumă de circa 21 mild. MDL, în creștere cu 1,2% față de semestrul I 2015 și s-au efectuat **cheltuieli** în sumă de circa 21,7 mild. MDL, cu 1,1% mai mult, **deficitul** bugetar constituind 678,1 mil. MDL și fiind cu 4,7 mil. MDL superior celui înregistrat la aceeași dată a anului 2015.

Datoria de stat a crescut esențial. Suma totală a datoriei de stat (internă și externă), administrată de Guvern, la 30 iunie 2016 a constituit 35,6 mild. MDL, fiind în creștere cu 14% față de data similară a anului 2015. Datoria de stat internă s-a majorat cu 20,3%, iar cea externă – cu 5,5%, însă, calculată în lei, aceasta a înregistrat o creștere cu 12,1%.

2. Evoluția sectorului real al economiei naționale

Produsul intern brut în semestrul I 2016 a însumat 58.5 mild. MDL, majorându-se față de perioada respectivă a anului 2015 cu 1,3% (în prețuri comparabile). Cea mai semnificativă

influență asupra creșterii PIB a avut-o valoarea adăugată brută creată în: comerțul cu ridicata și cu amănuntul – cu 0,6 %; informații și comunicații – 0,3 %, agricultură, silvicultură și pescuit; industria extractivă și prelucrătoare; activitățile profesionale, științifice și tehnice; impozitele pe produse – cu câte 0,2 %,

Volumul **producției industriale** (în prețuri comparabile) a fost la nivelul perioadei similare a anului 2015. Producția industriei prelucrătoare s-a majorat cu 2,1%, iar producția industriei extractive și a industriei de producție și furnizare de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat s-a diminuat cu respectiv, 20,8% și 6%, acestea din urmă determinând nivelul „nul” de creștere per ansamblu industrie. Ponderea producției livrate pe piața externă a constituit 37% din totalul producției livrate (în ianuarie-iunie 2015-33,6%)

Producția **agricolă** în toate categoriile de gospodărie a înregistrat o creștere de 4,1% (în prețuri comparabile) față de perioada similară a anului trecut. Majorarea producției agricole a fost determinată de creșterea producției vegetale cu 21,5% și a producției animaliere cu 1,1%, ultima deținând circa 83% din volumul total al producției agricole.

Volumul serviciilor de **transport** s-a micșorat esențial. Întreprinderile de transport feroviar, auto, fluvial și aerian au transportat circa 5,3 mil. tone de mărfuri sau cu 11,9% mai puțin față de volumul transportat în perioada similară a anului 2015. Reducerea volumelor de mărfuri transportate s-au înregistrat la întreprinderile de toate tipurile de transport. Parcursul mărfurilor per ansamblu a fost în reducere cu 6,1% în raport cu perioada respectivă a anului precedent, majorări înregistrându-se doar în transportul auto (+5,4%). S-a micșorat și numărul de pasageri transportați cu transportul public (-1,4%), totodată parcursul pasagerilor s-a majorat cu 1,9%.

Volumul **investițiilor** în active materiale pe termen lung a însumat 5,45 mild. MDL, marcând o descreștere semnificativă, de 21% (în prețuri comparabile) față de aceeași perioadă a anului 2015, din care, lucrările de construcții-montaj au constituit 2,6 mild. lei și la fel s-au diminuat, însă mai puțin – cu 17,7%.

Evoluția stagnantă a sectorului de producție a influențat negativ atât **comerțul exterior** cât și cel **interior**. În prima jumătate a anului curent au fost exportate mărfuri în valoare de 905,4 mil. dolari SUA și s-au importat în valoare de 1869 mil. dolari SUA, ceea ce este sub nivelul perioadei corespunzătoare a anului precedent cu respectiv, 8,8% și 5,9%. Soldul negativ al **balanței comerciale** a fost de cca. 964 mil. de dolari SUA, iar gradul de acoperire al importurilor cu exporturile a constituit 48,4%, fiind cu 1,6 p.p. mai mic decât în ianuarie-iunie 2015. Volumul **comerțului cu amănuntul** a scăzut cu 0,6%, iar a **serviciilor de piață prestate populației** a crescut cu 1,6%.

3. Situația din sfera socială

Câștigul salarial nominal mediu lunar al unui salariat din economia națională pentru luna iunie 2016 a constituit 5169,7 MDL și s-a majorat cu 9,2% față de luna iunie 2015. În termeni reali salariul s-a majorat cu 1,7%. **Veniturile** disponibile lunare ale populației pentru trimestrul II 2016 au constituit în medie pe o persoană 2030,4 MDL, în creștere față de trimestrul II 2015 cu 1,7% în termeni nominali, iar în termeni reali – în scădere cu 5,8%. **Cheltuielile** medii lunare de consum ale populației pentru trimestrul II 2016 au constituit în medie pe o persoană 2079,6 MDL, fiind în creștere față de trimestrul II 2015 cu 0,2% în termeni nominali, iar în termeni reali – în scădere cu 7,2%. Valoarea medie a **pensiei** lunare la 1 iulie 2016 a fost de 1278,80 MDL și s-a majorat cu 9,2% față de aceeași dată a anului 2015, în termeni nominali. Iar în termeni reali – cu 1,7%. Rata **somajului** (proporția șomerilor, conform BIM, în populația activă) la nivel de țară a înregistrat 6,2%, fiind cu 2,3 p.p. mai mică față de semestrul I 2015. La oficiile forței de muncă în perioada ianuarie-iunie 2016 au fost înregistrați 24,9 mii șomeri, cu 2,9% mai mult de cât numărul acestora înregistrat în aceeași perioadă a anului 2015. Volumul transferurilor de peste

hotare a mijloacelor bănești s-a redus cu 46 mil. dolari SUA în raport cu perioada similară din anul trecut.

Previziuni pentru anul 2016

Luând în considerație evoluția economiei naționale din ultimii ani influențată de mai mulți factori, îndeosebi negativi, dar și opiniile unor experți în domeniu și pornind de la situația social-economică și politică a momentului, în baza modelului macroeconometric s-au efectuat calculele de prognoză pentru anul curent, care se prezintă în tabelul ce urmează.

Tabelul 7.1. Prognoza actualizată a principalilor indicatori macroeconomici pentru anul 2016

	Unitatea de măsură	2011	2012	2013	2014	2015	2016
		efectiv					prognoza
PIB nominal	mild. lei	82,3	88,2	100,5	112,1	121,9	133
față de anul precedent în prețuri comparabile	%	106,8	99,3	109,4	104,8	99,5	102,5
Indicele prețului de consum mediu anual	%	107,6	104,6	104,6	105,1	109,7	102,7
Cursul mediu de schimb	lei/USD	11,73	12,11	12,59	14,04	18,81	20
Export de bunuri	mil.USD	2217	2162	2428	2340	1967	1890
față de anul precedent	%	143,8	97,5	111,0	96,3	84,1	96,1
Import de bunuri	mil.USD	5192	5213	5492	5317	3987	3760
față de anul precedent	%	134,7	100,4	105,4	96,8	75	94,3
Soldul balanței comerciale	mil.USD	-2974	-3051	-3064	-2977	-2020	-1870
Producția industrială în prețuri curente	mild.lei	34,2	36,0	39,4	43,5	46	49
față de anul precedent în prețuri comparabile	%	109,5	98,1	106,8	107,3	100,6	102,7
Producția agricolă în prețuri curente	mild.lei	22,6	19,9	23,8	27,3	26,8	30,7
față de anul precedent în prețuri comparabile	%	105,0	77,6	138,3	108,2	86,2	108,6
Investiții în active materiale pe termen lung	mild.lei	16,3	16,5	18,6	20,8	21,1	19,2
față de anul precedent în prețuri comparabile	%	111,8	95,9	101,5	102,3	91,6	85,0
Salariul nominal mediu lunar	lei	3194	3478	3765	4172	4611	5047
față de anul precedent							
nominal	%	111,6	108,9	108,3	110,8	110,5	109,5
real	%	103,7	104,1	103,5	105,4	100,7	106,6
Fondul de remunerare a muncii	mild.lei	34,9	39,7	42,9	46,2	49,8	57,6
Forța de muncă (populația economic activă)	mii pers.	1258	1214,5	1236	1232	1222	1208
Numărul angajaților în economia națională	mii pers.	1173	1146,8	1172,8	1185	1171	1153
Rata șomajului	%	6,7	5,6	5,1	3,9	4,2	3,9
Transferuri de peste hotare a mijloacelor bănești	mil. dol.	1444	1494	1609	1613	1129	1050

Sursa: Elaborat de autori în baza datelor statistice.

Deși în primul semestru al anului curent s-au conturat unele semne de stabilitate la nivel macroeconomic (majorarea PIB, reducerea inflației, cursul relativ stabil al leului și a.) situația în ansamblu din economia națională rămâne a fi destul de încordată și incertă. Acțiunile

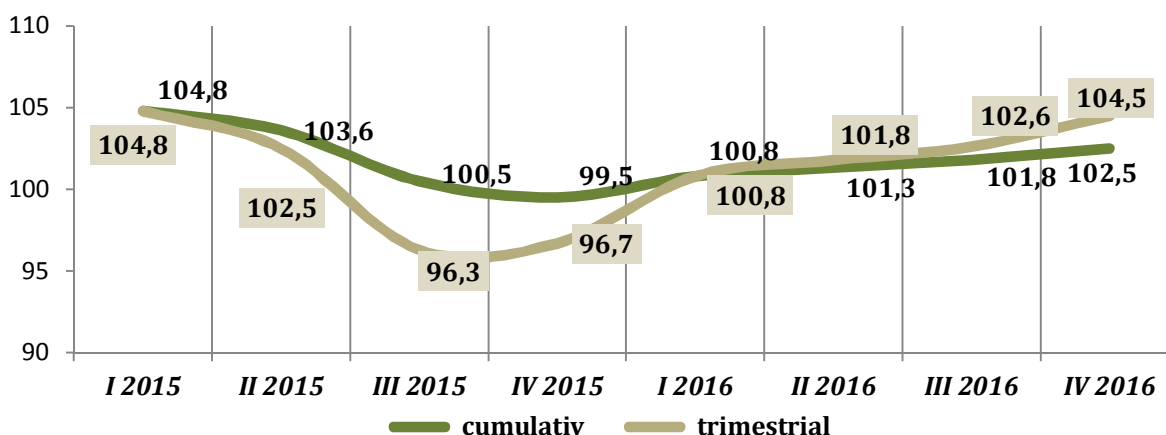
destructive provocate la finele anului 2014, exprimate prin devalizarea a trei bănci comerciale și lichidarea acestora, au avut un impact dezastruos asupra economiei țării, afectând practic toate ramurile și domeniile ei, în cele din urmă soldându-se cu o diminuare a PIB în anul 2015 de 0,5%.

„Ceea ce s-a întâmplat în anii 2014-2015 va fi resimțit încă o perioadă lungă de timp. Situația este gravă în principalele sectoare economice ca urmare a ratării reformelor economice, care trebuiau realizate în ultimii ani”. Acestea sunt concluziile ultimului studiu Economic Outlook, prezentat la IDIS Viitorul.

„Situația din economia moldovenească se va redresa când va exista stabilitate politică și economică, iar reformele vor fi realizate cu elan și vor fi susținute de politicieni”, menționează aceeași sursă.

Conform calculelor efectuate, pe fundalul evoluției trimestriale în declin din anul precedent, trendul pozitiv în trimestrele III și IV a anului curent se va menține și anul se va încheia cu o creștere a PIB în jurul la 2,5%, vezi Figura de mai jos, fiind asigurată de creșterea volumelor de producție în principalele ramuri – industrie (+2,7%) și agricultură (+8,6%). Calculele de asemenea indică la reducerea exporturilor cu cca 4% și a importurilor cu cca. 6%. Cel mai mare recul se va produce în activitatea investițională – reducere cu cel puțin 15%, acesta influențând negativ relansarea economică în următorii ani.

Remiterile – o sursă importantă de venituri ale populației, se vor reduce cu cca. 80 de milioane de dolari SUA sau cu 7%.

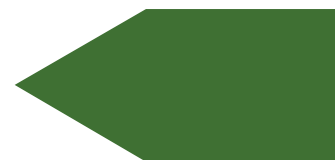
Figura 7.1. Evoluția PIB prognozată până la finele anului 2016

Sursa: Elaborată de autori.

În scopul redresării cât mai urgente a situației din economia țării experții îndeamnă autoritățile să accelereze implementarea reformelor, în special a celor prevăzute în Acordul de Asociere cu UE și să relaxeze politica monetară prin reducerea neîntârziată a ratei de bază cu cel puțin 3-4 puncte procentuale.

Totodată este imperativă finalizarea investigațiilor în cazul BEM, Băncii Sociale, Unibank și tragerea la răspundere a persoanelor responsabile de producerea crizei în sectorul financiar-bancar.

ANEXE STATISTICE

RESURSE PIB																					
Perioada	PIB			VAB			Agricultura			Industria			Construcții			Alte activități			Impozite nete pe produs		
	mil. lei	în %	f.p.s.a.p.	mil. lei	în %	f.p.s.a.p.	mil. lei	în %	f.p.s.a.p.	mil. lei	în %	f.p.s.a.p.	mil. lei	în %	f.p.s.a.p.	mil. lei	în %	f.p.s.a.p.	mil. lei	în %	f.p.s.a.p.
2011	82348,7	106,8	106,3	68390	105,2	105,2	11518	110,2	110,2	2720	101,9	101,3	45831	101,3	101,3	13959	109,6	109,6	13959	109,6	109,6
2012	88227,8	99,3	99	73686	79,9	79,9	12314	100,8	100,8	3041	101,8	103,2	50178	103,2	103,2	14542	100,8	100,8	14542	100,8	100,8
2013	100510,5	109,4	110,2	83719	146,6	146,6	14328	107,6	107,6	3373	105,3	103,9	55346	103,9	103,9	16791	105,1	105,1	16791	105,1	105,1
2014	111757,4	104,6	105,2	94228,3	108,2	108,2	14111,8	107,2	107,2	39648	110,6	103,8	62112,3	103,8	103,8	17529,1	101,5	101,5	17529,1	101,5	101,5
2015	121850,9	99,5	99,6	103160,8	86,6	86,6	14267,8	103,4	103,4	4359,7	100,6	102,8	69441,4	102,8	102,8	18690,1	99,2	99,2	18690,1	99,2	99,2
Trimestrul I 2013	19672,7	103,5	102,9	16201,0	102,3	102,3	824,8	102,2	102,2	2960,0	110,5	110,5	12283,7	110,5	110,5	3471,8	106,6	106,6	3471,8	106,6	106,6
Trimestrul II 2013	23703,3	106,1	105,9	19649,0	103,8	103,8	2961,7	113,4	113,4	1182,5	100,8	104,6	13388,1	104,6	104,6	4054,4	106,7	106,7	4054,4	106,7	106,7
Trimestrul III 2013	29936,4	112,9	114,2	25436,1	159,8	159,8	5847,4	107,5	107,5	1128,7	102,2	104,3	15117,7	104,3	104,3	4500,3	105,6	105,6	4500,3	105,6	105,6
Trimestrul IV 2013	26566,7	111,2	112,5	21792,1	152,2	152,2	3430,7	107,4	107,4	600,4	116,0	104,5	14610,8	104,5	104,5	4774,6	105,2	105,2	4774,6	105,2	105,2
Trimestrul I 2014	21499,2	103,7	104,4	17917,5	110,2	110,2	977,2	105,7	105,7	597,9	108,9	103,8	13497,8	103,8	103,8	3581,7	100,7	100,7	3581,7	100,7	100,7
Trimestrul II 2014	26280,9	104,3	104,9	21985,9	108,7	108,7	2354	103,9	103,9	1403,4	110,5	104,4	14823,9	104,4	104,4	4295	101,1	101,1	4295	101,1	101,1
Trimestrul III 2014	34115	105,8	106,2	29372,9	108,4	108,4	6931,1	106,1	106,1	1271,1	113,7	104,8	17293,1	104,8	104,8	4742	103,4	103,4	4742	103,4	103,4
Trimestrul IV 2014	29862,3	104,2	104,9	24951,9	107,3	107,3	3849,6	112,7	112,7	692,4	106,7	102,2	16497,5	102,2	102,2	4910,4	100,7	100,7	4910,4	100,7	100,7
Trimestrul I 2015	24423,2	104,8	105,2	20473,7	104,4	104,4	914,7	107,9	107,9	708,6	106,2	105,2	15763,5	105,2	105,2	3949,4	103,1	103,1	3949,4	103,1	103,1
Trimestrul II 2015	28526,8	102,5	102,7	23958,3	102,7	102,7	2064,6	104,6	104,6	1521,4	101,1	103,5	16755,0	103,5	103,5	4568,5	101,5	101,5	4568,5	101,5	101,5
Trimestrul III 2015	35889,6	96,3	96,1	30723,9	82,6	82,6	6484,8	102,5	102,5	1393,5	98,2	101,2	19030,7	101,2	101,2	5165,7	97,6	97,6	5165,7	97,6	97,6
Trimestrul IV 2015	33011,3	96,7	96,9	28004,8	81,7	81,7	4803,7	98,1	98,1	736,2	98,9	106,2	19002,6	106,2	106,2	5006,5	95,6	95,6	5006,5	95,6	95,6
Trimestrul I 2016	27097,4	100,8	100,6	23018,9	105,1	105,1	4529,9	101,14	101,14	697,3	96,0	98,8	17143,0	98,8	98,8	4078,4	102,2	102,2	4078,4	102,2	102,2
Trimestrul II 2016	31433,8	101,8	102,4	26575,5	104,1	104,1	4839,2	100,00	100,00	1410,5	85,5	102,5	18247,4	102,5	102,5	4858,3	98,7	98,7	4858,3	98,7	98,7

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Perioada	UTILIZĂRI PIB													
	PIB			Consum final			Formarea brută de capital fix			Variația stocurilor			Export net	
	mil. lei pref. curente	în % f.p.s.a.p.	în % f.p.s.a.p.	mil. lei pref. curente	în % f.p.s.a.p.	în % f.p.s.a.p.	mil. lei pref. curente	în % f.p.s.a.p.	în % f.p.s.a.p.	mil. lei pref. curente	în % f.p.s.a.p.	mil. lei pref. curente	în % f.p.s.a.p.	
2011	82348,7	106,8	107,3	96090,5	107,3	113	19178,8	113	113	725,2	x	-33645,8	x	
2012	88227,8	99,3	100,9	103062,6	100,9	101,8	20864,1	101,8	101,8	-3,2	x	-35695,7	x	
2013	100510	109,4	105,2	113169	105,2	103,8	23062	103,8	103,8	1721	x	-37442	x	
2014	111757,4	104,6	102,4	123357,5	102,4	110,1	27608,2	110,1	110,1	1447,4	x	-40655,8	x	
2015	121850,9	99,5	98,1	131230,0	98,1	98,8	29492,3	98,8	98,8	-1952,2	x	-36919,2	x	
Trimestrul I 2013	19672,7	103,5	102,6	23400,8	102,6	106,6	4219,7	106,6	106,6	-85,3	x	-7862,5	x	
Trimestrul II 2013	23703,3	106,1	106,2	27408,2	106,2	103,0	5576,7	103,0	103,0	627,7	x	-9909,3	x	
Trimestrul III 2013	29936,4	112,9	107,4	32009,0	107,4	101,2	6667,3	101,2	101,2	716,9	x	-9456,7	x	
Trimestrul IV 2013	26566,7	111,2	104,2	30485,2	104,2	103,6	6103,1	103,6	103,6	478,2	x	-10499,9	x	
Trimestrul I 2014	21499,2	103,7	100,5	24926,1	100,5	108,6	4993,3	108,6	108,6	-238	x	-8182,2	x	
Trimestrul II 2014	26280,9	104,3	101,4	29542,5	101,4	107,6	6683,6	107,6	107,6	-109,3	x	-9835,9	x	
Trimestrul III 2014	34115	105,8	103,3	35387,1	103,3	111,5	8173,6	111,5	111,5	973,4	x	-10419,1	x	
Trimestrul IV 2014	29862,3	104,2	103,9	33501,8	103,9	112,1	7757,7	112,1	112,1	821,4	x	-12218,6	x	
Trimestrul I 2015	24423,2	104,8	100,3	27244,8	100,3	107,8	5972,5	107,8	107,8	-73,9	x	-8720,3	x	
Trimestrul II 2015	28526,8	102,5	100,1	31504,5	100,1	98,5	7053,9	98,5	98,5	-865,8	x	-9165,7	x	
Trimestrul III 2015	35889,6	96,3	95,4	36492,0	95,4	95,2	8534,7	95,2	95,2	594,4	x	-9731,5	x	
Trimestrul IV 2015	33011,3	96,7	97,6	35988,8	97,6	97,1	7931,1	97,1	97,1	-1606,9	x	-9301,7	x	
Trimestrul I 2016	27097,4	100,8	101,9	29742,0	101,9	96,4	5946,8	96,4	96,4	449,7	x	-9040,6	x	
Trimestrul II 2016	31433,8	101,8	101,8	34136,9	101,8	90,6	6838,3	90,6	90,6	113,1	x	-9654,5	x	

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

	PREȚURILE DE CONSUM			
	Ritmul de creștere al IPC, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele alimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele nealimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la servicii, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
2011	7,6	8,4	5,8	8,8
2012	4,6	3,8	4,2	6,2
2013	4,6	6,6	4,3	2,6
2014	5,1	6,5	5,5	2,5
2015	9,7	9,8	11,8	6,2
T I 2013	4,4	5,9	4	3,1
T II 2013	5,2	8,4	4,1	2,6
T III 2013	4,0	5,0	4,5	2,1
T IV 2013	4,9	7,1	4,5	2,6
T I 2014	5,4	7,9	4,8	2,7
T II 2014	5,2	6,9	5,2	2,6
T III 2014	5,1	6,1	5,6	2,6
T IV 2014	4,8	5,1	6,3	1,9
T I 2015	6,1	5,8	9,3	1,9
T II 2015	8,0	8,7	11,1	2,6
T III 2015	11,1	10,7	12,8	8,6
T IV 2015	13,4	14,1	13,8	11,4
T I 2016	11,0	12,2	10,0	10,5
T II 2016	7,9	8,3	7,1	7,7

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE.

PRETURILE DE CONSUM					
	Ritmul de creștere al IPC, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produse alimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produse nealimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la servicii, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la servicii, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
Ianuarie 2014	5,1	7,3	4,6	2,7	2,7
Februarie 2014	5,4	7,9	4,9	2,8	2,8
Martie 2014	5,7	8,5	5,0	2,7	2,7
Aprilie 2014	5,8	8,7	5,2	2,5	2,5
Mai 2014	4,7	5,7	5,1	2,6	2,6
Iunie 2014	5,0	6,4	5,3	2,7	2,7
Iulie 2014	5,3	7,1	5,2	2,8	2,8
August 2014	5,1	6,6	5,4	2,5	2,5
Septembrie 2014	4,8	4,7	6,3	2,6	2,6
Octombrie 2014	4,8	4,8	6,2	2,6	2,6
Noiembrie 2014	4,8	5,5	6,2	1,6	1,6
Decembrie 2014	4,7	5,1	6,5	1,6	1,6
Ianuarie 2015	4,7	4,5	7,0	1,8	1,8
Februarie 2015	6,5	6	10,2	1,9	1,9
Martie 2015	7,1	7	10,7	2,1	2,1
Aprilie 2015	7,6	7,8	11	2,6	2,6
Mai 2015	8,1	9	11	2,6	2,6
Iunie 2015	8,3	9,2	11,4	2,7	2,7
Iulie 2015	8,6	8,7	12,2	3	3
August 2015	12,2	10,9	13,4	11,3	11,3
Septembrie 2015	12,6	12,6	12,9	11,4	11,4
Octombrie 2015	13,2	13,5	13,5	11,7	11,7
Noiembrie 2015	13,5	14,5	13,8	11,3	11,3
Decembrie 2015	13,6	14,3	14,1	11,3	11,3
Ianuarie 2016	13,4	14,6	13,3	11,3	11,3
Februarie 2016	10,3	11,8	8,8	10,0	10,0
Martie 2016	9,4	10,1	7,9	10,1	10,1
Aprilie 2016	8,3	9,3	7,2	7,8	7,8
Mai 2016	7,9	8,1	7,3	7,7	7,7
Iunie 2016	7,4	7,6	6,9	7,6	7,6
Iulie 2016	7	7,9	5,9	7,4	7,4
August 2016	3,6	6,2	4,5	-0,4	-0,4

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE.

PREȚURILE PRODUCȚIEI INDUSTRIALE						
	Ritmii de creștere al IPPI, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor din industria extractivă, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor din industria prelucrătoare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor din sectorul energetic, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor în construcții , % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor la produsele agricole, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
2011	6,8	2,6	6,3	10,5	9	10
2012	5,7/3,1*	3,8/4,7*	5,1/2,0*	9,2/11,4*	10	17,7
2013	3,2/3,3*	1,6/1,6*	3,8/3,8*	-0,4/-0,4*	8,3	-22,2
2014	5,5*	3,9*	6,5*	-1,4*	8,2	6,6
2015	6,3	4,4	6,8	2,8	8,0	18,8
T I 2013	2,6	4,7	2,6	2,0	10,6	10,4
T II 2013	3,2	1,7	3,6	0,7	8,0	2,7
T III 2013	3,4	1,2	4,1	-1,6	7,8	-26,4
T IV 2013	3,7	-0,2	4,6	-2,4	8,1	-28,9
T I 2014	4,9	1,3	5,9	-2,5	9,1	-15,2
T II 2014	6,7	4,9	7,9	-2,5	7,4	-0,5
T III 2014	6,4	5,1	7,4	-0,8	8,2	2,6
T IV 2014	4,2	4,2	4,7	0	8,3	8,6
T I 2015	5,7	5,6	6,3	0,7	7,7	1,0
T II 2015	4,5	4,2	5,0	0,3	7,9	-13,8
T III 2015	6,1	3,5	6,5	3,4	8,3	27,6
T IV 2015	8,9	4,6	9,2	6,8	8,2	33,0
T I 2016	6,7	3,3	6,2	10,7	9,1	-0,4
T II 2016	5,2	3,1	5,1	6,6	7,6	7,8

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE

* Începând cu ianuarie 2014 în statistica prețurilor producției industriale este utilizat clasificatorul CAEM, rev.2 armonizat la clasificatorul NACE-2. Pentru anii 2012-2013, IPPI a fost recalculat din CAEM rev.1 în CAEM, rev.2 în retrospectivă.

PREȚURILE PRODUCȚIEI INDUSTRIALE					
	Ritmul de creștere al IPPI, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor din industria extractivă, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)		Ritmul de creștere al prețurilor din industria prelucrătoare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor din sectorul energetic, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
Ianuarie 2014	4,6	-1,3		5,6	-2,5
Februarie 2014	4,9	2,2		5,8	-2,5
Martie 2014	5,2	3,0		6,2	-2,5
Aprilie 2014	5,7	3,1		6,8	-2,5
Mai 2014	6,6	4,0		7,9	-2,5
Iunie 2014	7,8	7,5		9,1	-2,5
Iulie 2014	7,7	5,3		9,1	-2,4
August 2014	6,2	5,3		7,0	0,1
Septembrie 2014	5,3	4,7		6,0	0
Octombrie 2014	4,3	4,5		4,9	0
Noiembrie 2014	4,3	3,8		4,9	0
Decembrie 2014	4,0	4,4		4,4	0,1
Ianuarie 2015	4,6	7,0		7,0	0,8
Februarie 2015	6,2	5,1		7	0,6
Martie 2015	6,2	4,6		6,9	0,8
Aprilie 2015	5,5	5,3		6,1	0,3
Mai 2015	4,5	4,7		5	0,3
Iunie 2015	3,4	2,6		3,9	0,3
Iulie 2015	3,8	3,4		4,2	0,3
August 2015	7,4	3,4		7,2	9,8
Septembrie 2015	7,2	3,7		8,2	0,2
Octombrie 2015	8,2	3,9		9,3	0,2
Noiembrie 2015	9,3	4,6		9,4	9,8
Decembrie 2015	9,1	5,3		9,0	10,5
Ianuarie 2016	8,2	4,2		8,1	9,7
Februarie 2016	6,2	3,6		5,6	11,1
Martie 2016	5,6	2,2		4,9	11,4
Aprilie 2016	5,1	3,0		5,0	6,6
Mai 2016	5,4	3,1		5,3	6,6
Iunie 2016	5,2	3,3		5,1	6,6
Iulie 2016	4,9	2,5		4,7	6,7
August 2016	2,5	2,5		3,2	-2,6

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE.

	CURSUL VALUTAR							
	Cursul nominal de schimb MDL/USD		Cursul nominal de schimb MDL/EUR		Ritmul de creștere a cursul nominal de schimb MDL/USD, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)		Ritmul de creștere al cursul nominal de schimb MDL/EUR, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	
2010	12,4	16,4	11,3	5,8	5,3	0,4		
2011	11,7	16,3	-5,1	-0,4	-9	-4,5		
2012	12,1	15,6	3,2	-4,7	0,7	-6,5		
2013	12,6	16,7	3,9	7,4	0,9	4,3		
2014	14,0	18,6	11,1	11,4	7,8	6,6		
2015	18,8	20,9	34,3	12,4	22,3	2,2		
T I 2013	12,2	16,1	2,9	3,7	0,2	1,4		
T II 2013	12,4	16,4	3,9	5,7	0,2	2,2		
T III 2013	12,8	16,9	2,8	8,9	-0,6	7,6		
T IV 2013	13,0	17,7	6,1	11,3	2,1	8,5		
T I 2014	13,4	18,3	9,8	13,9	5,4	10,1		
T II 2014	13,7	18,8	10,4	16,0	7,1	12,1		
T III 2014	14,1	18,7	10,0	10,3	7,5	5,2		
T IV 2014	15,0	18,8	15,4	6,0	11,1	1,2		
T I 2015	18,0	20,4	34,7	10,9	25,7	4,2		
T II 2015	18,1	20,1	32,6	6,9	21,7	-1,1		
T III 2015	19,4	21,6	38,1	15,8	22,0	3,3		
T IV 2015	19,9	21,8	32,5	16,2	16,7	2,6		
T I 2016	20,1	22,1	11,4	8,8	1,0	-2,0		
T II 2016	19,8	22,4	9,2	11,5	1,4	3,3		

Sursa: Conform datelor BNM, BNS, OCDE, calculele INCE.

Perioada	FINANȚE PUBLICE						Presiunea fiscală, %
	Veniturile la BPN, mil. MDL	Creșterea veniturilor la BPN, % (f.p.s.a.p.)	Cheltuielile din BPN, mil. MDL	Creșterea cheltuielilor din BPN, % (f.p.s.a.p.)	Surse de finanțare a BPN, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)		
2011	30150,5	9	32117	1	1958,5	31	
2012	33526,1	11	35364	10	1837,9	31	
2013	36908,5	10	38673,1	9	1764,6	37	
2014	42446,8	0,15	44393,1	15	1946,7	32	
2015	43660,7	2,86	46393,9	4,51	2733,2	35,8	
Trimestrul I 2014	8413,2	0,12	8483,2	12	70		
Trimestrul II 2014	18847	0,13	19312	13	465		
Trimestrul III 2014	30454	0,18	30533,6	15	260,5		
Trimestrul IV 2014	42446,8	0,15	44393,1	15	1946,7		
Trimestrul I 2015	10173,8	20,93	9830,5	15,88	343,3		
Trimestru II 2015	20790,5	10,31	21463,9	11,14	673,6		
Trimestru III 2015	31822,5	4,49	32687,1	7,05	864,6		
Trimestru IV 2015	43660,7	2,86	46393,9	4,51	2733,2		
Trimestru I 2016	9916,9	-2,5	9826,4	-0,04	-90,5		
Trimestru II 2016	21031,3	1,2	21709,4	1,1	678,1		

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

Perioada	FINANȚE PUBLICE										Datoria de stat internă după maturitate, mil. MDL	Datoria de stat externă după maturitate, mil. MDL
	Veniturile la BPN, mil. MDL	Creșterea veniturilor la BPN, % (f.p.s.a.p.)	Cheltuielile din BPN, mil. MDL	Creșterea cheltuielilor din BPN, % (f.p.s.a.p.)	Surse de finanțare a BPN, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Datoria de stat, mil. MDL	Datoria de stat internă după maturitate, mil. MDL		Datoria de stat externă după maturitate, mil. MDL			
							MDL	%	MDL	%		
Ianuarie 2014	2359,7	0,08	2395,3	9	35,6	24200,8	6899,3	24200,8	6899,3	17301,5		
Februarie 2014	5018,3	0,11	5353,9	12	274,6	24701,0	7028,7	24701,0	7028,7	17672,2		
Martie 2014	8413,2	0,12	8483,2	12	70	24456,0	7006,7	24456,0	7006,7	17449,3		
Aprilie 2014	11796,9	0,10	11888,6	10	91,7	25061,1	7079,3	25061,1	7079,3	17981,8		
Mai 2014	14768,6	0,10	14768,6	11	542,4	25588,1	7142,1	25588,1	7142,1	18446		
Iunie 2014	18847	0,13	19312	13	465	25899,7	7166,0	25899,7	7166,0	18733,7		
Iulie 2014	22170,2	0,11	22687,2	11	517	25409,0	6905,9	25409,0	6905,9	18503,1		
August 2014	26944,5	0,19	26615,5	14	329	25361,4	6916,0	25361,4	6916,0	18445,4		
Septembrie 2014	30454	0,18	30533,6	15	260,5	25982,2	7025,4	25982,2	7025,4	18956,8		
Octombrie 2014	34238,3	0,16	34818,3	17	580	26367,2	7162,4	26367,2	7162,4	19204,8		
Noiembrie 2014	37681,9	0,15	38762,7	17	1080,8	26564,0	7183,5	26564,0	7183,5	19380,5		
Decembrie 2014	42446,8	0,15	44393,1	15	1946,7	27470,6	7075,4	27470,6	7075,4	20395,3		
Ianuarie 2015	2620,3	11,04	2853,1	19,11	232,8	30105,0	7239,8	30105,0	7239,8	22865,3		
Februarie 2015	5449,0	8,58	6323,4	18,11	874,4	31168,6	6988,5	31168,6	6988,5	24180,1		
Martie 2015	10173,8	20,93	9830,5	15,88	343,3	29901,3	6829,6	29901,3	6829,6	23071,7		
Aprilie 2015	13550,4	14,86	13738,3	15,56	187,9	29883,2	6788,6	29883,2	6788,6	23094,6		
Mai 2015	16693,2	13,03	17252,8	16,02	559,6	29926,3	6937,7	29926,3	6937,7	22988,6		
Iunie 2015	20790,5	10,31	21463,9	11,14	673,6	31225,7	7090,7	31225,7	7090,7	24135,0		
Iulie 2015	24634,1	11,11	25583,4	12,77	949,3	31259,9	7168,2	31259,9	7168,2	24091,7		
August 2015	28020,7	3,99	29181,6	9,64	1160,9	32951,4	7224,8	32951,4	7224,8	25726,5		
Septembrie 2015	31822,5	4,49	32687,1	7,05	864,6	33554,1	6714,2	33554,1	6714,2	26824,7		
Octombrie 2015	35468,3	3,59	36499,4	4,83	1031,1	32947,2	6400,3	32947,2	6400,3	26546,9		
Noiembrie 2015	39214,3	4,07	40567,1	4,65	1352,8	32714,7	6432,5	32714,7	6432,5	26282,2		
Decembrie 2015	43660,7	2,86	46393,9	4,51	2733,2	33508,8	7225,4	33508,8	7225,4	26283,4		
Ianuarie 2016	2582,0	-1,5	2485,1	-13	-96,9	34897,1	7439,7	34897,1	7439,7	27457,4		
Februarie 2016	5567,4	2,2	6042,5	-4,4	475,1	34626,1	7884,8	34626,1	7884,8	26741,2		
Martie 2016	9916,9	-2,5	9826,4	-0,04	-90,5	34794,7	8184,5	34794,7	8184,5	26610,2		
Aprilie 2016	13579,6	0,2	14042,1	2,2	462,5	35356,5	8406,9	35356,5	8406,9	26949,6		
Mai 2016	17018,1	1,9	17715,0	2,7	696,9	35556,3	8420,8	35556,3	8420,8	27135,5		
Iunie 2016	21031,3	1,2	21709,4	1,1	678,1	35596,4	8530,4	35596,4	8530,4	27066,0		
Iulie 2016	24620,9	-0,01	25780,9	0,7	1160,0	35580,1	8741,0	35580,1	8741,0	26839,1		
August 2016	28354,7		29619,5		1264,8							

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

Perioada		SECTORUL BANCAR																
		Indicatori						Structura Depozitelor, %			Veniturile și profitabilitatea, %		Rata lichidității, %		Rata dobânzii la depozite, %		Rata dobânzii la credite, %	
		Total Active, mil. MDL (sold la sfârșit de perioadă)	Total Obligțiuni, mil. MDL (sold la sfârșit de perioadă)	Total Credite, mil. MDL (sold la sfârșit de perioadă) volumul pe ani	Total Depozite mil. MDL (sold la sfârșit de perioadă)	depozite ale persoanelor fizice/total depozite	depozite ale persoanelor juridice/total depozite	depozite în valută/total depozite	Rentabilitatea activelor	Rentabilitatea capitalului	principiul I	principiul II > 20 %	în moneda națională	în moneda străină	în moneda națională	în moneda străină		
2011	47707,8	39613,5	30963,0	30112,1	63,36	32,21	46,16	1,95	11,51	0,69	33,17	7,54	3,69	14,37	8,75			
2012	58304,4	48058,4	35948,2	36272,3	64,1	31,9	43,8	1,1	5,6	0,7	32,9	7,59	4,3	13,34	8,28			
2013	76183,9	64752,9	42632,7	45081,0	65,8	34,2	44,7	1,6	9,4	0,7	33,8	7,23	4,1	12,26	7,77			
2014	97584,4	85152,9	40841,9	65462,5	52,8	26,1	52,0	0,9	6,3	1,5	21,6	5,72	4,19	10,59	7,99			
2015	69095,5	57330,1	38187,6	50201,4	69,7	29,9	52,4	2,10	12,78	0,70	41,55	14,22	2,12	15,58	6,93			
Trimestrul I 2014	78744,2	66729,5	43292,3	54360,3	59,7	29,7	46,2	1,2	8,5	0,7	34,6	5,94	4,43	11,60	8,12			
Trimestrul II 2014	79991,1	67845,4	45113,0	55631,9	60,2	29,1	48,5	1,1	7,8	0,7	34,2	4,92	3,85	10,03	7,78			
Trimestrul III 2014	82113,9	69712,2	47228,4	57845,1	58,6	29,3	51,8	1,2	8,4	0,7	34,2	5,81	4,18	10,97	7,61			
Trimestrul IV 2014	97584,4	85152,9	40841,9	65462,5	52,8	26,1	52,0	0,9	6,3	1,5	21,6	6,47	3,98	10,95	7,72			
Trimestrul I 2015	98270,1	85608,5	41974,3	66764,8	52,4	25,4	56,4	1,1	9,7	1,5	25,2	11,61	2,63	13,49	7,43			
Trimestru II 2015	101176,4	88267,8	42780,1	66751,6	52,8	24,8	56,0	1,1	8,9	1,5	27,0	11,34	2,26	13,91	6,83			
Trimestru III 2015	104504,0	91248,3	43779,0	66808,6	68,4	30,8	55,4	2,6	16,1	0,7	38,8	13,80	2,08	15,44	6,70			
Trimestrul IV 2015	69095,5	57330,1	38187,6	50201,4	69,7	29,9	52,4	2,10	12,78	0,70	41,55	14,22	2,12	15,58	6,93			
Trimestrul I 2016	69662,1	57582,4	37851,2	50071,9	71,5	28,3	51,8	2,60	15,73	0,68	42,31	14,69	2,06	15,53	6,14			
Trimestrul II 2016	70578,5	58563,8	37236,2	52216,2	71,1	28,5	78,7	2,37	14,39	0,68	45,02	10,71	2,20	14,15	6,14			

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

SECTORUL BANCAR																		
Perioada	Total Active, mil. MDL (sold la sfârșit de perioadă)	Total Obligații, mil. MDL (sold la sfârșit de perioadă)	Indicatori				Structura Depozitelor, %				Veniturile și profitabilitatea, %		Rata lichidității, %		Rata dobânzii la depozite, %		Rata dobânzii la credite, %	
			Total Active, mil. MDL (sold la sfârșit de perioadă)	Total Obligații, mil. MDL (sold la sfârșit de perioadă)	Total Depozite mil.MDL (sold la sfârșit de perioadă)	depozite ale persoanelor fizice/total depozite	depozite ale persoanelor juridice/total depozite	depozite în valuta/total depozite	Rentabilitatea activelor	Rentabilitatea capitalului	principiul I	principiul II > 20 %	in moneda națională	in moneda străină	in moneda națională	in moneda străină		
Ianuarie 2014	77327,9	65795,0	42295,3	55704,6	20,5	46,1	1,0	6,8	0,7	34,3	5,91	4,60	12,29	7,83				
Februarie 2014	77824,4	66163,2	42676,2	53063,2	21,0	45,0	1,2	8,4	0,7	34,2	5,84	4,61	11,96	8,39				
Martie 2014	78744,2	66729,5	43292,3	54360,3	21,0	46,2	1,2	8,5	0,7	34,6	5,94	4,43	11,60	8,12				
Aprilie 2014	78629,6	66555,9	43442,2	53878,5	21,0	46,5	1,2	8,3	0,7	34,0	4,94	4,34	11,49	7,41				
Maie 2014	79433,2	67328,9	43968,1	54669,9	21,0	47,0	1,3	9,1	0,7	34,0	5,00	4,46	11,20	7,84				
Iunie 2014	79991,1	67845,4	45113,0	55631,9	21,0	48,5	1,1	7,8	0,7	34,2	4,92	3,85	10,03	7,78				
Iulie 2014	80078,6	67894,8	45612,0	55669,8	21,0	49,4	1,1	7,8	0,7	33,7	6,30	3,64	10,53	7,83				
August 2014	80154,0	67852,1	46170,4	56582,3	21,0	50,9	1,2	8,3	0,7	33,5	6,45	4,16	10,66	7,84				
Septembrie 2014	82113,9	69712,2	47228,4	57845,1	21,0	51,8	1,2	8,4	0,7	34,2	5,81	4,18	10,97	7,61				
Octombrie 2014	83345,4	70806,7	47981,3	59172,3	21,0	52,6	1,3	8,8	0,7	34,8	5,49	3,94	10,80	7,93				
Noiembrie 2014	97305,7	84612,4	40659,2	66404,5	21,0	50,6	1,3	9,4	0,6	22,3	5,67	4,40	9,81	8,18				
Decembrie 2014	97584,4	85152,9	40841,9	65462,5	21,0	52,0	0,9	6,3	1,5	21,6	6,47	3,98	10,95	7,72				
Ianuarie 2015	102707,6	90163,6	42139,9	68823,5	21,0	55,5	1,5	12,6	1,5	24,4	6,92	3,93	11,60	7,49				
Februarie 2015	102170,8	89465,8	42831,8	69410,5	21,0	58,1	1,9	15,9	1,5	10,5	8,88	3,37	11,94	7,35				
Martie 2015	98270,1	85608,5	41974,3	66764,8	21,0	56,4	1,1	9,7	1,5	25,2	11,61	2,63	13,49	7,43				
Aprilie 2015	98700,7	85844,7	41792,4	66295,4	21,0	55,6	1,2	9,7	1,5	26,1	11,76	2,40	13,66	7,14				
Maie 2015	99645,2	86598,7	41756,9	65902,9	21,0	55,2	1,4	11,2	1,5	27,6	11,58	2,38	13,85	7,24				
Iunie 2015	101176,4	88267,8	42780,1	66751,6	21,0	56,0	1,1	8,9	1,5	27,0	11,34	2,26	13,91	6,83				
Iulie 2015	101387,9	88361,2	42664,2	65505,5	21,0	55,9	1,2	9,7	1,5	12,7	11,93	2,02	14,37	6,85				
August 2015	102187,4	89919,2	43199,3	65708,8	21,0	56,3	1,41	11,33	1,58	14,08	13,25	2,15	14,54	6,82				
Septembrie 2015	104504,0	91248,3	43779,0	66808,6	21,0	55,3	2,64	16,07	0,73	38,83	13,80	2,08	15,44	6,70				
Octombrie 2015	69254,1	57389,9	39358,7	50120,1	30,3	54,9	1,82	14,41	0,73	39,73	14,02	2,31	15,75	7,05				
Noiembrie 2015	68862,2	56884,1	38731,9	49505,2	29,8	53,5	1,83	14,17	0,72	40,23	14,35	2,06	15,67	6,55				
Decembrie 2015	69095,5	57330,1	38187,6	50201,4	29,9	53,5	2,54	15,55	0,69	42,59	15,33	2,20	15,58	6,93				
Ianuarie 2016	70351,8	58468,9	39165,3	51314,1	70,4	52,1	2,65	16,05	0,67	43,25	14,44	2,05	16,01	6,35				
Februarie 2016	69742,6	57667,9	37307,9	50676,4	70,3	52,1	2,65	16,05	0,67	43,25	14,44	2,05	16,01	6,35				
Martie 2016	69662,1	57582,4	37851,2	50071,9	71,5	51,8	2,60	15,73	0,68	42,31	14,69	2,06	15,53	6,14				
Aprilie 2016	69885,5	57647,5	37576,6	50940,0	71,5	50,1	2,57	15,46	0,67	43,58	14,86	2,45	15,67	6,30				
Maie 2016	70843,1	58705,8	37383,6	51942,8	70,8	49,5	2,83	17,04	0,67	44,83	12,48	2,12	15,23	6,23				
Iunie 2016	70578,5	58563,8	37236,2	52216,2	71,1	48,7	2,37	14,39	0,68	45,02	10,71	2,20	14,15	6,14				
Iulie 2016	70925,1	58746,1	37104,7	52546,6	70,7	47,7	2,40	14,60	0,67	45,14	9,85	2,15	14,00	5,96				
August 2016	72473,6	60118,1	37157,8	54047,2	69,1	47,6	2,41	14,88	0,67	46,09	8,24	2,15	13,70	5,67				

SECTORUL EXTERN: INVESTIȚII ȘI REMITENȚE									
Perioada	Capital social	Venit reinvestit	Alt capital	Influsul net de ISD, mil. USD	Compensare pentru muncă	Transferuri personale	Alte transferuri	Influsul de remiteri, mil. USD	
2010	157,0	14,6	36,4	207,9	743,0	608,5	12,1	1363,6	
2011	143,9	86,7	57,6	288,2	907,7	905,4	-	1813,1	
2012	144,6	-11,0	61,5	195,1	1010,0	976,5	18,1	2004,6	
2013	160,3	19,2	63,2	242,7	1118,1	1073,6	16,9	2208,6	
2014	165,5	33,1	1,9	207,4	1068,2	1015,4	17,8	2101,4	
2015	73,9	159,6	-	-	799,5	753,88	7,7	-	
Trimestrul I 2012	39,1	3,6	-3,9	38,8	194,9	196,6	3,5	395,1	
Trimestrul II 2012	56,5	-4,1	-2,0	50,5	255,9	236,0	3,6	495,4	
Trimestrul III 2012	-4,2	1,7	46,3	43,8	281,2	265,3	5,1	551,6	
Trimestrul IV 2012	53,1	-12,2	21,0	62,0	278,0	278,6	5,9	562,5	
Trimestrul I 2013	49,1	14,5	1,9	65,5	214,5	221,4	3,3	439,2	
Trimestrul II 2013	22,7	20,4	25,3	68,4	284,1	254,6	3,1	541,8	
Trimestrul III 2013	34,9	9,0	13,5	57,4	311,7	295,2	4,2	611,1	
Trimestrul IV 2013	53,6	-24,7	22,6	51,5	307,8	302,4	6,3	616,5	
Trimestrul I 2014	37,2	13,9	-21,4	29,8	214,7	215,7	2,7	433,1	
Trimestrul II 2014	71,4	8,0	-19,4	60,1	295,9	271,6	4,5	571,9	
Trimestrul III 2014	15,7	39,6	17,8	73,1	309,3	298,8	6,7	614,8	
Trimestrul IV 2014	41,2	-28,5	24,9	37,6	248,4	229,4	3,9	481,7	
Trimestrul I 2015	20,5	41,9	13,1	75,5	174,7	168,1	1,6	342,8	
Trimestrul II 2015	17,4	82,2	4,6	104,1	211,2	200,6	2,4	411,7	
Trimestrul III 2015	13,9	15,0	-18,0	10,9	207,3	192,0	2,3	399,3	
Trimestrul IV 2015	18,5	20,5	-	-	191,7	191,3	1,4	-	
Trimestrul I 2016	-	24,66	-	-	148,4	166,13	1,11	-	
Trimestrul II 2016	-	-	-	-	180,12	187,21	-	-	

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei, calculele autorului.

SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR									
Sursa	Comerțul exterior total, mil. USD	Bunuri	Servicii	Export	Bunuri	Servicii	Import	Bunuri	Servicii
2000	1613,2	1247,1	366,2	641,4	476,8	164,6	971,9	770,3	201,6
2001	1824,0	1444,3	379,7	735,5	564,6	170,9	1088,5	879,7	208,8
2002	2170,8	1697,2	473,6	876,4	659,7	216,7	1294,5	1037,5	257,0
2003	2777,4	2233,2	544,2	1055,0	805,1	249,9	1722,4	1428,1	294,3
2004	3427,4	2742,3	685,1	1326,2	994,1	332,1	2101,3	1748,2	353,1
2005	4219,3	3400,7	818,6	1503,5	1104,6	398,9	2715,8	2296,1	419,7
2006	4659,1	3704,3	954,7	1527,9	1060,8	467,1	3131,2	2643,5	487,6
2007	6323,3	5044,8	1278,5	2001,8	1373,3	628,4	4321,5	3671,4	650,1
2008	8198,8	6517,8	1681,0	2489,8	1645,9	843,9	5709,0	4871,9	837,1
2009	5988,6	4602,7	1386,0	2000,0	1326,9	673,1	3988,6	3275,7	712,9
2010	6784,5	5400,3	1384,2	2270,8	1590,4	680,4	4513,7	3809,9	703,8
2011	9115,4	7424,9	1690,5	3138,7	2277,8	860,9	5976,7	5147,1	829,5
2012	9176,2	7381,3	1794,9	3130,6	2228,5	902,0	6045,6	5152,7	892,9
2013	9874,7	7914,8	1959,9	3453,9	2466,2	987,8	6420,8	5448,6	972,2
2014	8798,0	6663,2	2134,8	2933,1	1805,5	1127,6	5864,9	4857,7	1007,2
2015	6907,8	5102,1	1805,7	2481,8	1507,0	974,8	4426,0	3595,1	830,9

Sursa: Conform datelor din Balanța de plăți, Banca Națională a Moldovei.

SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR CU SERVICII																
Valoarea nominală a exportului pe categorii de servicii, mil. USD																
	2012	2013	2014	T. I 2013	T. II 2013	T. III 2013	T. IV 2013	T. I 2014	T. II 2014	T. III 2014	T. IV 2014	T. I 2015	T. II 2015	T. III 2015	T. IV 2015	T. I 2016
Export servicii	902,0	987,8	958,8	216,9	243,5	265,5	261,8	217,0	247,9	246,9	246,9	181,6	207,2	222,2	220,7	188,4
Transport	363,1	403,6	374,3	88,8	100,1	110,2	104,4	87,0	101,0	96,4	89,9	69,2	79,6	86,9	75,9	70,2
Călătorii	198,5	225,5	228,6	47,7	53,8	64,3	59,7	45,3	56,6	63,7	62,9	39,9	50,3	60,3	58,8	48,0
Călătorii de afaceri	56,6	67,6	65,6	13,3	16,6	19,1	18,6	13,2	16,3	19,1	17,0	14,8	18,5	19,9	19,2	19,3
Călătorii personale	141,9	157,9	162,9	34,4	37,1	45,3	41,1	32,1	40,3	44,6	45,9	25,1	31,8	40,5	39,6	28,7
Servicii de comunicații	140,0	137,4	129,8	32,5	35,0	36,4	33,6	30,7	33,8	34,4	31,0	27,6	28,7	26,1	23,5	23,6
Servicii de construcții	3,3	5,3	5,3	0,7	1,1	0,5	3,0	1,0	1,0	1,4	1,9	0,9	1,6	1,4	1,1	1,0
Servicii de asigurări	0,9	0,8	0,6	0,1	0,2	0,1	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,4	0,1
Servicii financiare	3,7	5,3	5,7	1,0	1,4	1,2	1,7	1,5	1,3	1,3	1,7	0,8	0,8	1,2	1,9	1,6
Servicii de informatică și informaționale	55,8	62,7	71,0	13,7	15,3	15,3	18,4	16,8	17,5	17,4	19,3	17,0	17,5	17,4	18,1	14,7
Servicii royalty și onorarii pentru licențe	4,6	6,1	6,9	1,0	1,6	1,6	1,9	1,5	2,1	1,9	1,5	0,8	1,5	1,0	1,1	1,0
Alte servicii de afaceri	91,6	99,3	99,7	23,1	24,9	25,7	25,6	24,9	25,7	21,7	27,3	19,0	19,2	19,8	27,2	21,1
Servicii personale, culturale și de recreare	1,3	1,6	1,9	0,3	0,3	0,4	0,6	0,7	0,5	0,4	0,3	0,3	0,4	0,5	0,9	0,3
Servicii guvernamentale neincluse în altă parte	39,2	40,2	35,0	8,0	9,9	9,7	12,7	7,4	8,4	8,3	11,0	6,1	7,5	7,6	11,6	6,6
STRUCTURA EXPORTULUI DE SERVICII, %																
Export servicii	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100
Transport	40,3	40,9	39,0	40,9	41,1	41,5	39,9	40,1	40,7	39,0	36,4	38,1	38,4	39,1	34,4	37,3
Călătorii	22,0	22,8	23,8	22,0	22,1	24,2	22,8	20,9	22,8	25,8	25,5	22,0	24,3	27,1	26,6	25,5
Călătorii de afaceri	6,3	6,8	6,8	6,1	6,8	7,2	7,1	6,1	6,6	7,7	6,9	8,1	8,9	9,0	8,7	10,2
Călătorii personale	15,7	16,0	17,0	15,9	15,2	17,1	15,7	14,8	16,3	18,1	18,6	13,8	15,3	18,2	17,9	15,2
Servicii de comunicații	15,5	13,9	13,5	15,0	14,4	13,7	12,8	14,1	13,6	13,9	12,6	15,2	13,9	11,7	10,6	12,5
Servicii de construcții	0,4	0,5	0,6	0,3	0,5	0,2	1,1	0,5	0,4	0,6	0,8	0,5	0,8	0,6	0,5	0,5
Servicii de asigurări	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1
Servicii financiare	0,4	0,5	0,6	0,5	0,6	0,5	0,6	0,7	0,5	0,5	0,7	0,4	0,4	0,5	0,9	0,8
Servicii de informatică și informaționale	6,2	6,3	7,4	6,3	6,3	5,8	7,0	7,7	7,1	7,0	8,3	9,4	8,4	7,8	8,2	7,8
Servicii royalty și onorarii pentru licențe	0,5	0,6	0,7	0,5	0,7	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,6	0,4	0,7	0,5	0,5	0,5
Alte servicii de afaceri	10,2	10,1	10,4	10,7	10,2	9,7	9,8	11,5	10,4	8,8	11,1	10,5	9,3	8,9	12,3	11,2
Servicii personale, culturale și de recreare	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,4	0,2
Servicii guvernamentale neincluse în altă parte	4,3	4,1	3,7	3,7	4,1	3,7	4,9	3,4	3,4	3,4	4,5	3,4	3,6	3,4	5,3	3,5

Sursa: Conform datelor din Balanța de plăți, Banca Națională a Moldovei.

SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR CU SERVICII

Valoarea nominală a importului pe categorii de servicii, mil. USD

	2012	2013	2014	T. I 2013	T. II 2013	T. III 2013	T. IV 2013	T. I 2014	T. II 2014	T. III 2014	T. IV 2014	T. I 2015	T. II 2015	T. III 2015	T. IV 2015	T. I 2016
Import servicii	892,9	972,2	992,2	217,6	243,3	251,6	259,7	222,4	260,2	260,6	248,9	181,9	210,9	215,4	202,5	180,6
Transport	362,5	379,9	379,8	91,1	95,8	95,8	97,2	88,1	96,6	95,4	99,8	69,8	76,0	77,1	71,9	62,9
Călătorii	307,6	333,7	350,6	69,2	83,3	92,3	88,9	74,2	96,3	99,5	80,6	58,7	72,9	77,7	71,9	60,8
Călătorii de afaceri	164,1	177,1	178,9	34,2	45,4	49,8	47,6	35,9	50,3	52,7	40,1	28,7	33,5	32,7	31,1	24,9
Călătorii personale	143,5	156,6	171,7	35,0	37,9	42,4	41,3	38,4	46,0	46,8	40,6	30,0	39,5	45,0	40,7	35,9
Servicii de comunicații	40,2	51,6	52,3	10,4	13,3	14,3	13,6	10,6	13,2	14,2	14,3	9,9	13,1	13,9	11,0	7,7
Servicii de construcții	8,9	9,1	7,8	1,6	2,3	2,0	3,1	1,0	2,9	2,4	1,5	0,9	1,0	1,5	0,6	0,2
Servicii de asigurări	4,7	3,6	2,5	1,3	0,8	0,6	1,0	1,0	0,6	0,6	0,4	0,2	0,3	0,6	0,7	1,7
Servicii financiare	7,2	6,3	7,6	1,5	1,5	1,6	1,8	1,8	1,7	2,1	2,1	1,6	1,7	1,3	1,4	1,3
Servicii de informatică și informaționale	37,1	41,1	42,5	10,3	8,4	10,3	12,1	11,6	10,8	9,0	11,1	12,9	9,6	9,9	9,4	9,7
Servicii royalty și onorarii pentru licențe	18,7	22,8	23,5	5,6	5,1	6,8	5,4	5,9	6,1	5,2	6,3	4,5	4,9	3,4	4,5	3,8
Alte servicii de afaceri	69,5	76,0	83,7	15,3	20,6	16,1	24,1	16,4	21,6	22,9	22,8	13,9	22,1	20,9	21,33	23,0
Servicii personale, culturale și de recreere	1,5	2,9	2,6	0,5	0,9	0,7	0,8	0,4	0,7	0,7	0,9	0,9	0,8	1,7	1,14	0,6
Servicii guvernamentale neincluse în altă parte	35,0	45,3	39,3	10,8	11,4	11,4	11,8	11,7	9,7	8,8	9,1	8,5	8,5	7,6	8,9	8,8
STRUCTURA IMPORTULUI DE SERVICII, %																
Import servicii	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Transport	40,6	39,1	38,3	41,9	39,4	38,1	37,4	39,6	37,1	36,6	40,1	38,4	36,0	35,8	35,3	34,8
Călătorii	34,4	34,3	35,3	31,8	34,2	36,7	34,2	33,4	37,0	38,2	32,4	32,3	34,6	36,1	35,5	33,6
Călătorii de afaceri	18,4	18,2	18,0	15,7	18,7	19,8	18,3	16,1	19,3	20,2	16,1	15,8	15,9	15,2	15,4	13,8
Călătorii personale	16,1	16,1	17,3	16,1	15,6	16,9	15,9	17,3	17,7	18,0	16,3	16,5	18,7	20,9	20,1	19,9
Servicii de comunicații	4,5	5,3	5,3	4,8	5,5	5,7	5,2	4,8	5,1	5,4	5,7	5,4	6,2	6,5	5,4	4,3
Servicii de construcții	1,0	0,9	0,8	0,7	0,9	0,8	1,2	0,4	1,1	0,9	0,6	0,5	0,5	0,7	0,3	0,1
Servicii de asigurări	0,5	0,4	0,3	0,6	0,3	0,2	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,3	0,3	0,9
Servicii financiare	0,8	0,6	0,8	0,7	0,6	0,6	0,7	0,8	0,7	0,8	0,8	0,9	0,8	0,6	0,7	0,7
Servicii de informatică și informaționale	4,2	4,2	4,3	4,7	3,5	4,1	4,7	5,2	4,2	3,5	4,5	7,1	4,6	4,6	4,6	5,3
Servicii royalty și onorarii pentru licențe	2,1	2,3	2,4	2,6	2,1	2,7	2,1	2,7	2,3	2,0	2,5	2,5	2,3	1,6	2,2	2,1
Alte servicii de afaceri	7,8	7,8	8,4	7,0	8,5	6,4	9,3	7,4	8,3	8,8	9,2	7,6	10,5	9,7	10,5	12,7
Servicii personale, culturale și de recreere	0,2	0,3	0,3	0,2	0,4	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,4	0,5	0,4	0,8	0,6	0,3
Servicii guvernamentale neincluse în altă parte	3,9	4,7	4,0	5,0	4,7	4,5	4,5	5,3	3,7	3,4	3,7	4,7	4,0	3,5	4,4	4,9

Sursa: Conform datelor din Balanța de plăți, Banca Națională a Moldovei.

Perioada	SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR CU BUNURI																	Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi, %	
	Valoarea totală a schimburilor comerciale cu bunuri, mil. USD				Valoarea exportului, mil. USD				Valoarea importului, mil. USD				Exportul net, mil. USD		UE	Alte țări	Total		CSI
	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	UE					
2010	5396,8	1880,9	2433,1	1082,8	1541,5	624,0	728,9	188,6	3855,3	1256,9	1704,2	894,2	-2313,8						40,0
2011	7408,1	2632,7	3339,3	1436,1	2216,8	919,3	1083,0	214,5	5191,3	1713,4	2256,3	1221,6	-2974,5						42,7
2012	7374,7	2551,8	3332,0	1490,9	2161,8	928,1	1013,4	220,3	5212,9	1623,7	2318,6	1270,6	-3051,1						41,5
2013	7920,7	2595,5	3609,4	1715,8	2428,3	923,2	1137,3	367,8	5492,4	1672,3	2472,1	1348,0	-3064,1						44,2
2014	7656,5	2184,9	3813,7	1657,9	2339,5	735,6	1246,1	357,8	5317,0	1449,3	2567,6	1300,1	-2977,5						44,0
2015	5953,7	1510,4	3171,7	1271,6	1966,9	492,3	1217,6	257,0	3986,8	1018,1	1954,1	1014,6	-2019,9						49,3
Trimestrul I 2012	1708,8	655,1	720,4	333,3	504,6	201,1	252,2	51,3	1204,2	454,0	468,2	282,0	-699,6						41,9
Trimestrul II 2012	1793,5	572,0	853,0	368,5	537,0	227,2	255,8	54,0	1256,5	344,8	597,2	314,5	-719,5						42,7
Trimestrul III 2012	1779,6	609,9	799,4	370,3	506,7	238,9	213,1	54,7	1272,9	371,0	586,3	315,6	-766,2						39,8
Trimestrul IV 2012	2092,8	714,8	959,2	418,8	613,5	260,9	292,3	60,3	1479,3	453,9	666,9	358,5	-865,8						41,5
Trimestrul I 2013	1832,4	673,2	773,8	385,4	589,7	246,3	260,3	83,1	1242,7	426,9	513,5	302,3	-653,0						47,5
Trimestrul II 2013	1897,8	592,1	881,7	424,0	546,6	208,3	251,1	87,2	1351,2	383,8	630,6	336,8	-804,6						40,5
Trimestrul III 2013	1981,0	631,7	907,3	442,0	604,8	234,4	275,8	94,6	1376,2	397,3	631,5	347,4	-771,4						43,9
Trimestrul IV 2013	2209,5	698,5	1046,6	464,4	687,2	234,2	350,1	102,9	1522,3	464,3	696,5	361,5	-835,1						45,1
Trimestrul I 2014	1791,2	565,1	867,9	358,2	573,0	180,8	318,9	73,3	1218,2	384,3	549,0	284,9	-645,2						47,0
Trimestrul II 2014	1928,0	523,3	995,7	409,0	599,2	204,5	301,9	92,8	1328,8	318,8	693,8	316,2	-729,6						45,1
Trimestrul III 2014	1884,0	520,1	954,1	409,8	565,2	184,3	284,0	96,9	1318,8	335,8	670,1	312,9	-753,6						42,9
Trimestrul IV 2014	2053,3	576,4	996,0	480,9	602,1	166,0	341,3	94,8	1451,2	410,4	654,7	386,1	-849,1						41,5
Trimestrul I 2015	1464,3	394,0	753,3	317,0	488,1	104,0	320,0	64,1	976,2	290,0	433,3	252,9	-488,1						50,0
Trimestrul II 2015	1513,5	354,6	835,0	274,4	504,8	137,5	306,1	61,2	1009,1	217,1	528,9	262,7	-503,9						50,0
Trimestrul III 2015	1432,7	360,8	772,4	299	455,5	125,2	273,1	56,7	977,2	235,6	499,3	242,3	-521,7						46,6
Trimestrul IV 2015	1543,5	400,8	811,2	331,5	519,2	125,5	318,8	74,9	1024,4	275,3	492,4	256,6	-497,1						50,8
Trimestrul I 2016	1306,6	335,5	692,7	278,4	417,2	85	266,2	66	889,4	250,5	426,5	212,4	-472,2						46,9
Trimestrul II 2016	1496,6	324,7	832	339,5	488,9	102,7	308,0	78,2	1007,7	222	524	261,3	-518,8						48,5

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele autorului.

Perioada	SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR CU BUNURI														Exportul net, mil. USD	Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi, %
	Valoarea totală a schimburilor comerciale cu bunuri, mil. USD				Valoarea exportului, mil. USD				Valoarea importului, mil. USD							
	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări				
Ianuarie 2014	490,2	181,5	217,6	91,1	170,7	56,0	92,2	22,5	319,5	125,5	125,4	68,6	-148,8	53,4		
Februarie 2014	603,9	191,3	290	122,6	188,2	59,5	105,4	23,3	415,7	131,8	184,6	99,3	-227,5	45,3		
Martie 2014	697,1	192,3	360,3	144,5	214,1	65,3	121,2	27,6	483	127,0	239,1	116,9	-268,9	44,3		
Aprilie 2014	637,7	168,2	328,2	141,3	194,5	63,1	94,4	37	443,2	105,1	233,8	104,3	-248,7	43,9		
Mai 2014	635,2	160,1	338	137,1	201,7	64,3	108,6	28,8	433,5	95,8	229,4	108,3	-231,8	46,5		
Iunie 2014	655,1	195	329,5	130,6	203	77,1	98,9	27	452,1	117,9	230,6	103,6	-249,1	44,9		
Iulie 2014	651,3	180,2	334,7	136,4	204,3	72,5	99	32,8	447	107,7	235,7	103,6	-242,7	45,7		
August 2014	589	161,6	299,1	128,3	176,1	52,7	90,7	32,7	412,9	108,9	208,4	95,6	-236,8	42,6		
Septembrie 2014	643,7	178,3	320,3	145,1	184,8	59,1	94,3	31,4	458,9	119,2	226	113,7	-274,1	40,3		
Octombrie 2014	694,3	195,5	354,3	144,5	212,5	69,7	113,4	29,4	481,8	125,8	240,9	115,1	-269,3	44,1		
Noiembrie 2014	672,6	191	333,2	148,4	208,3	53	127,4	27,9	464,3	138	205,8	120,5	-256,0	44,9		
Decembrie 2014	686,4	189,9	308,5	188	181,3	43,3	100,5	37,5	505,1	146,6	208	150,5	-323,8	35,9		
Ianuarie 2015	417,1	120,8	208,5	87,8	147,8	28,9	100	18,9	269,3	91,9	108,5	68,9	-121,5	54,9		
Februarie 2015	469,8	126	244,8	99	165,5	33,5	110,9	21,1	304,3	92,5	133,9	77,9	-138,8	54,4		
Martie 2015	577,3	147,2	299,9	130,2	174,7	41,6	109	24,1	402,6	105,6	190,9	106,1	-227,9	43,4		
Aprilie 2015	480,8	112,4	268,9	99,5	151,3	34	94,8	22,5	329,5	78,4	174,1	77	-178,2	45,9		
Mai 2015	500,9	111,6	281,1	108,2	172,9	44,4	109,8	18,7	328	67,2	171,3	89,5	-155,1	52,7		
Iunie 2015	531,9	130,6	285	116,3	180,6	59,1	101,6	19,9	351,3	71,5	183,4	96,4	-170,7	51,4		
Iulie 2015	505,8	130,4	273,2	102,1	164,9	51,3	95,9	17,6	340,9	79,1	177,3	84,5	-176,0	48,4		
August 2015	425,8	112,9	223,8	88,7	127,2	35,7	73,4	17,7	298,6	77,2	150,4	71,0	-171,4	42,6		
Septembrie 2015	501,1	117,5	275,4	108,2	163,4	38,2	103,8	21,4	337,7	79,3	171,6	86,8	-174,3	48,4		
Octombrie 2015	525,7	130,1	288,6	107	188,5	48,9	115,8	23,8	337,2	81,2	172,8	83,2	-148,7	55,9		
Noiembrie 2015	501,7	131,2	267,6	102,9	167,2	38,5	104,7	24,0	334,5	92,7	162,9	78,9	-167,3	50,0		
Decembrie 2015	516,1	139,5	255	121,6	163,5	38,1	98,3	27,1	352,6	101,4	156,7	94,5	-189,1	46,4		
Ianuarie 2016	324,1	93,8	163	67,3	116,7	19,7	78	19	207,4	74,1	85	48,3	-90,7	56,2		
Februarie 2016	425,5	109	222	94,3	138,5	28,6	89,8	20,1	287,0	80,4	132,2	74,2	-148,5	48,2		
Martie 2016	557	132,8	307,5	116,7	162,0	36,7	98,4	26,9	395,0	96,1	209,1	89,8	-233,0	41		
Aprilie 2016	533,5	122,9	289,1	121,5	178,5	38,6	105,9	34,0	355,0	84,3	183,2	87,5	-176,5	50,3		
Mai 2016	481,0	101,9	264,7	113,4	153,0	29,8	98,1	25,1	328,0	73,1	166,6	88,3	-175	46,6		
Iunie 2016	482,1	98,9	278,6	104,6	157,4	34,3	104,0	19,1	324,7	64,6	174,6	85,5	-170,3	48,5		

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele autorului.

Perioada	SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR CU BUNURI													Indicele gradului de acoperire a importurilor prin exporturi, f.p.s.a.p., %
	Creșterea schimburilor comerciale cu bunuri f.p.s.a.p., %				Ritmul de creștere a exporturilor, f.p.s.a.p., %				Ritmul de creștere a importurilor, f.p.s.a.p., %					
	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Ritmul de creștere a exportului net, f.p.s.a.p., %	
2010	18,3	15,2	16,5	28,8	20,1	27,2	9,2	50,5	17,6	10,1	19,9	25,0	16,0	102,2
2011	37,3	40,0	37,2	32,6	43,8	47,3	48,6	13,7	34,7	36,3	32,4	36,6	28,6	106,8
2012	-0,5	-3,1	-0,2	3,8	-2,5	1,0	-6,4	2,7	0,4	-5,2	2,8	4,0	2,6	97,1
2013	7,4	1,7	8,3	15,1	12,3	-0,5	12,2	67,0	5,4	3,0	6,6	6,1	0,4	106,6
2014	-3,3	-15,8	5,7	-3,4	-3,7	-20,3	9,6	-2,7	-3,2	-13,3	3,9	-3,6	-2,8	99,5
2015	-22,2	-30,9	-16,8	-23,3	-15,9	-33,1	-2,3	-28,2	-2,5	-29,8	-23,9	-22	-32,2	112
Trimestrul I 2012	8,7	11,6	5,3	10,9	6,5	14,3	5,6	-12,9	9,7	10,4	5,1	16,7	12,0	97,2
Trimestrul II 2012	-0,3	-1,2	-1,5	4,4	2,9	6,8	0,3	-0,2	-1,5	-5,9	-2,2	5,3	-4,6	104,5
Trimestrul III 2012	-4,8	-6,4	-7,3	4,5	-7,8	0,5	-22,8	54,5	-3,5	-10,4	0,0	-1,0	-0,5	95,6
Trimestrul IV 2012	-3,5	-12,3	3,5	-2,2	-8,7	-10,9	-6,6	-8,8	-1,2	-13,0	8,7	-1,0	4,9	92,4
Trimestrul I 2013	7,2	2,8	7,4	15,6	16,9	22,5	3,2	62,0	3,2	-6,0	9,7	7,2	-6,7	113,2
Trimestrul II 2013	5,8	3,5	3,4	15,1	1,8	-8,3	-1,8	61,5	7,5	11,3	5,6	7,1	11,8	94,7
Trimestrul III 2013	11,3	3,6	13,5	19,4	19,4	-1,9	29,4	72,9	8,1	7,1	7,7	10,1	0,7	110,4
Trimestrul IV 2013	5,6	-2,3	9,1	10,9	12,0	-10,2	19,8	70,6	2,9	2,3	4,4	0,8	-3,5	108,8
Trimestrul I 2014	-2,2	-16,1	12,2	-7,1	-2,8	-26,6	22,5	-11,8	-2,0	-10,0	6,9	-5,8	-1,2	99,1
Trimestrul II 2014	1,6	-11,6	12,9	-3,5	9,6	-1,8	20,2	6,4	-1,7	-16,9	10,0	-6,1	-9,3	111,5
Trimestrul III 2014	-4,9	-17,7	5,2	-7,3	-6,5	-21,4	3,0	2,4	-4,2	-15,5	6,1	-9,9	-2,3	97,5
Trimestrul IV 2014	-7,1	-17,5	-4,8	3,6	-12,4	-29,1	-2,5	-7,9	-4,7	-11,6	-6,0	6,8	1,7	91,9
Trimestrul I 2015	-18,3	-30,3	-13,2	-11,5	-14,8	-42,5	0,3	-12,6	-19,9	-24,5	-21,1	-11,2	-24,3	106,4
Trimestrul II 2015	-21,5	-32,2	-16,1	-32,9	-15,8	-32,8	1,4	-34,1	-24,1	-31,9	-23,8	-16,9	-30,9	110,9
Trimestrul III 2015	-24,0	-30,6	-19,0	-27,0	-19,4	-32,1	-3,8	-41,5	-25,9	-29,8	-25,5	-22,6	-30,8	108,6
Trimestrul IV 2015	-24,8	-21,5	-19,6	-31,1	-13,8	-24,4	-6,4	-21	-29,4	-32,9	-24,8	-33,5	-41,5	122,4
Trimestrul I 2016	-10,8	-14,9	-8,1	-12,2	-14,6	-18,3	-16,9	2,9	-8,9	-13,7	-1,6	-16,1	-3,3	93,8
Trimestrul II 2016	-1,2	-8,4	-0,4	2,3	-3,2	-25,4	0,6	27	-0,2	2,2	-1	-0,5	2,9	97,9

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele autorului.

Perioada	SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR CU BUNURI														
	Cresterea schimburilor comerciale totale cu bunuri, f.p.s.a.p., %					Ritmul de creștere al exporturilor, f.p.s.a.p., %					Ritmul de creștere al importurilor, f.p.s.a.p., %				
	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	Ritm. net de bunuri, f.p.s.a.p., %	Indicele gradului de acoperire a importurilor prin exporturi, f.p.s.a.p., %
Ianuarie 2014	-4,6	-5,9	4,2	-18,7	3,2	-12,1	12,0	16,0	-8,2	-2,8	-0,9	-25,9	-8,2	-18,6	112,5
Februarie 2014	-0,6	-13,1	10,6	-1,8	-6,3	-24,7	17,4	-27,3	2,3	-6,7	7,1	6,9	2,3	10,6	91,7
Martie 2014	-2,0	-26,1	19,0	-2,7	-4,2	-37,0	37,6	-13,2	-1,0	-18,9	11,4	0,2	-1,0	1,7	96,8
Aprilie 2014	-6,1	-19,1	3,9	-9,1	0,8	-10,6	7,3	7,6	-8,8	-23,4	2,6	-13,8	-8,8	-15,1	110,5
Mai 2014	9,9	-7,6	24,0	3,9	20,1	2,6	39,6	4,7	5,8	-13,4	17,8	3,7	5,8	-4,1	113,5
Iunie 2014	2,2	-7,6	12,4	-4,5	9,4	2,8	15,9	6,7	-0,7	-13,3	10,9	-7,0	-0,7	-7,6	110,1
Iulie 2014	-4,3	-17,1	5,9	-7,3	-0,2	-8,7	4,2	7,9	-6,1	-22,0	6,6	-11,3	-6,1	-10,5	106,2
August 2014	-9,0	-22,7	2,7	-12,7	-13,2	-31,3	-3,2	0,6	-7,1	-17,7	5,5	-16,5	-7,1	-1,9	93,4
Septembrie 2014	-1,4	-13,1	6,8	-1,8	-6,2	-24,5	8,3	-0,9	0,7	-6,0	6,2	-2,1	0,7	6,0	93,1
Octombrie 2014	-1,9	-11,3	3,1	0,5	-6,6	-11,9	-2,6	-8,1	0,3	-11,0	6,1	3,0	0,3	6,5	93,1
Noiembrie 2014	-9,4	-15,3	-8,1	-3,6	-18,3	-37,4	-3,3	-27,7	-4,7	-2,0	-10,9	4,4	-4,7	10,3	85,7
Decembrie 2014	-9,6	-24,8	-9,4	12,8	-11,4	-38,6	-1,4	16,1	-9,0	-19,5	-12,8	12,1	-9,0	-7,5	97,3
Ianuarie 2015	-14,9	-33,4	-4,2	-3,6	-13,4	-48,4	8,5	-16,0	-15,7	-26,8	-13,5	0,4	-15,7	-18,3	102,8
Februarie 2015	-22,2	-34,1	-15,6	-19,2	-12,1	-43,7	5,2	-9,4	-26,8	-29,8	-27,5	-21,6	-26,8	-39,0	120,1
Martie 2015	-17,2	-23,5	-16,8	-9,9	-18,4	-36,3	-10,1	-12,7	-16,6	-16,9	-20,2	-9,2	-16,6	-15,2	98,0
Aprilie 2015	-24,6	-33,2	-18,1	-29,6	-22,2	-46,1	0,4	-39,2	-25,7	-25,4	-25,5	-26,2	-25,7	-28,3	104,6
Mai 2015	-21,1	-30,3	-16,8	-21,1	-14,3	-30,9	1,1	-35,1	-24,3	-29,9	-25,3	-17,4	-24,3	-33,1	113,3
Iunie 2015	-18,8	-33,0	-13,5	-10,9	-11,0	-23,3	2,7	-26,3	-22,3	-39,4	-20,5	-6,9	-22,3	-31,5	114,5
Iulie 2015	-22,3	-27,6	-18,4	-25,1	-19,3	-29,2	-3,1	-46,3	-23,7	-26,6	-24,8	-18,4	-23,7	-27,5	105,9
August 2015	-27,7	-30,1	-25,2	-30,9	-27,8	-32,3	-19,1	-45,9	-27,7	-29,1	-27,8	-25,7	-27,7	-27,6	100,0
Septembrie 2015	-22,2	-34,1	-14,0	-25,4	-11,6	-35,4	10,1	-31,8	-26,4	-33,5	-24,1	-23,7	-26,4	-36,4	120,1
Octombrie 2015	-24,3	-33,5	-18,5	-26,0	-11,3	-29,8	2,1	-19,0	-30,0	-35,5	-28,3	-27,7	-30,0	-44,8	126,8
Noiembrie 2015	-25,4	-31,3	-19,7	-30,7	-19,7	-27,4	-17,8	-14,0	-28,0	-32,8	-20,8	-34,5	-28,0	-34,6	111,4
Decembrie 2015	-24,9	-26,6	-17,4	-36,4	-9,8	-12,0	-2,2	-27,8	-30,2	-30,8	-24,6	-37,2	-30,2	-41,6	129,2
Ianuarie 2016	-22,3	-22,4	-21,9	-23,4	-21,1	-31,9	-2,2	0,5	-23	-19,4	-21,7	-29,9	-23	-25,4	102,3
Februarie 2016	-9,5	-13,5	-9,4	-4,8	-16,4	-14,7	-18,9	-4,8	-5,7	-13,1	-1,3	-4,8	-5,7	6	88,6
Martie 2016	-3,6	-9,8	2,5	-10,4	-7,3	-11,8	-9,8	11,6	-1,9	-9	9,5	-15,4	-1,9	2,2	94,4
Aprilie 2016	10,9	9,3	7,5	2,2	17,9	13,5	11,7	5,1	7,7	7,5	5,2	14	7,7	-1,0	232
Mai 2016	-4	-8,7	-5,9	4,8	-11,5	-32,9	-10,7	34	1,0	8,7	-2,8	-1,4	1,0	13	94,3
Iunie 2016	-9,4	-24,3	-2,3	-10,1	-12,8	-4,2	2,3	-4,1	-7,6	-9,7	-4,8	-11,4	-7,6	-0,3	94,3

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele autorului.

Perioada	SECTORUL EXTERN: INDICIIL COMERTULUI CU BUNURI					
	Indicii valoricii ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valoricii ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorii unitare ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorii unitare ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii de volum ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii de volum ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %
2010	120,1	117,6	103,0	103,0	117,0	114,0
2011	143,8	134,7	107,0	110,0	134,0	122,0
2012	97,5	100,4	97,0	99,0	101,0	101,0
2013	112,3	105,4	98,0	99,0	113,0	106,0
2014	96,3	96,8	94,0	96,0	102,0	101,0
2015	84,1	75,1	83,0	78,5	101,5	95,8
Trimestrul I 2012	106,7	109,7	98,0	103,0	109,0	106,0
Trimestrul II 2012	102,9	98,5	95,0	96,0	108,0	103,0
Trimestrul III 2012	92,2	96,5	94,0	95,0	98,0	102,0
Trimestrul IV 2012	91,3	98,8	99,0	100,0	92,0	99,0
Trimestrul I 2013	115,4	103,2	102,0	100,0	113,0	103,0
Trimestrul II 2013	100,4	107,5	99,0	98,0	101,0	110,0
Trimestrul III 2013	119,4	108,1	97,0	100,0	122,0	108,0
Trimestrul IV 2013	112,0	102,9	92,0	98,0	120,0	105,0
Trimestrul I 2014	97,2	98,0	97,2	98,0	106,0	100,0
Trimestrul II 2014	109,6	98,3	97,0	100,0	113,0	98,0
Trimestrul III 2014	93,5	95,8	95,0	97,0	98,0	99,0
Trimestrul IV 2014	88,1	92,3	89,0	92,0	100,0	104,0
Trimestrul I 2015	85,2	80,1	80,0	79,0	106,0	101,0
Trimestrul II 2015	84,2	75,9	79,0	79,0	107,0	96,0
Trimestrul III 2015	80,6	74,1	84,0	78,0	96,0	95,0
Trimestrul IV 2015	86,3	70,6	89,0	78,0	97,0	91,0
Trimestrul I 2016	85,5	91,1	95,0	88,0	90,0	104,0
Trimestrul II 2016	96,6	99,9	98,0	93,0	99,0	107,0

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

SECTORUL EXTERN												
Valoarea exporturilor, mil. USD												
	T1/14	T2/14	T3/14	T4/14	T1/15	T2/15	T3/15	T4/15	T1/2016	T2/2016		
Total export	573,0	599,2	565,2	602,1	488,0	504,8	455,4	519,2	417,2	488,8		
Produse agroalimentare	255,7	259,3	246,0	300,1	243,6	233,2	177,6	131,5	176,1	205,8		
<i>Fructe și legume</i>	72,7	51,5	44,0	100,5	70,9	59,6	42,7	81,0	41,5	34,1		
<i>Cereale</i>	46,8	38,0	70,7	45,3	38,4	29,1	37,7	23,5	14,2	37,7		
<i>Semințe oleaginoase</i>	41,9	42,2	34,0	35,3	51,4	52,0	26,1	47,9	36,3	49,6		
<i>Băuturi</i>	40,9	46,9	44,5	59,6	33,1	35,1	40,1	46,5	35,5	42,8		
<i>Uleiuri</i>	30,2	24,5	2,9	21,9	22,7	25,7	1,2	22,4	13,3	11,5		
Minerale	3,8	5,2	4,2	2,9	2,2	2,5	3,8	1,6	2,2	2,9		
<i>Mașini și echipamente electrice</i>	58,2	65,4	60,5	60,0	57,8	62,0	59,5	56,2	53,0	62,7		
<i>Îmbrăcăminte</i>	67,5	78,2	74,6	57,3	51,0	61,9	62,1	54,5	54,8	61,8		
<i>Medicament</i>	36,7	34,2	23,6	30,6	13,4	21,4	17,5	23,9	4,5	11,5		
Mobilă	27,0	26,7	26,9	28,4	22,9	22,4	25,0	27,4	29	29,7		
Structura exportului, %												
	T1/14	T2/14	T3/14	T4/14	T1/15	T2/15	T3/15	T4/15	T1/2016	T2/2016		
Total export	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Produse agroalimentare	44,6	43,3	43,5	49,8	49,9	46,2	39,0	25,3	42,2	42,1		
<i>Fructe și legume</i>	12,7	8,6	7,8	16,7	14,5	11,8	9,4	15,6	9,9	6,9		
<i>Cereale</i>	8,2	6,3	12,5	7,5	7,9	5,8	8,3	4,5	3,4	7,7		
<i>Semințe oleaginoase</i>	7,1	7,2	5,8	6,0	8,7	8,8	4,4	9,2	8,7	10,1		
<i>Băuturi</i>	7,1	7,8	7,9	9,9	6,8	6,9	8,8	9,0	8,6	8,8		
<i>Uleiuri</i>	5,3	4,1	0,5	3,6	4,7	5,1	0,3	4,3	3,2	2,4		
Minerale	0,7	0,9	0,7	0,5	0,4	0,5	0,8	0,3	0,5	0,6		
<i>Mașini și echipamente electrice</i>	10,2	10,9	10,7	10,0	11,8	12,3	13,1	10,8	12,7	12,8		
<i>Îmbrăcăminte</i>	11,8	13,0	13,2	9,5	10,4	12,3	13,6	10,5	13,1	12,6		
<i>Medicament</i>	6,4	5,7	4,2	5,1	2,7	4,2	3,8	4,6	1,1	2,4		
Mobilă	4,7	4,4	4,8	4,7	4,7	4,4	5,5	5,2	6,9	6,1		

Sursa: Calculele ajutorului conform datelor Biroului Național de Statistică.

SECTORUL EXTERN												
Ritmul anual de creștere al exporturilor, %												
	T1/14	T2/14	T3/14	T4/14	T1/15	T2/15	T3/15	T4/2015	T1/2016	T2/2016		
Total export	-2,8	9,7	-6,5	-12,4	-14,8	-15,8	-19,4	-13,8	-14,5	-3,2		
Produse agroalimentare	4,0	39,9	3,9	-12,8	-4,7	-10,0	-27,8	-56,2	-27,8	-11,8		
Fructe și legume	2,8	0,7	-17,8	-14,2	-2,5	15,7	-3,1	-19,4	-41,5	-42,8		
Cereale	134,8	545,2	2,7	1,9	-17,9	-23,3	-46,7	-48,1	63,1	29		
Semințe oleaginoase	-20,5	53,5	34,5	-41,3	22,7	23,1	-23,1	35,7	-41,1	-4,7		
Băuturi	-35,3	-31,6	-23,4	-3,6	-19,1	-25,2	-9,8	-22,0	8,7	21		
Uleiuri	113,1	1521,1	50,3	-17,2	-24,6	4,8	-58,4	2,7	-41,5	-55,3		
Minerale	-17,5	-16,7	-46,3	-65,0	-42,7	-51,2	-10,4	-44,8	100	16		
Mașini și echipamente electrice	11,0	-1,8	0,0	1,6	-0,7	-5,2	-1,7	-6,3	-8,4	1,1		
Îmbrăcăminte	15,2	19,2	4,6	-11,8	-24,5	-20,9	-16,8	-4,9	7,4	-0,2		
Medicamente	54,3	38,5	-26,1	-6,7	-63,5	-37,5	-26,0	-21,9	-66,5	-46,3		
Mobilă	13,5	4,1	6,2	-8,9	-15,2	-15,9	-6,8	-3,5	26,6	32,5		

Sursa: Calculele ajutorului conform datelor Biroului Național de Statistică.

SECTORUL EXTERN													
Valoarea importurilor, mil. USD													
	T1/14	T2/14	T3/14	T4/14	T1/15	T2/15	T3/15	T4/15	T1-T3 2014	T1-T3 2015	T1-T4 2015	T1/2016	T2/2016
Total	1218,2	1328,8	1318,7	1451,2	976,1	1008,8	977,1	1024,4	3865,8	2962,0	3986,4	889,4	1007,7
Produse agroalimentare	167,0	181,3	168,3	176,9	124,1	147,3	129,9	165,2	516,6	401,3	566,5	151,7	146,2
Materii brute necomestibile	22,2	24,8	24,6	21,0	20,1	19,3	20,2	20,9	71,6	60,4	80,6	32,5	22,6
Combustibili	298,6	244,8	258,6	334,1	234,7	163,2	150,5	168,9	801,9	548,4	717,3	156,6	126,5
Petrol	111,9	164,0	178,1	156,5	85,1	115,8	112,2	94,3	453,9	313,1	407,4	54,3	98,0
Gaz	172,0	61,4	61,3	163,6	146,9	43,0	30,3	68,8	294,7	220,2	289	101,5	25,9
Produse manufacturate	730,5	878,0	867,2	919,2	597,3	677,2	677,4	678,3	2475,7	1951,8	2630,2	571,2	720,4
Mașini și aparate electrice	72,7	76,7	76,7	90,1	66,8	64,4	66,8	66,0	226,1	197,9	264	53,2	63,8
Fire, țesături, articole textile	58,7	73,9	61,2	60,5	46,2	55,4	48,4	57,7	193,9	150,0	207,7	55,5	71,4
Produse farmaceutice	58,1	73,4	57,9	85,5	39,4	48,8	44,0	61,3	189,5	132,2	193,5	28,1	48,3
STRUCTURA IMPORTURILOR, %													
	T1/14	T2/14	T3/14	T4/14	T1/15	T2/15	T3/15	T4/15	T1-T3 2014	T1-T3 2015	T1-T4 2015	T1/2016	T2/2016
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100	100	100
Produse agroalimentare	13,7	13,6	12,8	12,2	12,7	14,6	13,3	16,1	13,4	13,5	14,1	17,1	14,5
Materii brute necomestibile	1,8	1,9	1,9	1,4	2,1	2,1	2,0	2,0	1,9	2,0	2	3,7	2,2
Combustibili	24,5	18,4	19,6	23,0	24,0	16,2	15,4	16,5	20,7	18,5	18	17,6	12,6
Petrol	9,2	12,3	13,5	10,8	8,7	11,5	11,5	9,2	11,7	10,6	10,2	6,1	9,7
Gaz	14,1	4,6	4,6	11,3	15,0	4,3	3,1	6,7	7,6	7,4	7,2	11,4	2,6
Produse manufacturate	60,0	66,1	65,8	63,3	61,2	67,1	69,3	66,2	64,0	65,9	65,9	64,2	71,4
Mașini și aparate electrice	6,0	5,8	5,8	6,2	6,8	6,4	6,8	6,4	5,8	6,7	6,6	5,9	6,3
Fire, țesături, articole textile	4,8	5,6	4,6	4,2	4,7	5,5	5,0	5,6	5,0	5,1	5,3	6,2	7,1
Produse farmaceutice	4,8	5,5	4,4	5,9	4,0	4,8	4,5	6	4,9	4,5	4,8	3,2	4,8

Sursa: Calculele ajutorului conform datelor Biroului Național de Statistică.

SECTORUL EXTERN													
Ritmul anual de creștere al importului, %													
	T1/14	T2/14	T3/14	T4/14	T1/15	T2/15	T3/15	T4/15	T1-T3 2014	T1-T3 2015	T1-T4 2015	T1/2016	T2/2016
Total	-2,0	-1,7	-4,2	-4,7	-19,9	-24,1	-25,9	-29,4	-2,6	-23,4	-24,8	-8,9	-0,2
Produse agroalimentare	-0,6	-9,6	-4,0	-16,4	-25,7	-18,7	-22,8	-6,6	-5,0	-22,3	-18,5	22,2	-0,8
Materii brute necomestibile	1,3	-13,8	8,6	-12,9	-9,3	-15,1	-21,7	-3,8	-2,3	-15,6	-12,5	61,6	7,6
Combustibili	-10,4	-5,6	-8,0	-7,7	-21,4	-33,3	-41,8	-49,4	-8,2	-31,6	-36,5	-33,3	-22,5
Petrol	-8,5	9,0	-5,4	-16,9	-23,9	-29,4	-37,0	-39,7	-1,5	-31,0	-32,5	-36,2	-15,4
Gaz	-11,7	-0,1	8,9	12,6	-14,6	-29,9	-50,6	-57,9	-5,7	-25,3	-38,2	-31	-37,8
Produse manufacturate	1,5	1,8	-3,3	-0,6	-18,2	-22,9	-21,9	-26,2	-0,1	-21,2	-22,3	-4,4	6,3
Mașini și aparate electrice	0,9	-16,6	-18,3	0,6	-8,1	-16,1	-12,9	-26,7	-12,4	-12,5	-16	-20,4	-1
Fire, țesături, articole textile	-2,3	2,7	-9,8	-20,9	-21,3	-25,1	-20,9	-4,6	-3,1	-22,6	-18	20,1	28,8
Produse farmaceutice	8,2	19,0	-4,0	0,7	-32,2	-33,5	-24,1	-28,3	7,8	-30,2	-29,5	-28,7	-1,1

Sursa: Calculele ajutorului conform datelor Biroului Național de Statistică.

Perioada	MEDIUL DE AFACERI	
	Înregistrarea întreprinderilor	Radierea întreprinderilor
2010	6488	3177
2011	6740	3430
2012	6273	3218
2013	6231	2808
2014	6263	2770
2015	5985	3905
Semestrul I 2013	3306	1368
Semestrul I 2014	3230	1356
Semestrul I 2015	3084	1592
Semestrul I 2016	2950	2241
Jan. 2015	481	215
Feb. 2015	579	280
Mar. 2015	542	283
Apr. 2015	500	255
Mai 2015	521	238
Iun. 2015	461	321
Iul. 2015	506	440
Aug. 2015	385	326
Sept. 2015	483	454
Oct. 2015	509	316
Noiem. 2015	503	308
Dec. 2015	515	469
Jan. 2016	380	354
Feb. 2016	569	366
Mar. 2016	637	489
Apr. 2016	564	394
Mai 2016	401	290
Iun. 2016	399	348

Sursa: Conform Camerei Înregistrării de Stat.

SITUAȚIA DEMOGRAFICĂ																
Perioada	Numărul populației prezentă (mii locuitori) la începutul anului		Numărul populației stabilă (mii locuitori) la începutul anului		Născuți-vii		Decedați		Decedați în vârstă sub 1 an		Sporul natural		Căsătorii		Divorțuri	
	Numărul născuți-vii - total (pers.)	născuți-vii la 1000 locuitori	Numărul decedați - total (pers.)	decedați la 1000 locuitori	Numărul decedați în vârstă sub 1 an - total (pers.)	la 1000 locuitori	Sporul natural (pers.)	la 1000 locuitori	Numărul căsătoriilor - total (numărul)	căsătorii la 1000 locuitori	Numărul divorțurilor - total (numărul)	divorțuri la 1000 locuitori				
2010	40474	11,4	43631	12,3	476	11,7	-3157	-0,9	26493	7,4	11504	3,2				
2011	39182	11,0	39249	11,0	431	10,9	-67	0,0	25900	7,3	11120	3,1				
2012	39435	11,1	39560	11,1	387	9,8	-125	0,0	24262	6,8	10637	3,0				
2013	37871	10,6	38060	10,7	359	9,4	-189	-0,1	24449	6,9	10775	3,0				
2014	38616	10,9	39494	11,1	372	9,6	-878	-0,2	25624	7,2	11130	3,1				
2015	38567	10,9	39905	11,2	374	9,7	-1338	-0,3	24689	6,9	11106	3,1				
Januarie 2013	3371	11,2	4089	13,5	35	10,4	-718	-2,3	1229	4,1	1115	3,7				
Februarie 2013	6177	10,7	7405	12,9	66	7,9	-1228	-2,2	2409	4,2	1854	3,2				
Martie 2013	8974	10,2	10859	12,4	92	8,4	-1885	-2,2	3899	4,4	2919	3,3				
Aprilie 2013	11744	10,0	14169	12,1	122	9,6	-2425	-2,1	4615	3,9	3726	3,2				
Mai 2013	14732	10,0	17285	11,7	152	9,8	-2553	1,7	6646	4,5	4768	3,2				
Iunie 2013	17779	10,1	19936	11,3	178	10,1	-2157	1,2	9014	5,1	5506	3,1				
Iulie 2013	21204	10,3	22592	10,9	209	9,9	-1388	-0,6	10927	5,3	6331	3,1				
August 2013	24632	10,4	25105	10,6	232	9,4	-473	-0,2	14406	6,1	7097	3,0				
Septembrie 2013	27960	10,5	27907	10,5	266	9,5	53	0,0	18039	6,8	7794	2,9				
Octombrie 2013	31880	10,8	31416	10,6	294	9,2	464	0,2	21038	7,1	8644	2,9				
Notembrie 2013	35030	10,8	34724	10,7	325	9,3	306	0,1	23369	7,2	9745	3,0				
Decembrie 2013	37871	10,6	38060	10,7	359	9,4	-189	-0,1	24449	6,9	10775	3,0				
Trimestrul I 2014	8985	10,2	10956	12,5	99	11,0	-1971	-2,3	4152	4,7	2957	3,4				
Trimestrul II 2014	18248	10,3	20542	11,6	188	10,3	-2294	-1,3	9876	5,6	5653	3,2				
Trimestrul III 2014	29068	10,9	28932	10,9	280	9,6	136	0,0	19319	7,3	8141	3,1				
Trimestrul IV 2014	38616	10,9	39494	11,1	372	9,6	-878	-0,2	25624	7,2	11130	3,1				
Trimestrul I 2015	9179	10,5	11166	12,7	90	9,8	-1987	-2,2	3893	4,4	2864	3,3				
Trimestrul II 2015	18522	10,5	21049	11,9	182	9,8	-2527	-1,4	9553	5,4	5724	3,2				
Trimestrul III 2015	28881	10,9	29725	11,2	272	9,4	-844	-0,3	18727	7,0	8270	3,1				
Trimestrul IV 2015	38567	10,9	39905	11,2	374	9,7	-1338	-0,3	24689	6,9	11106	3,1				
Trimestrul I 2016	9342	10,6	10752	12,2	99	10,6	-1410	-1,6	3679	4,2	2767	3,1				
Trimestrul II 2016	18258	10,3	20160	11,4	179	9,8	-1902	-1,1	8661	4,9	5574	3,2				

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Perioada	PIAȚA FORȚEI DE MUNCĂ																				
	Numărul persoanelor economice active (mii pers.)				Rata de activitate a populației, %				Numărul persoanelor ocupate (mii pers.)				Rata de ocupare a populației, %				Numărul șomerilor BIM (mii pers.)	Rata șomajului, %			
	Total	bărbați	femei	rural	Total	bărbați	femei	rural	Total	bărbați	femei	rural	Total	bărbați	femei	rural	Total	bărbați	femei	rural	
																					Total
2010	1235,4	41,6	45,0	38,6	47,2	37,5	1143,4	38,5	40,9	36,4	42,7	35,4	7,4	9,1	5,7	9,6	5,4				
2011	1257,5	42,3	45,6	39,3	48,0	38,0	1173,5	39,4	42,1	37,1	44,1	36,0	6,7	7,7	5,6	8,2	5,2				
2012	1214,5	40,7	43,5	38,2	47,0	36,0	1146,8	38,4	40,6	36,5	43,6	34,6	5,6	6,8	4,3	7,3	3,9				
2013	1235,9	41,4	44,5	38,6	45,6	38,1	1172,8	39,3	41,8	37,0	42,8	36,6	5,1	6,0	4,1	6,3	4,1				
2014	1232,4	41,2	44,1	38,6	44,1	39,1	1184,9	39,6	42,1	37,4	41,8	38,0	3,9	4,6	3,1	5,2	2,7				
2015	1265,6	42,4	45,1	39,9	44,9	40,4	1203,6	40,3	42,3	38,4	42,0	38,9	4,9	6,2	3,6	6,4	3,5				
Trimestrul I 2012	1103,7	37,0	38,8	35,3	45,6	30,5	1023,9	34,3	35,2	33,6	41,9	28,6	7,2	9,5	5,0	8,1	6,2				
Trimestrul II 2012	1266,9	42,5	45,6	39,6	46,3	39,6	1209,3	40,5	43,1	38,2	43,2	38,6	4,5	5,4	3,6	6,8	2,6				
Trimestrul III 2012	1286,9	43,1	46,0	40,5	46,5	40,7	1224,7	41,1	43,3	39,0	43,1	39,6	4,8	5,9	3,7	7,3	2,8				
Trimestrul IV 2012	1200,7	40,3	43,6	37,2	49,6	33,3	1129,3	37,9	40,6	35,4	46,2	31,8	5,9	7,0	4,9	7,0	4,8				
Trimestrul I 2013	1121,0	37,5	39,7	35,6	45,8	31,5	1030,2	34,5	35,7	33,4	42,0	29,0	8,1	10,2	6,0	8,2	8,0				
Trimestrul II 2013	1288,4	43,1	47,2	39,5	45,0	41,7	1227,6	41,1	44,5	38,0	42,1	40,3	4,7	5,6	3,8	6,4	3,3				
Trimestrul III 2013	1328,2	44,5	47,7	41,6	46,0	43,3	1276,8	42,7	45,7	40,1	43,5	42,1	3,9	4,1	3,6	5,3	2,7				
Trimestrul IV 2013	1205,8	40,4	43,4	37,6	45,8	36,2	1156,5	38,7	41,3	36,4	43,5	35,1	4,1	4,8	3,3	5,2	3,0				
Trimestrul I 2014	1128,1	37,7	40,4	35,4	43,9	33,2	1070,6	35,8	37,9	33,9	41,2	31,8	5,1	6,1	4,1	6,0	4,2				
Trimestrul II 2014	1328,6	44,5	47,8	41,5	45,0	44,1	1280,1	42,8	45,8	40,1	42,3	43,2	3,7	4,1	3,2	5,8	1,9				
Trimestrul III 2014	1319,6	44,2	47,5	41,1	44,5	43,9	1275,7	42,7	45,6	40,0	42,4	42,9	3,3	4,0	2,6	4,6	2,3				
Trimestrul IV 2014	1153,4	38,6	40,9	36,5	43,2	35,2	1113,1	37,2	39,0	35,6	41,3	34,2	3,5	4,5	2,4	4,2	2,8				
Trimestrul I 2015	1151,9	38,6	41,2	36,1	43,7	34,5	1054,0	35,3	36,6	34,1	39,7	31,8	8,5	11,2	5,7	9,2	7,8				
Trimestrul II 2015	1339,2	44,8	47,9	42,1	44,3	45,2	1284,0	43,0	45,4	40,8	41,6	44,1	4,1	5,2	3,0	6,2	2,5				
Trimestrul III 2015	1349,2	45,2	48,2	42,4	45,5	44,9	1305,2	43,7	46,4	41,3	43,2	44,1	3,3	3,9	2,6	5,0	1,8				
Trimestrul IV 2015	1222,3	40,9	43,2	38,9	46,0	36,9	1171,1	39,2	41,1	37,5	43,4	35,8	4,2	4,8	3,6	5,6	2,8				
Trimestrul I 2016	1198,1	40,1	43,1	37,5	44,9	36,3	1123,7	37,6	39,5	35,9	41,1	34,8	6,2	8,3	4,0	8,4	4,0				
Trimestrul II 2016	1362,9	45,7	48,3	43,3	45,3	46,0	1307,9	43,8	45,6	42,2	42,2	45,1	4,0	5,6	2,5	6,8	1,9				

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Perioada	REMUNERAREA MUNCII										
	Câștigul salarial mediu lunar - Total					Indicele câștigului salarial nominal lunar (față de anul precedent), %					Indicele câștigului salarial real lunar (față de anul precedent), %
	MDL	USD	EUR	MDL	USD	EUR	MDL	USD	EUR		
Ianuarie 2014	3777,4	286,9	210,4	110,2	101,6	98,9	104,9				
Februarie 2014	3717,9	275,6	202,1	109,8	98,4	96,6	104,2				
Martie 2014	3912,4	289,5	209,6	107,3	97,8	91,8	101,5				
Aprilie 2014	4009,1	298,5	216,0	107,2	98,5	92,7	101,3				
Mai 2014	4032,6	294,9	214,3	107,3	96,9	91,6	102,5				
Iunie 2014	4203,9	301,9	222,1	108,9	97,4	94,4	103,7				
Iulie 2014	4328,8	308,8	227,8	110,8	100,2	96,6	105,2				
August 2014	4276,9	309,2	232,1	111,6	102,9	102,8	106,2				
Septembrie 2014	4267,7	298,0	230,5	113,5	102,1	105,3	108,3				
Octombrie 2014	4309,5	293,7	231,6	113,8	101,2	108,7	108,6				
Noiembrie 2014	4354,9	291,4	233,3	114,8	99,6	107,7	109,5				
Decembrie 2014	4865,4	315,2	255,7	113,7	96,1	106,7	108,6				
Ianuarie 2015	4260,6	256,5	219,1	112,8	89,4	104,1	107,7				
Februarie 2015	4241,2	225,2	198,1	114,1	81,7	98,0	107,1				
Martie 2015	4397,3	236,0	217,1	112,4	81,5	103,6	104,9				
Aprilie 2015	4526,5	251,3	233,2	112,9	84,2	108,0	104,9				
Mai 2015	4524,0	252,0	225,7	112,2	85,5	105,3	103,8				
Iunie 2015	4732,7	256,7	228,6	112,6	85,0	102,9	104,0				
Iulie 2015	4882,6	257,4	233,8	112,8	83,4	102,6	103,9				
August 2015	4669,1	245,8	220,4	109,2	79,5	95,0	97,3				
Septembrie 2015	4694,9	239,0	212,6	110,0	80,2	92,2	97,7				
Octombrie 2015	4564,9	229,2	203,8	105,9	78,0	88,0	93,6				
Noiembrie 2015	4613,4	230,7	214,5	105,9	79,2	91,9	93,3				
Decembrie 2015	5227,7	263,6	243,0	107,4	83,6	95,0	94,5				
Ianuarie 2016	4665,8	229,7	211,4	109,5	89,6	96,5	96,6				
Februarie 2016	4650,6	231,5	208,3	109,7	102,8	105,1	99,5				
Martie 2016	4749,7	239,7	216,1	108,0	101,6	99,5	98,7				
Aprilie 2016	4909,6	249,10	219,8	108,5	99,10	94,3	100,2				
Mai 2016	4863,9	244,9	216,5	107,5	97,2	95,9	99,6				
Iunie 2016	5169,7	260,9	232,4	109,2	101,6	101,7	101,7				

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

REMUNERAREA MUNCII DUPĂ ACTIVITĂȚI ECONOMICE, 2015 – T. I 2016	
Activități economice	
Total economie	4260,6
Agricultura, silvicultura și pescuit	2602,0
Industrie	4514,4
Construcții	3442,4
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	4085,4
Transport și depozitare	7215,1
Activități de cazare și alimentație publică	4447,5
Informații și comunicații	3950,8
Activități financiare și de asigurări	3552,4
Tranzacții imobiliare	4130,6
Activități profesionale, științifice și tehnice	2827,6
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	8533,6
Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii	7683,3
Învățământ	4014,8
Sănătate și asistență socială	5735,9
Artă, activități de recreere și de agrement	3634,2
Alte activități de servicii	5460,4
Ianuarie 2015	4260,6
Februarie 2015	4241,2
Martie 2015	4397,3
Aprilie 2015	4526,5
Mai 2015	4524,0
Iunie 2015	4732,7
Iulie 2015	4882,6
August 2015	4669,1
Septembrie 2015	4694,9
Octombrie 2015	4564,9
Noiembrie 2015	4613,4
Decembrie 2015	5227,7
2015	4610,9
Ianuarie 2016	4665,8
Februarie 2016	4650,6
Martie 2016	4749,7
Aprilie 2016	4909,6
Mai 2016	4863,9
Iunie 2016	5169,7
Ianuarie 2015	2602,0
Februarie 2015	2576,2
Martie 2015	2834,8
Aprilie 2015	2815,9
Mai 2015	2900,1
Iunie 2015	2936,6
Iulie 2015	3233,9
August 2015	2878,7
Septembrie 2015	3484,0
Octombrie 2015	3395,4
Noiembrie 2015	3363,1
Decembrie 2015	3713,0
2015	3072,3
Ianuarie 2016	2677,1
Februarie 2016	2861,0
Martie 2016	3003,2
Aprilie 2016	3096,1
Mai 2016	3040,6
Iunie 2016	3122,1
Ianuarie 2015	4514,4
Februarie 2015	4445,4
Martie 2015	4707,1
Aprilie 2015	4994,9
Mai 2015	4845,4
Iunie 2015	4936,5
Iulie 2015	5076,0
August 2015	5027,4
Septembrie 2015	5150,1
Octombrie 2015	4942,8
Noiembrie 2015	5007,2
Decembrie 2015	5884,1
2015	4962,8
Ianuarie 2016	4837,7
Februarie 2016	4843,2
Martie 2016	4982,5
Aprilie 2016	5290,6
Mai 2016	5159,1
Iunie 2016	5272,1
Ianuarie 2015	4085,4
Februarie 2015	4012,3
Martie 2015	4549,3
Aprilie 2015	4538,9
Mai 2015	4550,4
Iunie 2015	4752,5
Iulie 2015	4668,0
August 2015	4614,7
Septembrie 2015	4554,3
Octombrie 2015	4013,8
Noiembrie 2015	3937,5
Decembrie 2015	4453,4
2015	3903,2
Ianuarie 2016	4221,7
Februarie 2016	4171,1
Martie 2016	4284,5
Aprilie 2016	4394,5
Mai 2016	4483,4
Iunie 2016	4607,0
Ianuarie 2015	7215,1
Februarie 2015	7353,5
Martie 2015	7803,3
Aprilie 2015	9134,2
Mai 2015	7672,0
Iunie 2015	7771,4
Iulie 2015	7768,0
August 2015	7806,1
Septembrie 2015	9366,0
Octombrie 2015	4013,8
Noiembrie 2015	4271,0
Decembrie 2015	4495,7
2015	4411,3
Ianuarie 2016	4372,5
Februarie 2016	4303,8
Martie 2016	4399,2
Aprilie 2016	4557,8
Mai 2016	4790,6
Iunie 2016	4695,7
Ianuarie 2015	4447,5
Februarie 2015	4075,4
Martie 2015	4574,6
Aprilie 2015	5307,9
Mai 2015	4689,9
Iunie 2015	4751,2
Iulie 2015	4969,9
August 2015	4912,4
Septembrie 2015	4811,5
Octombrie 2015	3220,2
Noiembrie 2015	3131,7
Decembrie 2015	10429,6
2015	9770,7
Ianuarie 2016	9534,2
Februarie 2016	9928,7
Martie 2016	12310,5
Aprilie 2016	11153,8
Mai 2016	10869,0
Iunie 2016	10933,8
Ianuarie 2015	3552,4
Februarie 2015	3559,2
Martie 2015	3657,1
Aprilie 2015	3797,5
Mai 2015	3826,5
Iunie 2015	3974,5
Iulie 2015	4054,1
August 2015	3977,6
Septembrie 2015	4034,8
Octombrie 2015	4231,5
Noiembrie 2015	4246,3
Decembrie 2015	10685,4
2015	8659,6
Ianuarie 2016	9040,2
Februarie 2016	8723,3
Martie 2016	10503,5
Aprilie 2016	11206,1
Mai 2016	9136,3
Iunie 2016	9820,6
Ianuarie 2015	4130,6
Februarie 2015	3940,4
Martie 2015	4113,4
Aprilie 2015	4406,4
Mai 2015	4566,5
Iunie 2015	4369,3
Iulie 2015	4541,4
August 2015	4615,6
Septembrie 2015	4596,3
Octombrie 2015	4231,5
Noiembrie 2015	4247,8
Decembrie 2015	4922,9
2015	6320,2
Ianuarie 2016	4290,3
Februarie 2016	4370,7
Martie 2016	4384,4
Aprilie 2016	4684,5
Mai 2016	4739,2
Iunie 2016	4875,5
Ianuarie 2015	2827,6
Februarie 2015	2781,9
Martie 2015	2904,1
Aprilie 2015	2851,2
Mai 2015	2970,3
Iunie 2015	3081,0
Iulie 2015	3219,2
August 2015	3181,1
Septembrie 2015	3204,1
Octombrie 2015	6362,7
Noiembrie 2015	6661,0
Decembrie 2015	7102,4
2015	6320,2
Ianuarie 2016	3790,8
Februarie 2016	3756,7
Martie 2016	3789,3
Aprilie 2016	3891,4
Mai 2016	3891,4
Iunie 2016	3891,4
Ianuarie 2015	8533,6
Februarie 2015	8889,3
Martie 2015	9650,7
Aprilie 2015	10443,5
Mai 2015	9400,4
Iunie 2015	8092,1
Iulie 2015	8471,0
August 2015	10121,3
Septembrie 2015	8235,3
Octombrie 2015	8005,3
Noiembrie 2015	5771,7
Decembrie 2015	6279,6
2015	5749,2
Ianuarie 2016	3790,8
Februarie 2016	3756,7
Martie 2016	3789,3
Aprilie 2016	3891,4
Mai 2016	3891,4
Iunie 2016	3891,4
Ianuarie 2015	7683,3
Februarie 2015	7305,5
Martie 2015	8825,2
Aprilie 2015	9595,3
Mai 2015	8092,1
Iunie 2015	8471,0
Iulie 2015	10121,3
August 2015	8235,3
Septembrie 2015	8005,3
Octombrie 2015	5324,0
Noiembrie 2015	5771,7
Decembrie 2015	6279,6
2015	5749,2
Ianuarie 2016	3790,8
Februarie 2016	3756,7
Martie 2016	3789,3
Aprilie 2016	3891,4
Mai 2016	3891,4
Iunie 2016	3891,4
Ianuarie 2015	4014,8
Februarie 2015	3942,7
Martie 2015	4028,8
Aprilie 2015	4257,0
Mai 2015	4259,6
Iunie 2015	4119,4
Iulie 2015	4316,4
August 2015	4112,6
Septembrie 2015	4195,9
Octombrie 2015	3648,5
Noiembrie 2015	3735,3
Decembrie 2015	3878,5
2015	3735,3
Ianuarie 2016	3790,8
Februarie 2016	3756,7
Martie 2016	3813,6
Aprilie 2016	3908,5
Mai 2016	3908,7
Iunie 2016	3908,7
Ianuarie 2015	5735,9
Februarie 2015	5790,8
Martie 2015	6064,7
Aprilie 2015	5785,6
Mai 2015	6248,4
Iunie 2015	6558,3
Iulie 2015	6854,3
August 2015	6442,1
Septembrie 2015	6449,9
Octombrie 2015	4250,2
Noiembrie 2015	4404,6
Decembrie 2015	5518,1
2015	4430,2
Ianuarie 2016	4354,4
Februarie 2016	4097,6
Martie 2016	4207,1
Aprilie 2016	4672,7
Mai 2016	4492,4
Iunie 2016	4903,5

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Notă: Informația cuprinde unitățile din sectorului real cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați

Notă: Începând cu luna ianuarie 2014 este implementată în practică versiunea nouă a Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei (CAEM Rev.2), armonizat integral cu Nomenclatorul de Activități Economice din Comunitatea Europeană (NACE Rev.2).

Perioada	VENITURILE DISPONIBILE ALE POPULAȚIEI									
	Structura veniturilor disponibile ale populației, %									
	Veniturile disponibile ale populației MDL		activitatea salariată	activitatea individuală agricolă	activitatea individuală non-agricolă	proprietate	prestații sociale	alte surse		
2010	1273,7	42,6	9,8	6,8	0,1	18,7	22,0			
2011	1444,7	44,7	10,0	6,8	0,4	18,1	20,1			
2012	1508,8	42,7	9,6	7,2	0,2	19,2	21,2			
2013	1681,4	41,6	9,1	6,9	0,2	19,9	22,3			
2014	1767,5	41,6	9,5	6,6	0,1	20,2	21,9			
2015	1956,6	41,4	9,0	6,9	0,2	20,9	21,6			
Trimestrul I 2012	1439,3	43,9	10,1	5,9	0,1	18,4	21,6			
Trimestrul II 2012	1523,1	43,7	9,8	6,3	0,6	19,0	20,7			
Trimestrul III 2012	1507,3	41,4	9,1	8,5	0,0	20,6	20,4			
Trimestrul IV 2012	1572,5	41,7	9,3	8,0	0,1	18,8	22,1			
Trimestrul I 2013	1559,8	42,5	9,1	6,4	0,3	19,4	22,3			
Trimestrul II 2013	1667,2	43,7	10,0	6,3	0,1	18,8	21,0			
Trimestrul III 2013	1755,5	41,9	8,8	7,2	0,2	20,3	21,7			
Trimestrul IV 2013	1743,0	38,7	8,4	7,5	0,2	20,9	24,3			
Trimestrul I 2014	1650,0	42,6	10,1	5,9	0,1	20,0	21,2			
Trimestrul II 2014	1756,1	43,0	10,4	5,6	0,0	18,8	22,2			
Trimestrul III 2014	1787,4	40,7	9,0	6,6	0,1	21,4	22,3			
Trimestrul IV 2014	1877,8	40,1	8,8	8,1	0,2	20,7	22,0			
Trimestrul I 2015	1854,0	40,2	9,6	5,3	0,2	21,3	23,3			
Trimestrul II 2015	1997,2	43,5	9,3	6,6	0,1	19,9	20,6			
Trimestrul III 2015	1978,3	39,9	8,5	7,5	0,2	21,2	22,4			
Trimestrul IV 2015	1999,4	41,7	8,9	8,2	0,2	20,9	20,1			
Trimestrul I 2016	2026,8	42,5	8,7	6,2	0,2	19,5	23,0			
Trimestrul II 2016	2030,4	41,1	9,1	6,7	0,0	21,4	21,7			

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Perioada		CHELTUIELILE DE CONSUM ALE POPULAȚIEI													
		Structura cheltuielilor de consum ale populației, %													
Cheltuielile de consum ale populației MDL		produse alimentare	băuturi alcoolice, tutun	îmbrăcăminte și încălțăminte	locuințe și comodități	dotarea locuinței	sănătate	transport	servicii de comunicații	agrement	învățământ	hotel, restaurant, cantină	alte bunuri și servicii		
2010	1371,7	40,8	1,8	10,8	17,8	3,9	6,4	4,9	4,6	1,7	1,3	2,2	3,8		
2011	1534,1	42,5	1,8	10,4	18,1	3,6	5,4	5,2	4,4	1,7	1,1	1,9	4,0		
2012	1598,6	43,2	1,7	10,6	18,5	3,5	5,6	4,2	4,4	1,4	1,0	1,7	4,1		
2013	1775,8	42,8	1,5	10,3	19,2	3,6	5,7	4,7	4,2	1,5	0,8	1,5	4,0		
2014	1816,7	43,8	1,3	10,6	18,9	3,5	5,6	4,4	4,3	1,3	0,7	1,5	4,0		
2015	2048,5	42,1	1,4	11,2	17,9	3,9	6,5	4,5	4,3	1,4	0,6	1,7	4,4		
Trimestrul I 2012	1510,8	43,7	1,6	10,9	18,3	3,0	6,2	3,8	4,5	1,1	1,1	2,1	3,7		
Trimestrul II 2012	1582,6	43,7	1,6	11,2	18,5	3,3	4,8	4,5	4,5	1,4	0,9	1,8	3,8		
Trimestrul III 2012	1675,3	42,0	1,7	10,3	19,0	4,1	6,5	4,3	4,3	1,9	1,0	1,3	3,6		
Trimestrul IV 2012	1624,4	43,3	1,7	10,2	18,3	3,7	5,0	4,4	4,2	1,4	1,0	1,8	5,0		
Trimestrul I 2013	1656,1	43,4	1,7	9,6	18,3	3,2	6,7	4,6	4,5	1,3	0,8	1,8	4,1		
Trimestrul II 2013	1761,8	44,3	1,5	10,6	19,0	3,2	4,7	4,9	4,3	1,0	0,9	1,5	4,1		
Trimestrul III 2013	1888,0	40,9	1,4	10,2	20,3	3,8	5,8	5,1	4,0	2,0	0,8	1,7	4,0		
Trimestrul IV 2013	1798,5	43,0	1,6	10,9	19,1	4,2	5,5	4,1	4,1	1,8	0,8	1,2	3,8		
Trimestrul I 2014	1733,7	43,9	1,2	10,4	18,6	3,2	6,6	4,4	4,5	1,2	0,6	1,2	4,1		
Trimestrul II 2014	1807,9	44,9	1,4	10,3	18,3	3,2	5,5	4,4	4,5	0,9	0,9	1,6	4,1		
Trimestrul III 2014	1832,0	43,6	1,2	10,7	19,9	3,8	5,3	4,1	4,2	1,2	0,7	1,5	3,8		
Trimestrul IV 2014	1893,7	42,9	1,5	11,1	18,7	3,9	5,2	4,4	4,2	1,7	0,7	1,5	4,1		
Trimestrul I 2015	1913,3	41,5	1,4	10,9	17,1	3,5	7,7	4,9	4,4	1,6	0,6	1,7	4,8		
Trimestrul II 2015	2075,9	41,9	1,4	11,0	17,9	4,0	6,3	4,7	4,5	1,1	0,6	2,0	4,5		
Trimestrul III 2015	2132,7	41,5	1,4	11,8	18,9	4,1	6,2	4,0	4,1	1,5	0,7	1,4	4,3		
Trimestrul IV 2015	2072,9	43,3	1,5	11,0	17,6	4,1	5,9	4,6	4,2	1,2	0,7	1,8	4,1		
Trimestrul I 2016	2058,5	42,0	1,4	9,7	17,5	3,6	6,3	7,3	4,3	1,2	0,6	1,1	5,0		
Trimestrul II 2016	2079,6	43,3	1,5	10,7	18,5	3,8	5,8	4,1	4,4	1,1	0,8	1,5	4,5		

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Redactor-șef CE: Iulita BÎRCĂ
Designer copertă: Virgiliu MOREI

Adresa redacției: Complexul Editorial, INCE, MD-2064,
or. Chișinău, str. I. Creangă, 45, tel.: (+373-22) 50-11-30, fax: (+373-22) 74-37-94
web: www.ince.md/complexul-editorial/; e-mail: bircaiulita@mail.ru

Bun de tipar: 19.10.2016. Tirajul 300 ex.
Coli de tipar 6,8. Coli editoriale 7,2. Com. 8.
Complexul-Editorial al INCE, 2016